

แผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

อุทยานแห่งชาติที่มีธรรมชาติใกล้เคียง

แผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้ใช้
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

จัดทำโดย

(นายพิทักษ์ ยิ่งยง)
หัวหน้าอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

พิจารณารับรองโดย

ว่าที่ ร.ท.
(อุทัย ชาญสุข)
ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ

ว่าที่ ร.ท.
(รุ่งศักดิ์ ชุนวิเศษ)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ สาขาสระบุรี

ตรวจรับรองโดย

(นายสมศักดิ์ สกุลวรรณรักษ์)
ผู้อำนวยการสำนักอุทยานแห่งชาติ

รับรองโดย

(นายประกิต วงศ์ศรีวัฒนกุล)
รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

อนุมัติให้ใช้โดย

(นายรัชฎา สุริยกุล ณ อยุธยา)
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สรุปย่อสำหรับผู้บริหาร	๑
วิสัยทัศน์	๒
คุณค่าสำคัญของอุทยานแห่งชาติ	๒
เป้าหมายของการอนุรักษ์ระดับพื้นที่ (Theme)	๒
สรุปแผนงานและโครงการ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)	๓
บทที่ ๑ บทนำ	๗
๑.๑ ความเป็นมาของการจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๗
๑.๒ กระบวนการวางแผน	๗
๑.๓ กรอบการบริหารอุทยานแห่งชาติ	๘
บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๐
๒.๑ ประวัติความเป็นมา ที่ตั้งและอาณาเขต การคมนาคมเข้าถึงพื้นที่	๑๐
๒.๑.๑ ประวัติความเป็นมา	๑๐
๒.๑.๒ ที่ตั้งและอาณาเขต	๑๐
๒.๑.๓ การคมนาคมและการเข้าถึงพื้นที่	๑๑
๒.๒ ทรัพยากรกายภาพ	๑๒
๒.๒.๑ สภาพภูมิอากาศ	๑๒
๒.๒.๒ ลักษณะภูมิประเทศและความลาดชัน	๑๕
๒.๒.๓ ลักษณะทางธรณีวิทยา	๑๘
๒.๒.๔ ลักษณะดินและพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม	๒๑
๒.๒.๕ แหล่งน้ำและลุ่มน้ำสำคัญ	๒๓
๒.๓ ทรัพยากรชีวภาพ	๒๙
๒.๓.๑ ทรัพยากรป่าไม้	๒๙
๒.๓.๑.๑ ชนิดและการกระจายของสังคมพืช	๒๙
๒.๓.๑.๒ ค่าดัชนีความสำคัญ	๓๑
๒.๓.๑.๓ ความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืช	๓๑
๒.๓.๑.๔ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่า	๓๒
๒.๓.๑.๕ ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและพืชหายาก	๓๕
๒.๓.๒ ทรัพยากรสัตว์ป่า	๓๕
๒.๓.๒.๑ ความหลากหลายของสัตว์ป่า	๓๕
๑. สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (Mammals)	๓๕
๒. สัตว์เลื้อยคลาน (Reptiles)	๓๕
๓. สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibians)	๓๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๔. นก (Birds)	๓๖
๒.๓.๒.๒ สถานภาพของสัตว์ป่า	๓๖
๒.๔ ทรัพยากรด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	๔๐
๒.๔.๑ การตั้งถิ่นฐาน	๔๐
๒.๔.๒ แหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	๔๐
๒.๕ ทรัพยากรนันทนาการ การสื่อความหมาย สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	๔๑
๒.๕.๑ สถานภาพของทรัพยากรและกิจกรรมนันทนาการ	๔๑
๒.๕.๒ ชีตความสามารถในการรองรับได้ทางกายภาพของพื้นที่	๔๘
๒.๕.๓ การสื่อความหมายและธรรมชาติศึกษา	๕๐
๒.๕.๔ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	๕๘
๒.๖ การใช้ประโยชน์ในอุทยานแห่งชาติ	๕๙
๒.๖.๑ ด้านนันทนาการและการท่องเที่ยว	๕๙
๒.๖.๑.๑ สถิติผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ	๕๙
๒.๖.๑.๒ ข้อมูลพื้นฐานนักท่องเที่ยว	๖๐
๒.๖.๑.๓ พฤติกรรมการท่องเที่ยว/ลักษณะการใช้ประโยชน์	๖๑
๒.๖.๒ การศึกษาวิจัย	๖๕
๒.๖.๓ ชุมชนท้องถิ่น	๖๖
๒.๖.๔ การใช้ประโยชน์รูปแบบอื่นๆ	๖๘
๒.๗ การบริหารจัดการพื้นที่	๖๙
๒.๗.๑ โครงสร้างการบริหารงานภายในและภาระหน้าที่	๖๙
๒.๗.๒ จำนวนและตำแหน่งบุคลากร	๗๐
๒.๗.๓ งบประมาณ (แผ่นดินและเงินรายได้)	๗๑
๒.๗.๔ คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ	๗๒
๒.๗.๕ โครงการพัฒนาในพื้นที่	๗๕
บทที่ ๓ สถานการณ์ประเด็นปัญหา ภัยคุกคาม และสถานภาพอุทยานแห่งชาติ	๗๖
๓.๑ ภัยคุกคามต่อพื้นที่	๗๖
๓.๒ สถานภาพของทรัพยากรและนิเวศบริการ	๗๘
บทที่ ๔ วิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการอุทยานแห่งชาติ	๘๔
๔.๑ วิสัยทัศน์	๘๔
๔.๒ คุณค่าสำคัญของอุทยานแห่งชาติ	๘๔
๔.๓ เป้าหมายของการอนุรักษ์ระดับพื้นที่	๘๔
๔.๔ ประเด็นการจัดการพื้นที่	๘๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๕ การกำหนดเขตการจัดการภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	๘๖
๕.๑ ประเภทของการจัดการ	๘๖
๕.๒ วิธีแบ่งเขตการจัดการ	๙๐
๕.๓ เขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๙๑
๕.๔ สรุปเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๙๔
บทที่ ๖ แนวทางการจัดการและกำกับดูแลพื้นที่	๙๗
๖.๑ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การคุ้มครองรักษา และการจัดการทรัพยากร	๙๗
๖.๒ ด้านการคุ้มครองรักษาและการจัดการทรัพยากรประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรม	๙๙
๖.๓ ด้านการป้องกันพื้นที่	๑๐๐
๖.๔ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นและภาคส่วนต่างๆ	๑๐๑
๖.๕ ด้านการใช้ประโยชน์นันทนาการและการสื่อความหมาย	๑๐๒
๖.๖ ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค	๑๐๓
๖.๗ ด้านสุขอนามัยสิ่งแวดล้อม	๑๐๕
๖.๘ ด้านการจัดการไฟป่าและอุบัติเหตุทางธรรมชาติ	๑๐๖
๖.๙ ด้านการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้อย่างยั่งยืน	๑๐๗
๖.๑๐ ด้านการตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุขของประชาชนท้องถิ่นใน อุทยานแห่งชาติ	๑๐๘
๖.๑๑ ด้านองค์กรและการบริหารจัดการ	๑๐๙
๖.๑๒ ด้านการศึกษาวิจัยและติดตามผล	๑๑๐
บทที่ ๗ สรุปแผนงานและโครงการ	๑๑๑
บทที่ ๘ การติดตามประเมินผล	๑๓๐
ภาคผนวก	๑๓๑
บรรณานุกรม	๑๕๕

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๑
ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงการคมนาคมและการเข้าถึงอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๒
ภาพที่ ๓ แสดงเส้นทางเข้าถึงอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๒
ภาพที่ ๔ กราฟปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน	๑๓
ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงระดับความสูงของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๖
ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงความลาดชันของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๗
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงลักษณะทางธรณีวิทยาของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๘
ภาพที่ ๘ ลักษณะทางปฐพีวิทยาของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๙
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๒๒
ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงข้อมูลชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๒๓
ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงสังคมพืชป่าไม้ และบริเวณที่พบพืชเฉพาะถิ่น/พืชหายาก ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๓๐
ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๙	๓๓
ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔	๓๔
ภาพที่ ๑๔ แสดงถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๓๘
ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงจุดท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๔๑
ภาพที่ ๑๖ บัณฑิตข้อความหมายน้ำตกโดนรากไทร	๕๑
ภาพที่ ๑๗ บัณฑิตข้อความหมายป่าเบญจพรรณหรือป่าผลัดใบผสม	๕๒
ภาพที่ ๑๘ บัณฑิตข้อความหมายฝายชะลอน้ำ	๕๒
ภาพที่ ๑๙ บัณฑิตข้อความหมายโป่ง	๕๓
ภาพที่ ๒๐ บัณฑิตข้อความหมายทรัพยากรป่าไม้	๕๒
ภาพที่ ๒๑ บัณฑิตข้อความหมายลานหินอัคนี	๕๔
ภาพที่ ๒๒ บัณฑิตข้อความหมายน้ำตกโพธิ์หินดาด	๕๔
ภาพที่ ๒๓ บัณฑิตข้อความหมายสนามเพลาะ	๕๕
ภาพที่ ๒๔ บัณฑิตข้อความหมายบังเกอร์	๕๕
ภาพที่ ๒๕ บัณฑิตข้อความหมายเขาแดง	๕๖
ภาพที่ ๒๖ บัณฑิตข้อความหมายถ้ำยุทธโธปกรณ์	๕๖
ภาพที่ ๒๗ บัณฑิตข้อความหมายถ้ำมหาสมบัติ	๕๗
ภาพที่ ๒๘ บัณฑิตข้อความหมายถ้ำผู้บัญชาการ	๕๗
ภาพที่ ๒๙ แผนที่ตำแหน่งสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๕๘
ภาพที่ ๓๐ แสดงโครงสร้างการบริหารงานอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๖๙
ภาพที่ ๓๑ แผนที่แสดงที่บริเวณที่เกิดภัยคุกคามระหว่างการออกลาดตระเวนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	๗๗
ภาพที่ ๓๒ เขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๙๓

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ลักษณะภูมิอากาศในคาบเวลา ๓๐ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๔ – ๒๕๔๓ บริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๔
ตารางที่ ๒ สัดส่วนความสูงเฉลี่ยและค่าสัดส่วนพื้นที่ในแต่ละช่วงชั้นความลาดชัน	๑๕
ตารางที่ ๓ ลักษณะธรณีวิทยาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๘
ตารางที่ ๔ พื้นที่ชุดดินในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑๙
ตารางที่ ๕ พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มจำแนกตามระดับความรุนแรงในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๒๑
ตารางที่ ๖ ตัวอย่างผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๒๘
ตารางที่ ๗ คุณภาพน้ำที่เกินค่ามาตรฐาน ณ จุดตรวจวัดต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๒๙
ตารางที่ ๘ ขนาดเนื้อที่และร้อยละของสังคมพืชป่าไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๒๙
ตารางที่ ๙ ค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ของสังคมพืช อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๓๑
ตารางที่ ๑๐ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ระหว่างปี ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๔ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๓๒
ตารางที่ ๑๑ สถานภาพของพรรณพืชตามระบบการจัดจำแนกของ IUCN ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๓๕
ตารางที่ ๑๒ จำนวนชนิดของทรัพยากรสัตว์ป่าในแต่ละประเภทที่รวบรวมและสำรวจพบ บริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๓๖
ตารางที่ ๑๓ สรุปสถานภาพของสัตว์ป่าในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๓๙
ตารางที่ ๑๔ สรุปประเภทและระดับศักยภาพปัจจุบันของแหล่งนันทนาการ ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๔๒
ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลผลการประเมินสถานภาพปัจจุบันของแหล่งนันทนาการและการประเมิน ขีดความสามารถรองรับนันทนาการด้านกายภาพในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๔๓
ตารางที่ ๑๖ สถิติผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔	๕๙
ตารางที่ ๑๗ ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือน อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๖๐
ตารางที่ ๑๘ ลักษณะและรูปแบบการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๖๑
ตารางที่ ๑๙ ระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนต่อการจัดการพื้นที่ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๖๔
ตารางที่ ๒๐ โครงการวิจัยในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๖๕
ตารางที่ ๒๑ รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนครัวเรือนราษฎรที่อยู่ใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๖๖
ตารางที่ ๒๒ ผลการสำรวจการถือครองตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒	๖๗
ตารางที่ ๒๓ จำนวนบุคลากรของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๗๐
ตารางที่ ๒๔ ตารางแสดงงบประมาณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๗๑
ตารางที่ ๒๕ การวิเคราะห์สถานภาพของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด	๗๘
ตารางที่ ๒๖ ชั้นข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์สำหรับการวางแผนและ แบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๙๐

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒๗ ผลการแบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก พ.ศ. ๒๕๖๕	๙๑
ตารางที่ ๒๘ ขนาดเนื้อที่แสดงเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติ	๙๕
ตารางที่ ๒๙ แผนงาน/โครงการ	๑๑๔

คำนำ

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น เป็นหน่วยงานในสังกัดส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ สาขาสระบุรี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้และพันธุ์พืช และมีความเหมาะสมในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เป็นประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยวสำหรับประชาชนและผู้ศึกษาทั่วไป ได้มีการบริหารจัดการพัฒนาและปรับปรุง เพื่อให้เป็นแหล่งเอื้อประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ภาครัฐและประชาชนตลอดมา และมีแผนพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติ (National Park Management Plan) ฉบับนี้จัดทำขึ้นตามกรอบแนวทางที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนดไว้ โดยรวบรวมฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นประโยชน์สำหรับแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติและใช้เป็นข้อมูลจากแผนแม่บทการปฏิบัติงานอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นในการอ้างอิง เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายขององค์กร และใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ และเพื่อเปิดโอกาสให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด และได้ผลคุ้มค่ามากที่สุดทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
พฤษภาคม ๒๕๖๕

แผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ขนาดพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	๔๔.๕๗ ตารางกิโลเมตร
ประกาศจัดตั้งเมื่อ	๒๗,๘๕๖.๒๕ ไร่
ภูมิภาคประเทศไทย	วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๒๔
จังหวัด	ภาคกลาง
กลุ่มป่า	สระบุรี
หน่วยงานบริหารภูมิภาค	ดงพญาเย็น-เขาใหญ่
สถานภาพด้านการอนุรักษ์	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ สาขาสระบุรี
กฎหมายคุ้มครอง	อุทยานแห่งชาติ
	พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒
	พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๘๔
	พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
	พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒
	พ.ร.บ. เลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕
กรอบการดำเนินงานของแผนการ จัดการอุทยานแห่งชาติกำกับโดย	แผนแม่บทอุทยานแห่งชาติแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ แผนปฏิรูปอุทยานแห่งชาติ ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙

วิสัยทัศน์

“อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาธรรมชาติ และพักผ่อนหย่อนใจ ของประชาชน”

คุณค่าสำคัญของอุทยานแห่งชาติ

๑. อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่ที่ซึ่งพืชและสัตว์ป่าทุกชนิดจะได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายที่มีความเข้มงวดมีบทลงโทษรุนแรง
๒. เป็นระบบนิเวศตัวอย่าง อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว มีความหลากหลายทางชีวภาพ ที่จะบรรยายสภาพของพื้นที่และเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างให้แก่พื้นที่อื่น
๓. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจสำหรับผู้นิยมบรรยากาศท่ามกลางธรรมชาติ
๔. เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารช่วยเหลือเลี้ยงเกษตรกรกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น จึงเป็นรากฐานแห่งความมั่นคงของชาติ
๕. เป็นแหล่งคุ้มครองสายพันธุ์ธรรมชาติของพืชและสัตว์ ซึ่งจะมีประโยชน์ในด้านการเกษตร และสายพันธุ์ธรรมชาติดังกล่าวบางชนิดอาจจะมีคุณค่ามหาศาลในด้านการแพทย์
๖. เป็นสถานที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่สถานศึกษาและสถาบันที่จะทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในวิชาการสาขาต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น พฤกษศาสตร์ สัตวศาสตร์ สังคมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ นิเวศวิทยา และธรณีวิทยา
๗. เป็นที่มาซึ่งรายได้ของราษฎรในท้องถิ่น เกิดอุตสาหกรรมขนาดย่อม เช่น การผลิตของที่ระลึก สำหรับในบางประเทศทางแอฟริกา อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งที่สามารถดึงดูดเงินตราจากชาวต่างประเทศปีละมากๆ และเป็นรายได้หลักของประเทศด้วย
๘. เป็นสถานที่ซึ่งมีคุณค่าในด้านวัฒนธรรม ซึ่งช่วยบันทึกลงใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งที่ดีงามในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของศิลปะ ความเป็นระเบียบวินัย และความเอื้อเฟื้อระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
๙. พื้นที่ที่ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ จะช่วยลดความตึงเครียดทางการเมืองและลดปัญหาผู้ก่อการร้ายเนื่องจากพื้นที่ได้รับการพัฒนาขึ้น

เป้าหมายของการอนุรักษ์ระดับพื้นที่

๑. เป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า
๒. เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร มีประโยชน์ทางตรง ราษฎรในพื้นที่ มีน้ำสำหรับการอุปโภค และการเพาะปลูกพืชการเกษตร เป็นแหล่งของสมุนไพร และของป่า เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า
๓. เป็นแหล่งนันทนาการ ประเภทธรรมชาติทั่วไป เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่โดดเด่น เช่น ชมธรรมชาติ เล่นน้ำตก เดินท่องเที่ยวตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น

สรุปแผนงานและโครงการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	
แผนงาน ๑ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การคุ้มครองรักษา และการจัดการทรัพยากร	โครงการ ๑.๑ โครงการรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและพืชเฉพาะถิ่น
	โครงการ ๑.๒ โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว)
	โครงการ ๑.๓ โครงการจัดทำแหล่งน้ำขนาดเล็กและขนาดใหญ่สำหรับสัตว์ป่าในฤดูแล้ง
	โครงการ ๑.๔ โครงการจัดทำโปงเทียมสำหรับสัตว์ป่า
	โครงการ ๑.๕ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมต่อผืนป่าอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น(ฝั่งผนวก)กับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
	โครงการที่ ๑.๖ โครงการก่อสร้างรั้วป้องกันสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่
	โครงการที่ ๑.๗ โครงการก่อสร้างคอกอนุบาลสัตว์ป่า
	โครงการที่ ๑.๘ โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับสัตว์ป่า
	โครงการที่ ๑.๙ โครงการปรับปรุงพืชอาหารสัตว์
	โครงการที่ ๑.๑๐ โครงการปลูกป่าฟื้นฟูสภาพป่า
	โครงการที่ ๑.๑๑ โครงการสร้างฝายผสมผสาน
แผนงาน ๒ การคุ้มครองรักษาและการจัดการทรัพยากรประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรม	โครงการ ๒.๑ โครงการปรับปรุงป้ายสื่อความหมายเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติตามรอยเสด็จเจ้าฟ้า
	โครงการ ๒.๒ โครงการส่งเสริมและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
	โครงการ ๒.๓ โครงการศึกษาประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรม แก่งคอย-วิหารแดง เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
แผนงาน ๓ การป้องกันพื้นที่	โครงการ ๓.๑ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ
	โครงการ ๓.๒ โครงการฝึกอบรมทบทวนหลักสูตรการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ
	โครงการ ๓.๓ โครงการปลูกต้นไม้ป่าเพื่อเป็นแนวเขตอุทยานแห่งชาติ
	โครงการ ๓.๔ โครงการสร้างเส้นทางตรวจการณ์รอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติ
	โครงการ ๓.๕ โครงการปรับปรุงเครื่องหมายและหลักแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ

แผนงาน ๔ การมีส่วนร่วมของประชาชน ท้องถิ่นและภาคส่วนต่างๆ	โครงการ ๔.๑ โครงการ “ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ”
	โครงการ ๔.๒ โครงการ “สร้างเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”
	โครงการ ๔.๓ โครงการ “โรงเรียนนักเดินป่าเบื้องต้น”
	โครงการ ๔.๔ โครงการ “โรงเรียนเตรียมความพร้อม เยาวชนและครอบครัวรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ”
	โครงการ ๔.๕ โครงการ “สื่อความหมายธรรมชาติ ท้องถิ่น”
	โครงการ ๔.๖ โครงการ มัคคุเทศก์น้อย
แผนงาน ๕ การใช้ประโยชน์นันทนาการและ การสื่อความหมาย	โครงการ ๕.๑ โครงการผลิตสื่อนิทรรศการเคลื่อนที่
	โครงการ ๕.๒ โครงการผลิตเอกสารประชาสัมพันธ์
แผนงาน ๖ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และสาธารณูปโภค	โครงการ ๖.๑ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่าง เก็บน้ำเขารวก-ที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
	โครงการ ๖.๒ โครงการก่อสร้างระเบียงชมวิว
	โครงการ ๖.๓ โครงการก่อสร้างห้องน้ำรวม
	โครงการ ๖.๔ โครงการก่อสร้างพื้นที่ CAMPING CARS และระบบสาธารณูปโภค
	โครงการ ๖.๕ โครงการจัดทำ Terrace สำหรับกางเต็นท์ ริมอ่างเก็บน้ำเขารวก
	โครงการ ๖.๖ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่าง เก็บน้ำซับปลากั้ง
	โครงการ ๖.๗ โครงการก่อสร้างเส้นทางเดินชมธรรมชาติ เหนือเรือนยอดไม้ (Canopy Walks)
	โครงการ ๖.๘ โครงการก่อสร้างโรงจอดรถ
	โครงการ ๖.๙ โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติน้ำตกสาม หลั่นสู่อุทยานแห่งชาติสีเขียวด้วยพลังงานสะอาดแบบ ยั่งยืน
	โครงการ ๖.๑๐ โครงการก่อสร้างลานกิจกรรมกลางแจ้ง
	โครงการ ๖.๑๑ โครงการปรับปรุงถนนบริเวณทางข้าม อุโมงค์รถไฟหรือเขาช่องลิง (แก่งคอย – วิหารแดง)
	โครงการ ๖.๑๒ โครงการปรับปรุงอาคารเรือนนอนชาย และหญิง (สบ.๒๕๑๗ และ สบ.๒๕๑๘)
	โครงการ ๖.๑๓ โครงการปรับปรุงบ้านพักนักท่องเที่ยว ขนาด ๑ ห้องนอน จำนวน ๒ หลัง (สบ. ๒๕๘๘ และ สบ.๒๕๙๐)
	โครงการ ๖.๑๔ โครงการปรับปรุงศูนย์บริการ นักท่องเที่ยวขนาดเล็ก (ที่ทำการอุทยานฯ) สบ.๑๔๒๕

	<p>โครงการ ๖.๑๕ โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์สำนักงาน</p> <p>โครงการ ๖.๑๖ โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการบริการนักท่องเที่ยว</p> <p>โครงการ ๖.๑๗ โครงการจัดตั้งห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้นเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยว</p> <p>โครงการ ๖.๑๘ โครงการจัดซื้อตู้จัดเก็บอุปกรณ์กู้ภัย</p> <p>โครงการ ๖.๑๙ โครงการจัดซื้อกล้องวงจรปิดพร้อมติดตั้ง</p> <p>โครงการ ๖.๒๐ โครงการจัดตั้งระบบเสียงประกาศ (เสียงตามสาย)</p>
แผนงาน ๗ สุขอนามัยสิ่งแวดล้อม	<p>โครงการ ๗.๑ โครงการจัดซื้อรถบรรทุกขยะ ขนาด ๑ ตัน ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๔๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุด ไม่ต่ำกว่า ๑๑๐ กิโลวัตต์ แบบเปิดข้างท้าย</p> <p>โครงการ ๗.๒ โครงการจัดซื้อเครื่องย่อยกิ่งไม้พร้อมมอเตอร์ ขนาด XL ๒ ๑๘HP</p> <p>โครงการ ๗.๓ โครงการจัดซื้อถังรองรับขยะเพื่อใช้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น</p>
แผนงาน ๘ การจัดการไฟฟ้าและอุบัติภัยทางธรรมชาติ	<p>โครงการ ๘.๑ โครงการจัดทำแนวป้องกันไฟฟ้า</p> <p>โครงการ ๘.๒ โครงการจัดทำแนวกันไฟฟ้าเปียก</p> <p>โครงการ ๘.๓ โครงการจัดซื้อรถบรรทุกน้ำ ขนาด ๖ ตัน ๖ ล้อ</p>
แผนงาน ๙ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้อย่างยั่งยืน	<p>โครงการ ๙.๑ โครงการสำรวจข้อมูลและกำลังผลิตของทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่และทดแทนได้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น</p> <p>โครงการ ๙.๒ โครงการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจแก่เครือข่ายชุมชนในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่และทดแทนได้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น</p>
แผนงาน ๑๐ การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุขของประชาชนท้องถิ่นในอุทยานแห่งชาติ	<p>โครงการ ๑๐.๑ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และการใช้ประโยชน์ของประชาชนในแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น</p> <p>โครงการ ๑๐.๒ โครงการส่งเสริมการปลูกดอกเข้าพรรษาเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชนรอบแนวเขต</p> <p>โครงการ ๑๐.๓ โครงการทดลองและส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรงแก่ชุมชนรอบแนวเขต</p>
แผนงาน ๑๑ องค์กรและการบริหารจัดการ	<p>โครงการ ๑๑.๑ โครงการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) สัญจร</p>

	โครงการ ๑๑.๒ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติและการบริการนักท่องเที่ยว
	โครงการ ๑๑.๓ โครงการปรับปรุงระบบสื่อสารภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น (สายนำสัญญาณและเสาอากาศ)
แผนงาน ๑๒ การศึกษาวิจัยและติดตามผล	โครงการ ๑๒.๑ โครงการศึกษาพฤติกรรมและการกระจายสัตว์เลื้อยคลานที่พบในโซนบริการ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
	โครงการ ๑๒.๒ โครงการสำรวจการกระจายและความหลากหลายของนกในพื้นที่โซนบริการและนันทนาการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
	โครงการ ๑๒.๓ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
	โครงการ ๑๒.๔ โครงการสำรวจและรวบรวมข้อมูลความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ในเขตบริการ เขตนันทนาการ เส้นทางศึกษาธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
	โครงการ ๑๒.๕ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าภายในเขตอุทยาน(วางแผนแปลงตัวอย่างถาวร)
	โครงการที่ ๑๒.๖ โครงการศึกษาพฤติกรรมและสำรวจประชากรของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เก้ง/กวาง/เลี้ยงผา

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของการจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

การจัดทำแผนจัดการจัดการอุทยานแห่งชาติครั้งนี้ ได้ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ นโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ และหลักเกณฑ์การจัดทำแผนการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำหรับใช้ในการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ระหว่างปีงบประมาณ ๒๕ – ๒๕๗๐ โดยคำนึงถึงบทบาทสำคัญของประชาชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ

แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นนี้ จะเป็นเครื่องมือประการหนึ่งในการช่วยสนับสนุนการจัดการอุทยานแห่งชาติให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายของการประกาศกำหนดพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่คุ้มครองในรูปแบบของอุทยานแห่งชาติ รวมถึงมีแนวทางการดำเนินงานในระยะ ๕ ปี สำหรับอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นใช้เป็นแนวทางในการดำรงรักษาซึ่งคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรภายในอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอันทรงคุณค่าเหล่านี้ให้เป็นไปตามกรอบพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ และนโยบายอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีผลต่อการรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของประเทศ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวเพื่อประโยชน์ต่อคนในยุคปัจจุบันและอนุชนรุ่นหลังในอนาคต

๑.๒ กระบวนการวางแผน

โดยทั่วไปแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติมี อายุ ๕ ปี เป็นแผนที่จำเป็นต้องมีการดำเนินการจัดทำและได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามที่ระบุในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๘ โดยต้องมีการกำหนดเขตการจัดการภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เสนอวิธีการดำเนินการ แนวทางการจัดการ และการกำกับดูแลพื้นที่ พร้อมทั้งให้มีการรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไปในระหว่างการจัดทำแผน แผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติเป็นเอกสารประกอบแผนที่ซึ่งแสดงรายละเอียดของเขตการจัดการพื้นที่ภายในอุทยานแห่งชาติ สารของแผนต้องระบุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการที่ชัดเจน ระบุแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติ มีการลำดับความสำคัญก่อน – หลัง รวมถึงข้อเสนอแนะกิจกรรมต่างๆ สำหรับการบริหารจัดการช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการ งบประมาณและบุคลากรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของการจัดการพื้นที่ การวางแผนการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติจึงเป็นกระบวนการซึ่งไม่ได้สิ้นสุดที่ผลผลิตของแผนการบริหารจัดการ แต่จำเป็นต้องเป็นมีความการนำแผนไปปฏิบัติ การติดตาม ตรวจสอบประสิทธิภาพของแผน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแผนให้ไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้รับผลผลิตที่เป็นไปตามกรอบเจตนารมณ์ของการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ

การวางแผนบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ คำอธิบายถึงคุณค่าความสำคัญของอุทยานแห่งชาติ ข้อมูลพื้นฐานสถานภาพปัจจุบันของอุทยานแห่งชาติในด้านต่าง ๆ ที่เป็นภารกิจหลักของอุทยานแห่งชาติ ภัยคุกคามและโครงการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และปัจจัยชี้วัดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

การวางแผนบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จึงเป็นการจัดระบบความคิดและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการอุทยานแห่งชาติ การวางแผนประกอบไปด้วยกิจกรรมหรือกลไกที่ให้นิยามแผนได้คิดวิเคราะห์เกี่ยวกับภัยคุกคาม โอกาส หรือประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการจัดการอุทยานแห่งชาติ โดยใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ดีที่สุดในการสนับสนุนการตัดสินใจจัดการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งการวางแผนนี้อยู่ในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ ระบาด จึงใช้การประชุมที่ผ่านกันแบบ on-line เป็นหลักในการรวบรวมและทบทวนข้อมูลทุกมิติ ไปจนถึงการวิเคราะห์ สถานการณ์และแนวทางในการจัดการ และกำกับดูแลพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือสำคัญหนึ่งในการช่วยประมวลข้อมูล ความคิด และการวิเคราะห์ คือ โปรแกรม Management Effectiveness Tracking Tool (METT๔) การวางแผนครั้งนี้ จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็น ๓ ครั้ง ด้วยกัน ได้แก่ การประชุมครั้งที่ ๑ ในกลุ่มหน่วยงานของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นผู้ใช้แผนโดยตรง เพื่อสร้างความเข้าใจและหารือในประเด็น ที่ต้องการความชัดเจนในแนวนโยบายและข้อมูลต่างๆ โดยสำนักอุทยานแห่งชาติได้จัดประชุมซักซ้อมความเข้าใจ “แนวทางการจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และการกำหนดเขตการจัดการภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒” ในรูปแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Zoom ระหว่าง วันที่ ๑๐ – ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ เป็นการรับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น และรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดร่วมกัน ได้แก่ กลุ่มประชาชนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐ สถาบันการศึกษา นักวิชาการ และองค์กรภาคเอกชน จำนวน ๖๐ คน ในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ณ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

การวางแผนนี้กำหนดให้มีช่วงอายุของแผน ๕ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึง ๒๕๖๙ โดยการให้มีการติดตามการดำเนินการตามแผนทุกปี จัดให้มีการทบทวนแผนในปีที่ ๓ ของการใช้แผน โดยเริ่มกระบวนการปรับปรุงแผนตั้งแต่ปลายปีที่ ๒ และมีการประเมินผลการดำเนินการตามในต้นปีที่ ๕ เพื่อเริ่มกระบวนการปรับปรุงแผนสำหรับแผนการจัดการในระยะ ๕ ปี ข้างหน้าต่อไป นอกจากนั้นยังควรมีการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติในปีก่อนเริ่มการทำแผน ระหว่างการดำเนินการตามและในปีสุดท้ายหลังสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติฉบับนี้

กลไกและเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการนำแผนไปปฏิบัติ อาทิเช่น พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ และนโยบายอื่นที่เกี่ยวข้อง กลไกกลไกแสวงหาความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการอุทยานแห่งชาติของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การแสวงหางบประมาณและบุคลากรให้เหมาะสมกับภารกิจและโครงสร้างที่ระบุในแผน และการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนโดยประเมินความสำเร็จของการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นจากเป้าหมายของการจัดการอุทยานแห่งชาติที่แผนฉบับนี้ได้กำหนดขึ้น ตลอดจนประเมินความสำเร็จของโครงการที่บรรจุไว้ในแผนตามปัจจัยชี้วัดความสำเร็จโครงการ สุดท้ายการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการอุทยานแห่งชาติโดยเฉพาะการคุ้มครองรักษาคุณค่าสำคัญหลักของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น และคุณภาพของนิเวศบริการจากการจัดการทรัพยากรและระบบนิเวศในอุทยานแห่งชาติ

๑.๓ กรอบการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ

กรอบการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญไทย โดยมีพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายหลักในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ นอกจากนั้น ยังมีกฎหมายอื่น ๆ อีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น เช่น พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นฉบับนี้ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ
ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และแผนปฏิรูป
ประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕
พร้อมทั้งพิจารณากรอบนโยบายอื่น ๆ ที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมถึงนโยบาย
การจัดการอุทยานแห่งชาติ

บทที่ ๒

ข้อมูลพื้นฐานของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

๒.๑ ประวัติความเป็นมา ที่ตั้งและอาณาเขต การคมนาคมและการเข้าถึงพื้นที่

๒.๑.๑ ประวัติความเป็นมา

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในท้องที่อำเภอแก่งคอย อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง และอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี มีเนื้อที่ประมาณ ๒๗,๘๕๖.๒๕ ไร่ หรือ ๔๔.๕๗ ตารางกิโลเมตร แต่เดิมอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ได้รับการจัดตั้งเป็นวนอุทยานน้ำตกสามหลั่น อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติพระฉายทั้งหมด มีเนื้อที่ ๒๔ ตารางกิโลเมตร ในความรับผิดชอบของป่าไม้เขตสระบุรี ต่อมาเมื่อกรมป่าไม้จัดตั้งกองอุทยานแห่งชาติขึ้นใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ จึงได้โอนวนอุทยานน้ำตกสามหลั่นมาขึ้นกับกองอุทยานแห่งชาติ ซึ่งในอดีตป่าแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์มาก สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นได้ใช้พื้นที่นี้เป็นจุดยุทธศาสตร์ ทำหลุมหลบภัย มีการตัดไม้ ทำฟืน ทำถ่าน และทำถนน ทำให้ป่าธรรมชาติบางส่วนถูกทำลายลง ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ จึงได้เริ่มทำการปลูกป่าทดแทนให้สภาพป่าฟื้นตัว และเมื่อได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติทำให้สภาพป่าฟื้นตัวมากยิ่งขึ้น ต่อมา ในปี ๒๕๑๙ กรมป่าไม้ได้ให้กองอุทยานแห่งชาติ พิจารณาป่าพระฉาย กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ กองอุทยานแห่งชาติจึงให้วนอุทยานน้ำตกสามหลั่นไปทำการสำรวจ ซึ่งวนอุทยานน้ำตกสามหลั่นได้มีหนังสือรายงานผลการสำรวจว่า บริเวณป่าพระฉายเป็นภูเขาสลับซับซ้อน เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สภาพป่าสมบูรณ์ดี มีน้ำตกที่สวยงาม และมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่หลายชนิด เหมาะที่จะจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ จึงได้นำเสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ เห็นสมควรให้กำหนดพื้นที่ดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าพระฉายและน้ำตกสามหลั่น ในท้องที่ตำบลหนองนาก ตำบลห้วยทราย ตำบลโคกแย้ อำเภอหนองแค ตำบลหนองปลาไหล อำเภอเมืองสระบุรี ตำบลบ้านลำ ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง และตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ โดยได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๘ ตอนที่ ๘๕ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๒๔ เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ ๒๗ ของประเทศ

ต่อมาในปี ๒๕๔๓ อธิบดีกรมป่าไม้ ได้เดินทางตรวจเยี่ยมราชการและได้แนะนำว่า ควรเปลี่ยนชื่ออุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่นเป็น อุทยานแห่งชาติพระพุทธฉาย โดยกรมป่าไม้พิจารณาแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ และสภาพของพื้นที่ จึงเปลี่ยนชื่ออุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น เป็นอุทยานแห่งชาติพระพุทธฉาย และเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้พิจารณาชื่ออุทยานแห่งชาติให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดเด่น และศักยภาพที่สำคัญของพื้นที่ ที่จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ จึงเปลี่ยนชื่ออุทยานแห่งชาติพระพุทธฉาย เป็นอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น (สำนักอุทยานแห่งชาติ, ๒๕๖๒)

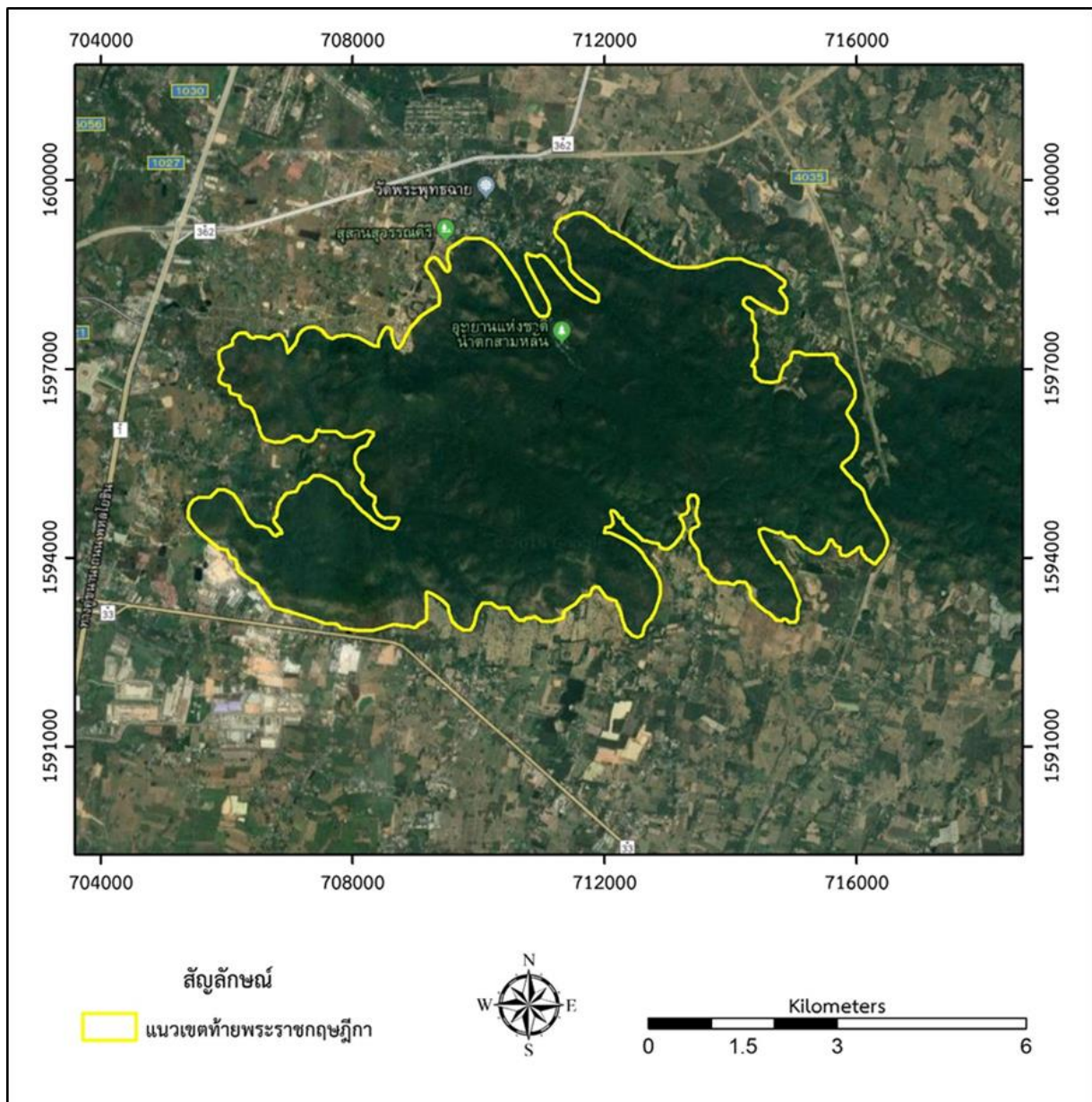
๒.๑.๒ ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ตั้งอยู่ในเขตท้องที่ตำบลหนองปลาไหล อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ที่พิกัด UTM ที่ ๗๐๕๐๐๐E ถึง ๗๐๗๐๐๐E และ ๑๕๙๒๐๐๐N ถึง ๑๕๙๙๐๐๐N ซึ่งเป็นจุดที่อยู่บริเวณตอนกลางค่อนข้างไปทางทิศเหนือของอุทยานแห่งชาติ การใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ มี ๒ ส่วนที่สำคัญ คือ บริเวณที่จัดไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว และบริเวณที่ใช้เพื่อการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่ โดยในส่วนของบริเวณที่จัดไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยศูนย์บริการ

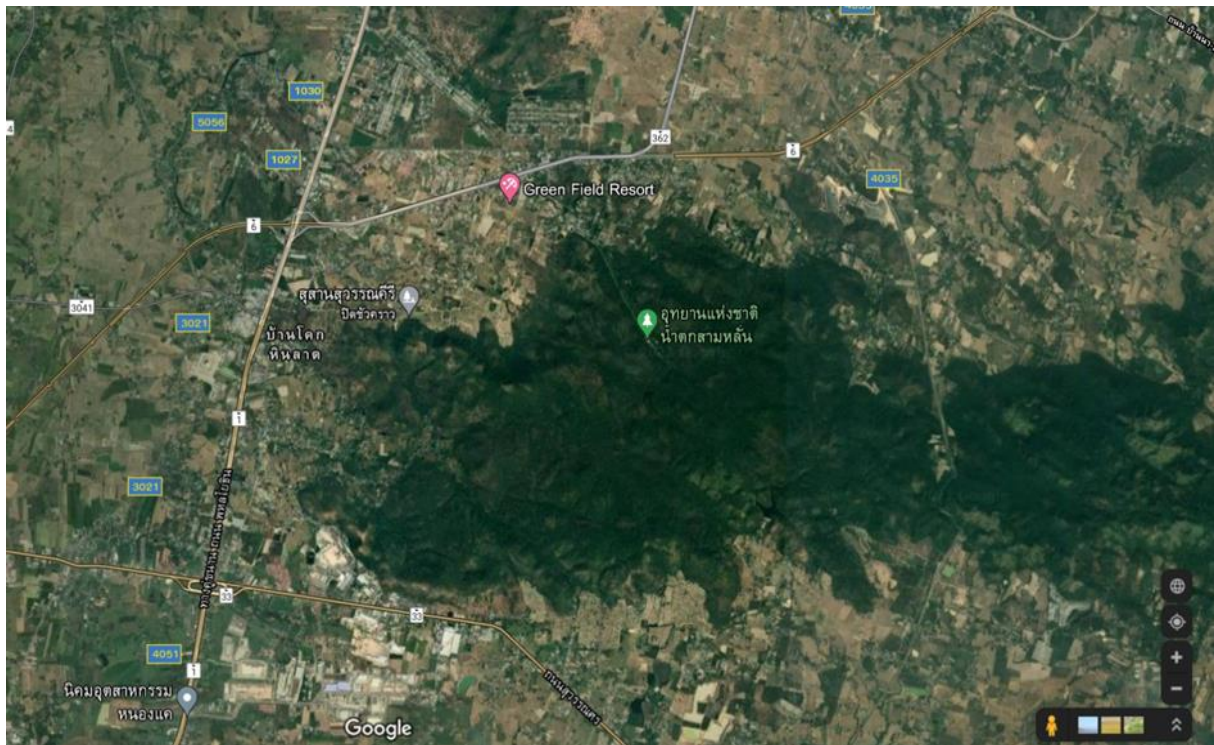
นักท่องเที่ยว บ้านพักนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร สวัสดิการ สุขา ลานจอดรถ อาคารอเนกประสงค์ เป็นต้น ส่วนบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วย ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ บ้านพักข้าราชการ เจ้าหน้าที่/คนงาน โรงเก็บพัสดุ เป็นต้น

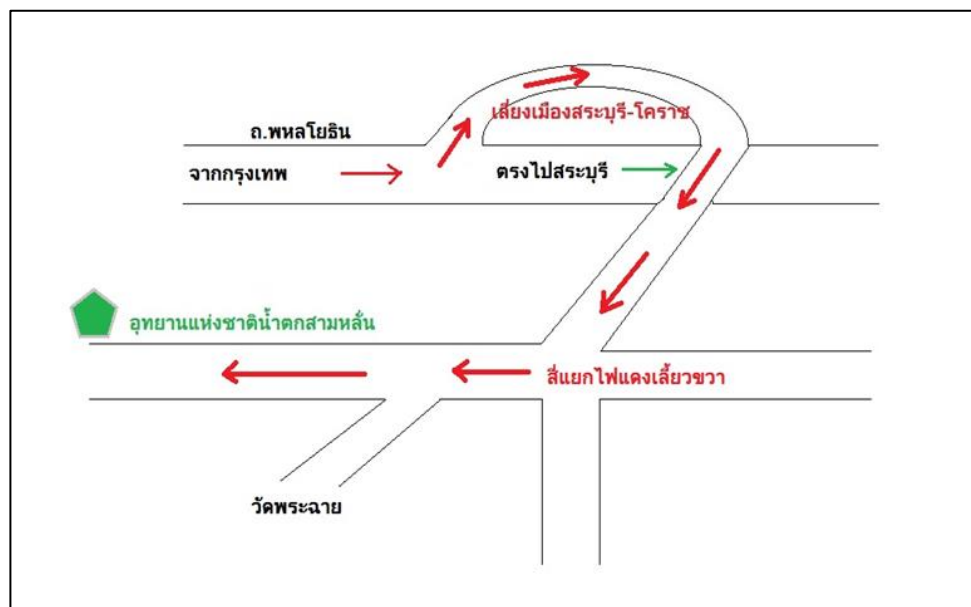
ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาตินรกสามหลั่น

๒.๑.๓ การคมนาคมและการเข้าถึงพื้นที่

การเดินทางสู่อุทยานแห่งชาตินรกสามหลั่น สามารถเดินทางจากกรุงเทพมหานคร ทั้งไปและกลับได้ภายในวันเดียว โดยเดินทางตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) ขึ้นทางต่างระดับเลี้ยวเมืองสระบุรี(ตะวันออก)ไปทางจังหวัดนครราชสีมา เจอสี่แยกสัญญาณไฟจราจรให้เลี้ยวขวา ขับมาตามเส้นทางไปวัดพระพุทธราย จากนั้นให้แยกขวาจากวัดพระพุทธรายต่อไปอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาตินรกสามหลั่น

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงการคมนาคมและการเข้าถึงอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ภาพที่ ๓ แสดงเส้นทางเข้าถึงอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

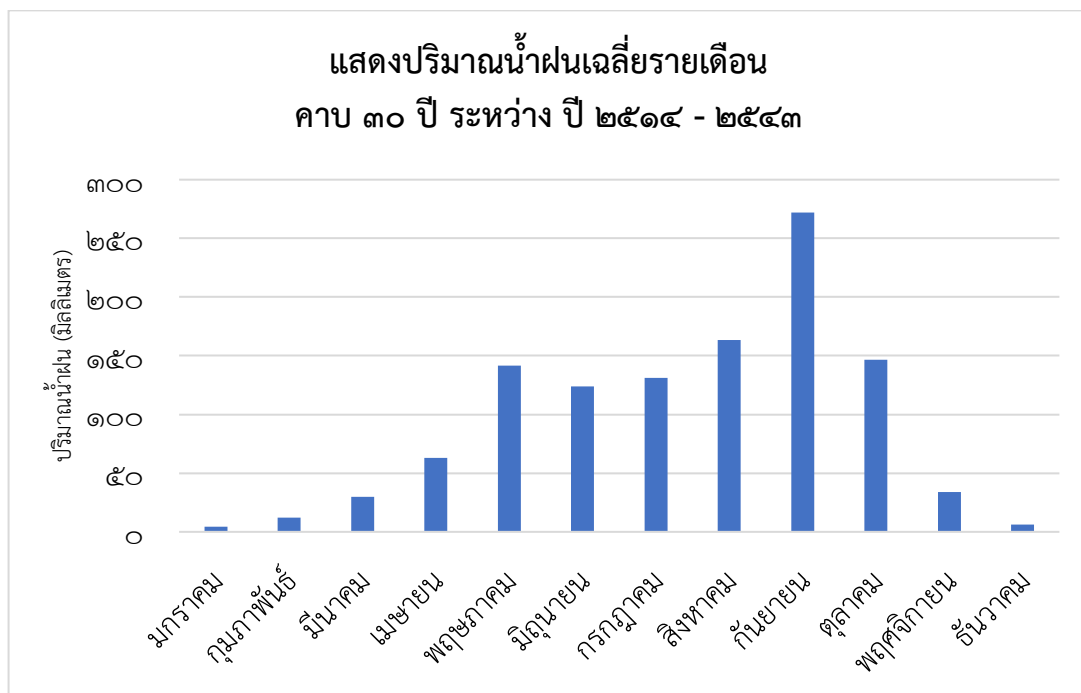
๒.๒ ทรัพยากรกายภาพ

๒.๒.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศบริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จากการตรวจวัดสภาพอากาศในคาบ ๓๐ ปี ระหว่างปี พ. ศ. ๒๕๑๔ – ๒๕๔๓ สรุปได้ดังแสดงในตารางที่ ๑ พบว่า อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีมีค่าเท่ากับ ๒๘.๑ องศาเซลเซียส โดยเดือนที่มีค่าอุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนสูงสุดคือเดือนเมษายน มีค่าเท่ากับ ๓๗.๐

องศาเซลเซียส และเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนธันวาคมมีค่าเท่ากับ ๒๐.๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีมีค่าเท่ากับ ๓๓.๖ และ ๒๓.๖ องศาเซลเซียส ตามลำดับ ส่วนเดือนที่อุณหภูมิต่ำสุดมีค่าน้อยที่สุดคือเดือนมกราคม มีค่าเท่ากับ ๙.๘ องศาเซลเซียส และเดือนที่อุณหภูมิสูงสุดมีค่ามากที่สุดคือเดือนเมษายน มีค่าเท่ากับ ๔๑.๔ องศาเซลเซียส จำนวนวันที่ฝนตกตลอดทั้งปีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑๐๒.๔ วัน โดยเดือนที่มีจำนวนวันที่ฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑๘.๖ วัน และเดือนที่มีจำนวนวันที่ฝนตกน้อยที่สุดคือเดือนมกราคมและธันวาคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑ วัน ปริมาณน้ำฝนรายปีมีค่าเฉลี่ยประมาณ ๑,๑๒๘.๗ มิลลิเมตร เดือนที่มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดคือเดือนกันยายน และน้อยที่สุดคือเดือนมกราคม มีค่าเฉลี่ยประมาณ ๒๗๒.๑ และ ๔.๕ มิลลิเมตร ตามลำดับ ส่วนเดือนที่มีปริมาณน้ำฝนรายวันสูงที่สุดมากที่สุดคือเดือนตุลาคม มีค่าเฉลี่ยประมาณ ๒๐๓.๔ มิลลิเมตร/วัน

ภาพที่ ๔ กราฟปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน

ตารางที่ ๑ ลักษณะภูมิอากาศในคาบเวลา ๓๐ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๔ – ๒๕๔๓ บริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ข้อมูล	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)												
สูงสุด	๓๖.๖	๓๘.๔	๓๙.๘	๔๑.๑	๔๐.๘	๓๙.๕	๓๘.๓	๓๗.๕	๓๕.๙	๓๕.๖	๓๕.๘	๓๖.๔
ต่ำสุด	๙.๘	๓๘.๔	๓๙.๘	๔๑.๔	๔๐.๘	๓๙.๕	๓๘.๕	๓๗.๕	๓๕.๙	๓๕.๖	๓๙.๘	๓๖.๔
เฉลี่ย	๒๖.๒	๒๘	๒๙.๖	๓๐.๕	๒๙.๗	๒๘.๘	๒๘.๔	๒๘.๑	๒๗.๘	๒๗.๗	๒๖.๘	๒๕.๖
ความชื้นสัมพัทธ์ (ร้อยละ)												
สูงสุด	๘๑	๘๕	๘๗	๘๗	๙๐	๙๑	๙๒	๙๓	๙๔	๙๑	๘๓	๗๗
ต่ำสุด	๔๐	๔๐	๔๑	๔๓	๕๒	๕๒	๕๘	๖๑	๖๕	๖๑	๕๑	๔๒
เฉลี่ย	๖๑	๖๓	๖๕	๖๗	๗๓	๗๖	๗๗	๗๙	๘๒	๗๗	๖๖	๖๐
ความเร็วลม (นอต)												
สูงสุด	๓๕	๓๘	๓๒	๓๕	๔๕	๓๐	๓๐	๒๘	๔๒	๓๐	๓๐	๓๐
เฉลี่ย	๒.๒	๒.๕	๓	๒.๘	๒.๔	๒.๓	๒.๒	๒	๑.๔	๑.๘	๒.๙	๓.๑
การระเหยน้ำ (มิลลิเมตร)												
เฉลี่ย	๑๕๓.๓	๑๕๒.๙	๑๙๗.๕	๒๐๐.๘	๑๘๖.๕	๑๖๔.๗	๑๕๙.๑	๑๔๖.๔	๑๓๒	๑๒๗.๔	๑๔๔.๖	๑๕๙.๑
จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)												
ฝนตก (วัน)	๑	๑.๔	๒.๔	๕.๒	๑๒.๑	๑๓.๗	๑๔.๔	๑๖.๙	๑๘.๖	๑๒.๒	๓.๕	๑
ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)												
เฉลี่ย	๔.๕	๑๒.๓	๒๙.๘	๖๓	๑๔๑.๗	๑๒๓.๗	๑๓๑.๒	๑๖๓.๕	๒๗๒.๑	๑๔๖.๘	๓๔	๖.๑
รายวันสูงสุด	๓๔.๔	๖๖.๔	๑๔๘.๓	๑๑๐.๓	๑๑๓.๑	๑๐๒.๘	๑๐๓.๗	๙๕.๗	๑๔๔.๘	๒๐๓.๔	๙๗.๒	๑๗.๔

ที่มา : ข้อมูลสภาพอากาศเฉลี่ยจากสถานีอุตุนิยมวิทยา

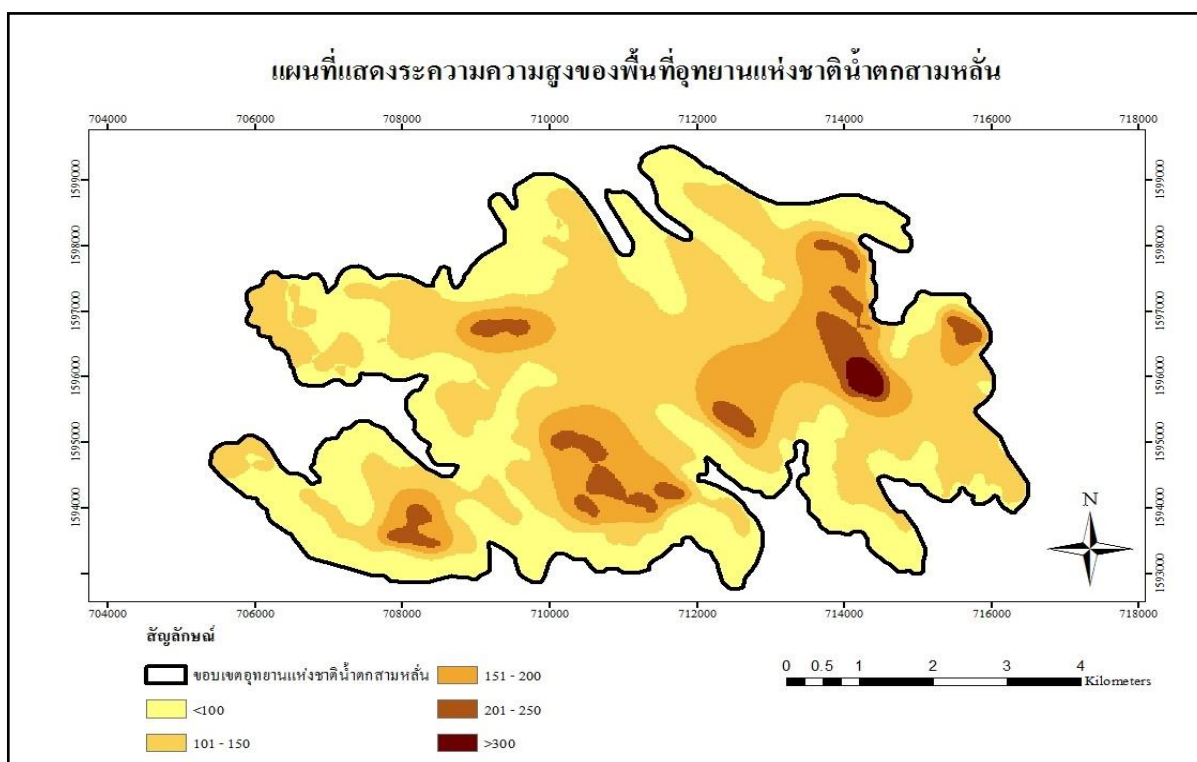
๒.๒.๒ ลักษณะภูมิประเทศและความลาดชัน

ลักษณะภูมิประเทศบริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ดังแสดงในภาพที่ ๕ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ในมีลักษณะเป็นที่ราบแคบ ๆ ระหว่างหุบเขา เป็นพื้นที่อยู่ทางตอนเหนือของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น สภาพภูมิประเทศประกอบด้วยภูเขาน้อยใหญ่ มีที่ราบในหุบเขา ยอดเขาสูงที่สุดคือ ยอดเขาครก มีความสูงประมาณ ๓๒๙ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง สามารถมองเห็นตัวเมืองสระบุรีและอำเภอใกล้เคียงได้อย่างชัดเจน ป่าแห่งนี้ เป็นป่าต้นกำเนิดน้ำตกหลายแห่ง เป็นต้นน้ำลำธาร ที่ไหลไปหล่อเลี้ยงไร่นาของราษฎรที่อยู่อาศัยในบริเวณรอบเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, ๒๕๖๒)

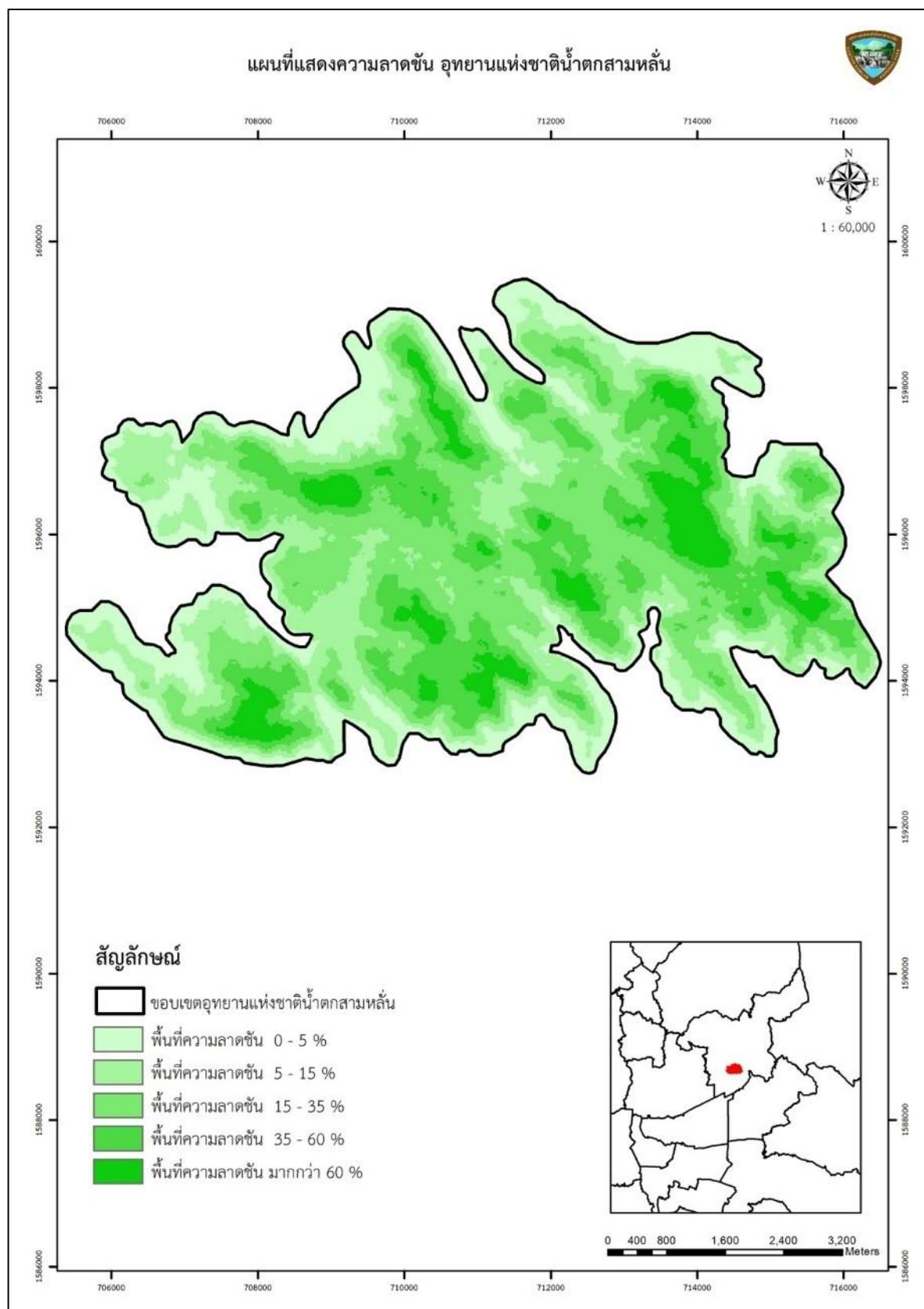
อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีค่าระดับความสูงเฉลี่ยจากทะเลปานกลางสูงที่สุดประมาณ ๓๒๙ เมตร อยู่บริเวณยอดเขาครก พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๓๘.๙๖ มีความสูงอยู่ระหว่าง ๑๐๐ เมตร ส่วนความลาดชันของพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๒๐.๑๒ และมีค่าความลาดชันสูงสุด มากกว่าร้อยละ ๖๐ ประมาณร้อยละ ๗.๐๒ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชันอยู่ระหว่างช่วงร้อยละ ๑๕ - ๓๕ คิดเป็นประมาณร้อยละ ๒๘.๕๕ ดังตารางที่ ๒ แสดงสัดส่วนความสูงเฉลี่ยและค่าสัดส่วนพื้นที่ในแต่ละช่วงชั้นความลาดชัน ภาพที่ ๕ และภาพที่ ๖ แสดงแผนที่ระดับความสูงเฉลี่ยจากน้ำทะเลปานกลางและแผนที่ช่วงชั้นความลาดชันของพื้นที่

ตารางที่ ๒ สัดส่วนความสูงเฉลี่ยและค่าสัดส่วนพื้นที่ในแต่ละช่วงชั้นความลาดชัน

ช่วงชั้นความสูง (เมตร)	สัดส่วนพื้นที่ (ร้อยละ)	ช่วงชั้นความลาดชัน (ร้อยละ)	สัดส่วนพื้นที่ (ร้อยละ)
< ๑๐๐	๓๘.๙๖	๐ - ๕	๒๑.๗๘
๑๐๐ - ๑๕๐	๑๙.๐๓	> ๕ - ๑๕	๒๔.๒๑
> ๑๕๐ - ๒๕๐	๖.๔๘	> ๑๕ - ๓๕	๒๘.๕๕
> ๒๕๐ - ๓๐๐	๒.๑	> ๓๕ - ๖๐	๑๙.๐๕
> ๓๐๐	๐.๒๓	> ๖๐	๗.๐๒

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงระดับความสูงของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงความลาดชันของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

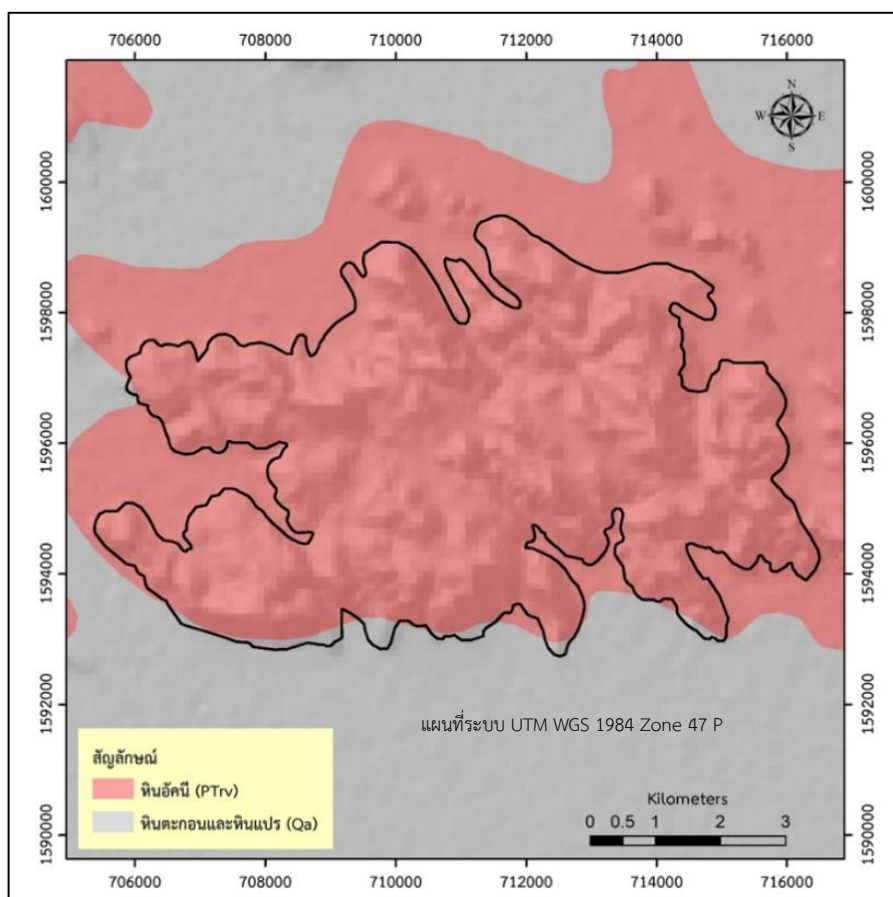
๒.๒.๓ ลักษณะทางธรณีวิทยา

ตารางที่ ๓ ลักษณะธรณีวิทยาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ยุค/สมัย	อายุ (ล้านปีก่อนถึงปัจจุบัน)	สัญลักษณ์	พื้นที่		
			ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ
(๑) ไทรแอสซิก	๑๙๕-๒๓๐	PTRv	๔๔.๔๕	๒๗,๗๘๑.๒๕	๙๙.๗๓
(๒) ควอเทอร์นารี	ปัจจุบัน - ๑๘	Qa	๐.๑๒	๗๕.๐๐	๐.๒๗
รวม			๔๔.๕๗	๒๗,๘๕๖.๒๕	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ: คำนวณพื้นที่โดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรธรณี (๒๕๒๘)

จากตารางที่ ๓ ลักษณะทางธรณีวิทยาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น พบว่า มีหินอัคนี ยุคไทรแอสซิกประเภทหินไรโอไลต์ แอนดิไซด์ และหินทัฟฟ์ ประมาณร้อยละ ๙๙.๗๓ ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และมีหินตะกอนน้ำพายุควอเทอร์นารี ร้อยละ ๐.๒๗ กล่าวคือ หินอัคนี (Igneous rock) ที่พบบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกเป็นหินยุคไทรแอสซิก ประกอบด้วยเนื้อหินไรโอไลต์ (Rhyolite) แอนดิไซด์ (Andesite) และหินทัฟฟ์ (Tuff) ครอบคลุมเป็นบริเวณกว้างทั่วพื้นที่อุทยานแห่งชาติตะกอนที่ไม่แข็งตัวยุคควอเทอร์นารี (Quaternary) พบในบริเวณที่ราบและเนินเตี้ยๆ ระหว่างภูเขาหรือหุบเขา เป็นบริเวณที่มีการสะสมตัวของตะกอนที่ไม่แข็งตัว ซึ่งได้แก่ ตะกอนน้ำพา (alluvial deposits, Qa) ที่สะสมตัวอยู่ในบริเวณที่ราบ - ที่ราบลุ่ม ประกอบด้วยตะกอน กรวด หทราย หทรายแป้ง และดินเหนียว พบในพื้นที่ใกล้เคียงทางทิศใต้ของอุทยานแห่งชาติ ดังภาพที่ ๗

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงลักษณะทางธรณีวิทยาของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

๒.๒.๔ ลักษณะดินและพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม

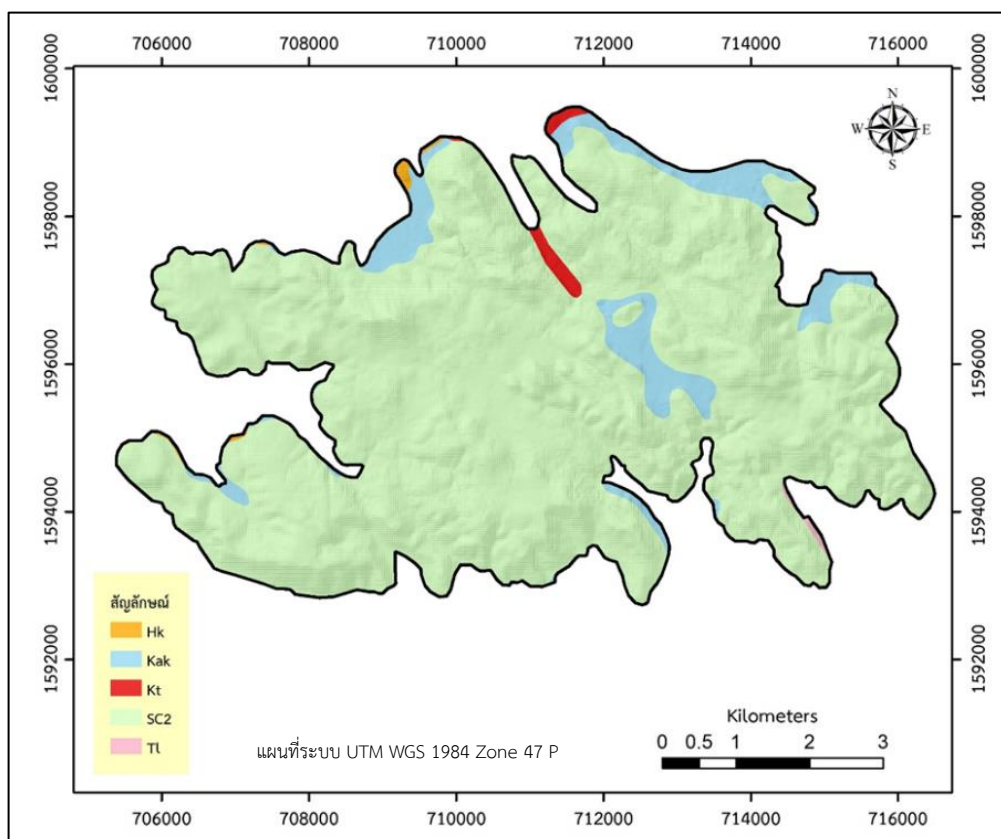
ลักษณะดิน

แผนที่ชุดดิน (soil series) ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ประกอบด้วยชุดดินต่าง ๆ ๕ ชุด โดยมีสัดส่วนของพื้นที่ลาดเชิงซ้อน (slope complex) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๑๕ ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ชุดดินแก่งคอย ชุดดินโคราช ชุดดินหินกอง และชุดดินท่าลี่ ร้อยละ ๖.๘๘ ๐.๕๖ ๐.๒๕ และ ๐.๑๘ ของพื้นที่ทั้งหมด ตามลำดับ ดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ พื้นที่ชุดดินในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

เลขชุดดิน	ชุดดิน	สัญลักษณ์	พื้นที่		
			ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ
๓๖	หินกอง (Hin Kong series)	Hk	๐.๑๑	๖๘.๗๕	๐.๒๕
๔๗	โคราช (Korat series)	Kt	๐.๒๕	๑๕๖.๒๕	๐.๕๖
๖๘	แก่งคอย (Kaeng Khoi series)	KaK	๓.๐๖	๑,๙๑๒.๕๐	๐.๘๖
๗๒	ท่าลี่ (Tha Li series)	TL	๐.๐๘	๕๐.๐	๐.๑๘
๗๗	พื้นที่ภูเขาหน่วยที่ ๒ (Slope Complex No.๒)	SC-No.๒	๔๑.๐๗	๒๕,๖๖๘.๗๕	๙๒.๑๕
รวม			๔๔.๕๗	๒๗,๘๕๖.๒๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา: คำนวณพื้นที่โดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ จากฐานข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๒๙)

ภาพที่ ๘ ลักษณะทางภูมิพิทยาของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

จากภาพที่ ๘ แสดงลักษณะทางปฐพีวิทยาของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีจำนวน ๕ ชุดดิน โดยมีรายละเอียดชุดดิน ดังนี้

หมายเลขชุดดิน ๓๖ ชุดดินหินกอง (Hk : Kong series) จัดอยู่ใน great soil group : Low Humic Gley soils เกิดจากตะกอนลำนํ้าค่อนข้างใหม่ บนลานตะพักลำนํ้าระดับต่ำ สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีจอมปลวกอยู่ทั่ว ๆ ไป มีความลาดชันประมาณ ๑ เปอร์เซ็นต์ หรือน้อยกว่า เป็นดินลึก การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความสามารถให้น้ำซึมผ่านช้า น้ำไหลบ่าบนผิวดินช้า ตามปกติฤดูแล้งน้ำใต้ลึกประมาณ ๒ เมตร ดินบนลึกประมาณ ๑๕ - ๒๐ เซนติเมตร เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแฉะ สีพื้นเป็นสีน้ำตาลอ่อน จุดประสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๖ ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายแฉะสีเทาปนชมพู จุดประสีน้ำตาลแก่ หรือแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดแก่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕ - ๕.๕

หมายเลขชุดดิน ๔๗ ชุดดินโคราช (Kt : Korat series) จัดอยู่ใน great soil group : Gley Podzolic soils เกิดจากตะกอนลำนํ้าที่พัฒนามาทั้บถม กันนานแล้วบนตะพักลำนํ้าชั้นกลาง สภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชันประมาณ ๒ - ๖ เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึก การระบายน้ำดีปานกลาง ความสามารถให้น้ำซึมผ่านชั้นดิน และการไหลบ่าบนผิวดินเร็วปานกลางดินบนลึกประมาณ ๑๕ - ๒๐ เซนติเมตร เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินทรายปนดินร่วน สีพื้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดแก่ถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๖.๕ ดินล่าง เนื้อดินที่เป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีเป็นสีน้ำตาลอ่อน จุดประสีน้ำตาลแก่ หรือแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดแก่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

หมายเลขชุดดิน ๖๘ ชุดดินแก้งคอย (KaK : Kaeng Khoi series) จัดอยู่ใน great soil group : Brown Forest soils เกิดวัตถุตกค้างที่เหลือจากการสลายตัวของหินแอนดีไซต์ บนที่เกือบราบเชิงเขา หรือใกล้เขาที่เหลือจากการกัดกร่อน ดินลึกปานกลาง การระบายน้ำดี ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ดีปานกลาง น้ำไหลบ่าบนดินได้ปานกลางถึงเร็ว ดินบนลึกประมาณ ๑๕ เซนติเมตร เป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนทรายแฉะ หรือดินร่วนสีน้ำตาลเข้ม หรือสีเข้มมากของน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖ - ๗ ดินบนส่วนล่างเนื้อดินเป็นดินร่วน ลึกตั้งแต่ ๓๐ เซนติเมตรลงไป เป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ หรือดินร่วนเหนียวปนกรวด สีน้ำตาลซีด จุดประสีน้ำตาลแก่ หรือสีแดงปนเหลือง อาจจะมีพบในดินชั้นนี้บางเล็กน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกรดแก่ถึงกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ ถึง ๖.๕ ลึกลงไปประมาณ ๗๐ เซนติเมตร จะพบชั้นหินแข็งซึ่งเข้าใจว่าเป็นหินต้นกำเนิดของดินชุดนี้ คือ หินแอนดีไซต์ ซึ่งบางส่วนกำลังสลายตัวซึ่งมีสีเป็นสีม่วง บางส่วนก็ยังแข็งอยู่ สีม่วงอมเขียว หรือสีเขียว

หมายเลขชุดดิน ๗๒ ชุดดินท่าลี่ (Tl : Tha Li series) จัดอยู่ใน great soil group : Reddish - Brown lateritic soils เกิดจากการสลายตัวของหินแอนดีไซต์เขียว บนพื้นที่ใกล้เขาที่เหลือตกค้างจากการกัดกร่อน สภาพพื้นที่เป็นแบบลูกคลื่นลอนลาด ถึงสภาพพื้นที่เนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ดินนี้เป็นดินลึก การระบายน้ำดี ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านและไหลบ่าบนผิวดินเร็วปานกลางถึงเร็ว ดินบนลึกประมาณ ๑๐ เซนติเมตร เป็นดินร่วน สีพื้นเป็นสีเข้มของน้ำตาลปนเทา สีน้ำตาลเข้ม หรือสีเข้มของน้ำตาลปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖ - ๗ ดินบนตอนล่างเป็นดินร่วนปนกรวดเล็กน้อย สีเป็นสีน้ำตาลแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖ ดินล่างลึกตั้งแต่ ๓๐ เซนติเมตรลงไป เป็นดินร่วนเหนียวปนกรวด และจะหนาแน่นขึ้นตามความลึกของดิน ลึก

ประมาณ ๑๒๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดงปนสีเหลือง ปฏิบัติดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕ - ๖

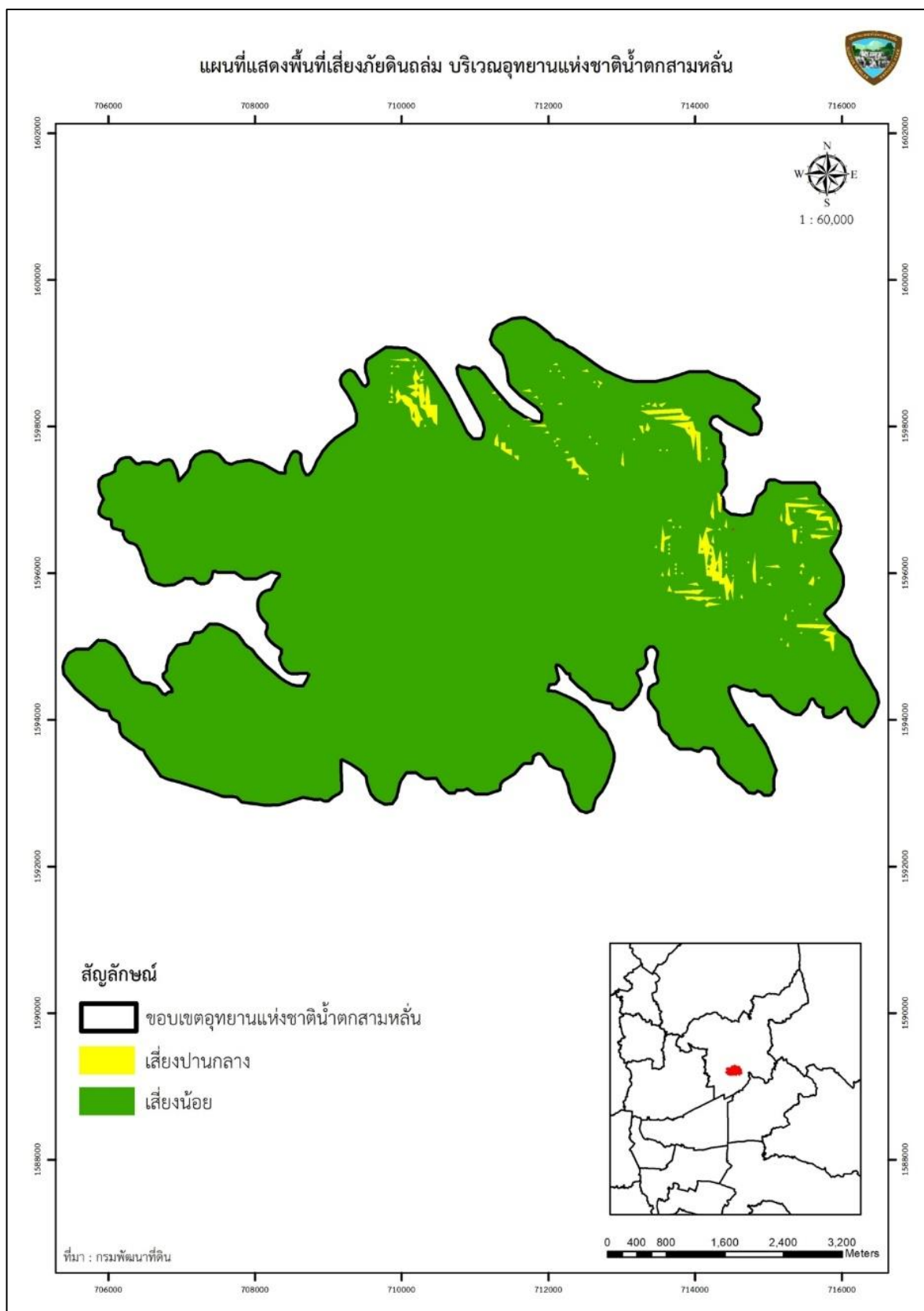
หมายเลขชุดดิน ๗๗ พื้นที่ภูเขาหน่วยที่ ๒ (Sc - No.๒ : Slope complex No.๒) เป็นที่สูงชันประกอบด้วยหินแอนดีไซต์เป็นหลัก มีหินชนิดอื่นปะปนบ้างเล็กน้อย และบริเวณนี้ลักษณะเป็นที่สูงชันและดินตื้น ๆ ควรจะสงวนไว้เป็นแหล่งต้นลำน้ำลำธาร และที่อยู่อาศัย

พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม

การกระจายของพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น แสดงในตารางที่ ๕ และภาพที่ ๙ พบว่า มีพื้นที่จัดเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม โดยมีพื้นที่ที่มีความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง ประมาณ ๔๙๗.๐๓ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๘ ของพื้นที่ ส่วนพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อดินถล่มต่ำหรือน้อย พบประมาณ ๒๗,๓๕๙.๒๒ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๒๒ ของพื้นที่ ทั้งนี้ พบพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์เพื่อท่องเที่ยวและนันทนาการที่มีความเสี่ยงภัยจากดินถล่มอยู่ในระดับระดับปานกลาง คือ บริเวณเขารวก และเขาแดง ซึ่งเป็นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ

ตารางที่ ๕ พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มจำแนกตามระดับความรุนแรงในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ระดับความเสี่ยงภัยจากดินถล่ม	ตารางกิโลเมตร	ร้อยละ
ระดับความเสี่ยงสูง	๐	๐
ระดับความเสี่ยงปานกลาง	๔๙๗.๐๓	๑.๗๘
ระดับความเสี่ยงต่ำ	๒๗,๓๕๙.๒๒	๙๘.๒๒
รวม	๒๗,๘๕๖.๒๕	๑๐๐

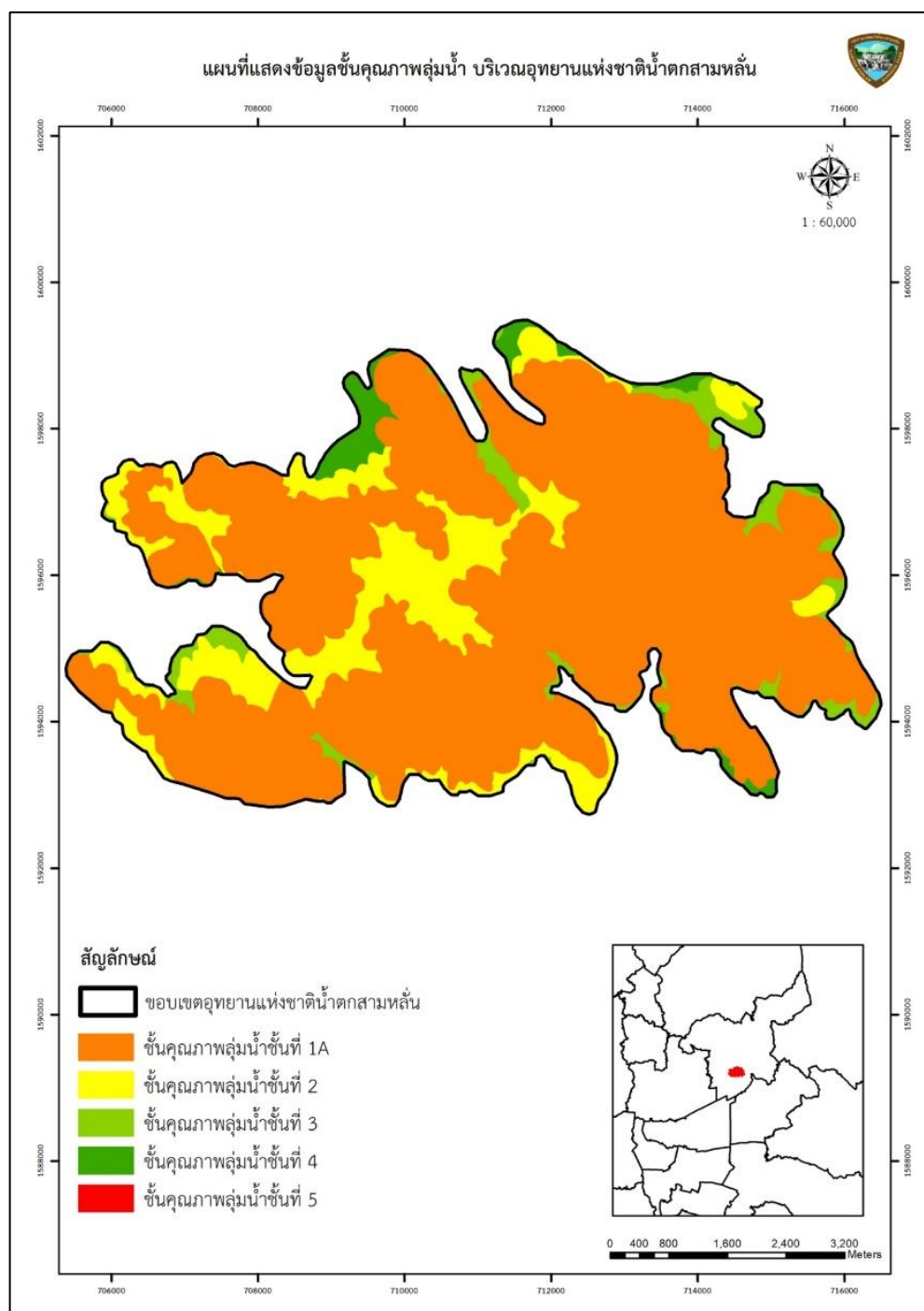
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

๒.๒.๕ แหล่งน้ำและลุ่มน้ำสำคัญ

ลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำหลักของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น คือลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลุ่มน้ำป่าสัก อยู่ในลุ่มน้ำสาขา คือ ลุ่มน้ำที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ ๒ การจัดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำบริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ส่วนใหญ่ประกอบด้วยชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ ๑A คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๓๖ รองลงมาคือชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ ๒ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๓ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๓ คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๘ ชั้นคุณภาพชั้นที่ ๔ และ ๕ ร้อยละ ๒.๗๓ (ภาพที่ ๑๐)

ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงข้อมูลชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แหล่งน้ำปริมาณน้ำ

ลำน้ำลำห้วยที่มีต้นกำเนิดจากอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ส่วนใหญ่เป็นลำน้ำสายสั้นๆ ได้แก่ ลำน้ำของน้ำตกเขาสามหลั่น น้ำตกนางโจน น้ำตรอยเกือกม้า และน้ำตกโกรกอ้อวอ ซึ่งเป็นต้นน้ำของห้วยและ คลองหลายสาย อาทิ ห้วยทราย ห้วยบ้านเก่า คลองหนองแขง และคลองแม่น้ำโน เป็นต้น ลำน้ำสายสำคัญบริเวณ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีดังนี้

ลำน้ำห้วยทราย มีจุดเริ่มต้นจากภูเขาซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของที่ทำการอุทยาน แห่งชาติ ลำน้ำนี้เป็นต้นน้ำของน้ำตกนางโจน ไหลไปทางทิศตะวันตก ผ่านตำบลโคกไผ่และตำบลห้วยทราย อำเภอนางรองและจะไหลรวมกับคลองหนองแขง บริเวณบ้านโคกหินลาด ระดับน้ำในห้วยทรายบริเวณน้ำตก นางโจน มีความลึกประมาณ ๒๕ เซนติเมตร สภาพท้องน้ำเป็นดินเหนียวปนทราย มีน้ำเฉพาะฤดูฝนเท่านั้น อัตราการไหลของน้ำช่วงฤดูฝนประมาณ ๐.๑๖ เมตร/วินาที

ลำน้ำของน้ำตกสามหลั่น มีจุดเริ่มต้นจากบริเวณภูเขาซึ่งอยู่ใกล้กับที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำสามหลั่น แล้วไหลผ่านบริเวณที่เป็นน้ำตกสามหลั่น จากนั้นจึงไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำเขารวก แล้ว ไหลต่อไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือไปทางวัดพระพุทธราย ที่ตำบลหนองปลาไหล และสิ้นสุดที่ป่าใหม่พัฒนา สภาพท้องน้ำเป็นดินทราย มีน้ำเฉพาะฤดูฝน อัตราการไหลของน้ำช่วงฤดูฝนบริเวณทางน้ำใกล้กับน้ำตกสามหลั่น ประมาณ ๐.๔๙ เมตร/วินาที

ลำน้ำของน้ำตรอยเกือกม้า มีจุดเริ่มต้นจากภูเขาที่อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติไปใน ทิศตะวันออกเฉียงใต้ระยะทาง ๒ กิโลเมตร เป็นต้นน้ำของน้ำตรอยเกือกม้า และไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียง เหนือไปทางวัดพระพุทธราย รวมกับลำน้ำจากน้ำตกสามหลั่น ที่ตำบลหนองปลาไหล สภาพท้องน้ำเป็นดิน เหนียวปนทราย มีน้ำเฉพาะฤดูฝน อัตราการไหลของน้ำช่วงฤดูฝน อัตราการไหลของน้ำช่วงฤดูฝนบริเวณบ ทางน้ำใกล้กับทางน้ำตรอยเกือกม้าประมาณ ๐.๐๖ เมตร/วินาที

แหล่งน้ำผิวดินอื่นๆ ที่สำคัญที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น คือ อ่าง เก็บน้ำสามหลั่น อ่างเก็บน้ำเขารวก อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง

คุณภาพน้ำ

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำจากจุดเก็บตัวอย่างบริเวณแหล่งน้ำที่สำคัญของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น ได้ผลดังแสดงในตารางที่ ๖ และสรุปผลคุณภาพน้ำที่เกินค่ามาตรฐานของพื้นที่ ได้ผลดังนี้

อ่างเก็บน้ำสามหลั่น

น้ำในอ่างเก็บน้ำสามหลั่นช่วงฤดูฝนพบว่าน้ำมีสีน้ำตาลใส (จากการมองเห็น) มีค่าความเป็น กรด - ด่าง เท่ากับ ๗.๑๖ ความนำไฟฟ้า ๑๒๐.๙๐ ไมโครซีเมนส์/เซนติเมตร ออกซิเจนละลายน้ำมีความเข้มข้น ค่อนข้างสูงเท่ากับ ๙.๑ มิลลิกรัม/ลิตร ซึ่งอาจเป็นผลจากการสังเคราะห์แสงของแพลงก์ตอนพืชในน้ำ ปริมาณ ความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) มีค่าเท่ากับ ๑.๘ มิลลิกรัม/ลิตร น้ำใสโดยค่าของแข็งแขวนลอยมีค่าเท่ากับ ๔ มิลลิกรัม/ลิตร ไม่พบคราบไขมันและไขมัน เช่นเดียวกับไม่พบปริมาณฟอสเฟตซิลิไฟด์ สารหนู และปรอท แสดง ให้น้ำมีการปนเปื้อนน้อยมาก สำหรับพารามิเตอร์กลุ่มโคลิฟอร์มแบคทีเรีย พบว่ามีค่าน้อยกว่ามาตรฐาน กำหนด กล่าวคือ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดมีค่า ๔๕๐ เอ็มพีเอ็น /๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพ น้ำประปาที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๕,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) และตรวจพบฟีคัลโคลิฟอร์ม ๓๔๐ เอ็มพี เอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประปาที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๑,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร)

กล่าวโดยสรุปคุณภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำเขาสามหลั่น เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินซึ่งมีใช้ทะเลพบว่าจัดอยู่ในประเภทที่ ๒ คือสามารถนำมาอุปโภคบริโภคโดยตรงผ่านการฆ่าเชื้อโรค และกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และใช้ประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง และกีฬาทางน้ำได้ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าค่าความเข้มข้นของความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) จะจัดอยู่ในคุณภาพน้ำ ประเภทที่ ๓ แต่ก็มีค่าไม่มากนักคือ ๑.๘ มิลลิกรัม/ลิตร (คุณภาพน้ำประเภทที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๑.๕ มิลลิกรัม/ลิตร และประเภทที่ ๓ ไม่เกิน ๒ มิลลิกรัม/ลิตร) แต่พารามิเตอร์อื่นๆ มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำประเภทที่ ๒ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าคุณภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำเขาสามหลั่น จัดอยู่ในประเภทที่ ๒

อ่างเก็บน้ำเขารวก

จากการวิเคราะห์คุณภาพน้ำโดยรวมของอ่างเก็บน้ำเขารวกพบว่า น้ำมีสีน้ำตาลใสจากการมองเห็นค่าความเป็นกรด - ด่าง ๗.๒๗ ความนำไฟฟ้า ๗๘.๙ ไมโครซีเมนส์/เซนติเมตร ค่าออกซิเจนละลายน้ำค่อนข้างมาก คือ มีค่าเท่ากับ ๘.๖ มิลลิกรัม/ลิตร ค่าความสกปรกในรูปบีโอดี เท่ากับ ๓.๓ มิลลิกรัม/ลิตร โดยความเข้มข้นของของแข็งแขวนลอยเท่ากับ ๘ มิลลิกรัม/ลิตร ไม่พบคราบน้ำมันและไขมัน ส่วนค่าความเข้มข้นของฟอสเฟตพบในปริมาณที่น้อยมาก คือมีค่าเท่ากับ ๐.๐๑๑ มิลลิกรัม/ลิตร และไม่พบค่าซิลิเฟต สารหนูและปรอท สำหรับพารามิเตอร์กลุ่มโคลิฟอร์มแบคทีเรีย พบว่ามีค่าน้อยกว่าที่มาตรฐานกำหนด กล่าวคือ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด มีค่า ๔๐๐ เอ็มพีเอ็น /๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประเภทที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๕,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) และตรวจพบฟีคัลโคลิฟอร์ม ๒๗๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประเภทที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๑,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินที่มีใช้ทะเล พบว่าคุณภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำเขารวก จัดเป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ ๓ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทั้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรได้ และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาวิเคราะห์คุณภาพน้ำของอ่างเก็บน้ำช่วงฤดูแล้งสามารถกล่าวโดยภาพรวมได้ว่า คุณภาพน้ำช่วงฤดูฝนมีคุณภาพด้อยกว่าช่วงฤดูแล้งเล็กน้อย

อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง

อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง มีค่าความเป็นกรด - ด่าง เท่ากับ ๗.๒๖ ค่าความนำไฟฟ้า ๑๓๓.๘ ไมโครซีเมนส์/เซนติเมตร ค่าความเข้มข้นของออกซิเจนละลาย (DO) สูงมาก เท่ากับ ๑๓.๘ มิลลิกรัม/ลิตร ซึ่งอาจเป็นผลจากการสังเคราะห์แสงของแพลงก์ตอนพืชในน้ำ และค่าความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) เท่ากับ ๕ มิลลิกรัม/ลิตร น้ำมีสีเหลืองค่อนข้างใส มีของแข็งแขวนลอยเล็กน้อยในความเข้มข้น ๕ มิลลิกรัม/ลิตร และไม่พบคราบน้ำมันและไขมันปริมาณฟอสเฟต มีค่าเท่ากับ ๐.๐๐๕ มิลลิกรัม/ลิตร และไม่พบปริมาณซิลิเฟต สารหนูและปรอท ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการปนเปื้อนน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเกิดจากการชะล้างของน้ำท่าลงสู่อ่างเก็บน้ำสำหรับพารามิเตอร์ทางด้านชีวภาพ อันได้แก่ โคลิฟอร์มแบคทีเรียทั้งหมด พบว่ามีปริมาณเท่ากับ ๓๘๕ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานกำหนดไม่เกิน ๕,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) ปริมาณฟีคัลโคลิฟอร์ม มีค่า ๓๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานกำหนดไม่เกิน ๑,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) กล่าวโดยสรุปคุณภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง ช่วงฤดูฝนอยู่ในเกณฑ์ที่ดีจัดเป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ ๓ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทั้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการ

ฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำโดยทั่วไปก่อน รวมทั้งการปนเปื้อนน้อย โดยการปนเปื้อนที่มาจากธรรมชาติ

น้ำตกนางโจน

คุณภาพน้ำบริเวณน้ำตกนางโจน พบว่าน้ำมีสีเหลืองใส (จากการมองเห็น) ค่าความเป็นกรด - ด่าง เท่ากับ ๗.๑๖ ความนำไฟฟ้า ๖๙.๖ ไมโครซีเมนส์/เซนติเมตร ออกซิเจนละลายน้ำมีความเข้มข้นค่อนข้างสูง เท่ากับ ๖.๖ มิลลิกรัม/ลิตร ปริมาณความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) มีค่าเท่ากับ ๑ มิลลิกรัม/ลิตร โดยค่าของแข็งแขวนลอยมีค่าเท่ากับ ๗ มิลลิกรัม/ลิตร ไม่พบคราบน้ำมันและไขมัน ปริมาณฟอสเฟตเท่ากับ ๐.๐๐๖ มิลลิกรัม/ลิตร และไม่พบปริมาณซิลิเฟต สารหนู และปรอท แสดงให้เห็นว่าน้ำมีการปนเปื้อนน้อยมาก สำหรับพารามิเตอร์กลุ่มโคลิฟอร์มแบคทีเรีย พบว่ามีค่าน้อยกว่าที่มาตรฐานกำหนด กล่าวคือ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด มีค่า ๔๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประเภที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๕,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) และตรวจพบฟีโคลิฟอร์ม มีค่า ๔๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประเภที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๑,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) กล่าวโดยสรุปคุณภาพน้ำบริเวณน้ำตกนางโจน เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินที่มีใช้ทะเล พบว่าจัดอยู่ในประเภที่ ๒ คือสามารถนำมาอุปโภคบริโภคโดยไม่ต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรค และกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และใช้ประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง และกีฬาทางน้ำได้

น้ำตกรอยเกือกม้า

คุณภาพน้ำบริเวณน้ำตกรอยเกือกม้า พบว่าน้ำมีสีเหลืองใส (จากการมองเห็น) ค่าความเป็นกรด - ด่าง เท่ากับ ๖.๙๓ ความนำไฟฟ้า ๖๘.๖ ไมโครซีเมนส์/เซนติเมตร ออกซิเจนละลายน้ำมีความเข้มข้นเท่ากับ ๖.๙ มิลลิกรัม/ลิตร ปริมาณความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) มีค่าเท่ากับ ๐.๘ มิลลิกรัม/ลิตร โดยค่าของแข็งแขวนลอยมีค่าเท่ากับ ๓ มิลลิกรัม/ลิตร ไม่พบคราบน้ำมันและไขมัน เช่นเดียวกับไม่พบปริมาณฟอสเฟต ซิลิเฟต สารหนู และปรอท สำหรับพารามิเตอร์กลุ่มโคลิฟอร์มแบคทีเรีย พบว่ามีค่าน้อยกว่าที่มาตรฐานกำหนด กล่าวคือ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด มีค่า ๓๓๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประเภที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๕,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) และตรวจพบฟีโคลิฟอร์ม มีค่า ๓๓๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประเภที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๑,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) กล่าวโดยสรุปคุณภาพน้ำบริเวณน้ำตกรอยเกือกม้า เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินที่มีใช้ทะเล พบว่าจัดอยู่ในประเภที่ ๒ คือสามารถนำมาอุปโภคบริโภคโดยไม่ต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรค และกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และใช้ประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง และกีฬาทางน้ำได้

น้ำตกสามหลั่น

คุณภาพน้ำบริเวณน้ำตกสามหลั่น พบว่าน้ำใสไม่มีสีจากการมองเห็น ค่าความเป็นกรด - ด่าง เท่ากับ ๗.๗๓ ความนำไฟฟ้า ๘๓.๙ ไมโครซีเมนส์/เซนติเมตร ออกซิเจนละลายน้ำมีความเข้มข้นค่อนข้างสูง เท่ากับ ๘.๕ มิลลิกรัม/ลิตร ปริมาณความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) มีค่าเท่ากับ ๐.๕ มิลลิกรัม/ลิตร โดยค่าของแข็งแขวนลอยมีค่าเท่ากับ ๓ มิลลิกรัม/ลิตร ไม่พบคราบน้ำมันและไขมัน รวมทั้งปริมาณซิลิเฟต สารหนู

และปรอท สำหรับพารามิเตอร์กลุ่มโคลิฟอร์มแบคทีเรีย พบว่ามีค่าน้อยกว่าที่มาตรฐานกำหนด กล่าวคือ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด มีค่า ๓๘๔ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประเภที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๕,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) และตรวจพบฟีโคลิฟอร์ม มีค่า ๓๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร (ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำประเภที่ ๒ กำหนดไม่เกิน ๑,๐๐๐ เอ็มพีเอ็น/๑๐๐ มิลลิลิตร) กล่าวโดยสรุปคุณภาพน้ำบริเวณน้ำตกสามหลั่น เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินที่มีใช้ทะเล พบว่าจัดอยู่

ในประเภทที่ ๒ คือสามารถนำมาอุปโภคบริโภคโดยไม่ต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรค และกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำ
ทั่วไปก่อน และใช้ประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง และกีฬาทางน้ำได้

ตารางที่ ๖ ตัวอย่างผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

สถานที่เก็บตัวอย่างน้ำ	ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำ ^{๑/}	อ่างเก็บน้ำเขาสกหลั่น		อ่างเก็บน้ำเขารวก		อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง		น้ำตกนางใจ		น้ำตกรอยเกือกมา		น้ำตกสามหลั่น	
		ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง
ความเป็นกรด-ด่าง	๕-๙	๗.๗๔	๗.๑๖	๗.๒๙	-	๗.๑๖	-	๖.๙๓	-	๗.๗๓	๗.๗๔	๗.๑๖	๗.๒๙
ออกซิเจนละลายน้ำ (DO, มิลลิกรัม/ลิตร)	๖	๙.๔	๙.๑	๗.๑	-	๖.๖	-	๖.๙	-	๘.๕	๙.๔	๙.๑	๗.๑
ความนำไฟฟ้า (ไมโครซีเมน/เซนติเมตร)	-	๑๓๕.๗	๑๒๐.๙	๑๑๒.๗	-	๑	-	๐.๘	-	๐.๕	๑๓๕.๗	๑๒๐.๙	๑๑๒.๗
ความต้องการออกซิเจนของแบคทีเรีย (BOD, มิลลิกรัม/ลิตร)	๑.๕	๑	๑.๘	๒	-	ไม่พบ	-	ไม่พบ	-	ไม่พบ	๑	๑.๘	๒
ไนเตรท (มิลลิกรัม/ลิตร)	๕	๐.๐๐๑	ไม่พบ	๐.๐๑	-	๐.๐๐๖	-	ไม่พบ	-	ไม่พบ	๐.๐๐๑	ไม่พบ	๐.๐๑
ฟอสเฟตทั้งหมด (มิลลิกรัม/ลิตร)	-	๐.๐๑	ไม่พบ	๐.๐๑	-	๔๐๐	-	๓๓๐	-	๓๐๐	๐.๐๑	ไม่พบ	๐.๐๑
แบคทีเรียฟิโคลโคลิฟอร์ม (FCB, MPN/๑๐๐ มิลลิลิตร)	๑,๐๐๐	ไม่พบ	๓๔๐	ไม่พบ	-	๔๐๐	-	๓๓๐	-	๓๘๔	ไม่พบ	๓๔๐	ไม่พบ
แบคทีเรียโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB, MPN/๑๐๐ มิลลิลิตร)	๕,๐๐๐	๘๐	๔๕๐	๑๔๐							๘๐	๔๕๐	๑๔๐

หมายเหตุ : ^{๑/} อ้างอิงจากค่ามาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ ๒ กรมควบคุมมลพิษ (๒๕๔๓)

- ยังไม่มีผลการศึกษา

ธ ธรรมชาติ

ตารางที่ ๗ คุณภาพน้ำที่เกินค่ามาตรฐาน ณ จุดตรวจวัดต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

จุดตรวจวัดน้ำ	ความต้องการออกซิเจนของแบคทีเรีย (BOD) (มก./ลิตร)	ออกซิเจนละลายน้ำ (DO) (มก./ลิตร)	แบคทีเรียโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) (MPN/๑๐๐ มล.)	แบคทีเรียฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) (MPN/๑๐๐ มล.)
อ่างเก็บน้ำเขาสมหลั่น	●			
อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง	●			
อ่างเก็บน้ำเขารวก	●			
น้ำตกรอยเกือกม้า				
น้ำตกสามหลั่น				
น้ำตกนางโจน				

หมายเหตุ ● ฤดูฝน ○ ฤดูแล้ง

BOD = ความต้องการออกซิเจนของแบคทีเรีย

DO = ออกซิเจนละลายน้ำ

TCB = แบคทีเรียโคลิฟอร์มทั้งหมด

FCB = แบคทีเรียฟีคอลโคลิฟอร์ม

๒.๓ ทรัพยากรชีวภาพ

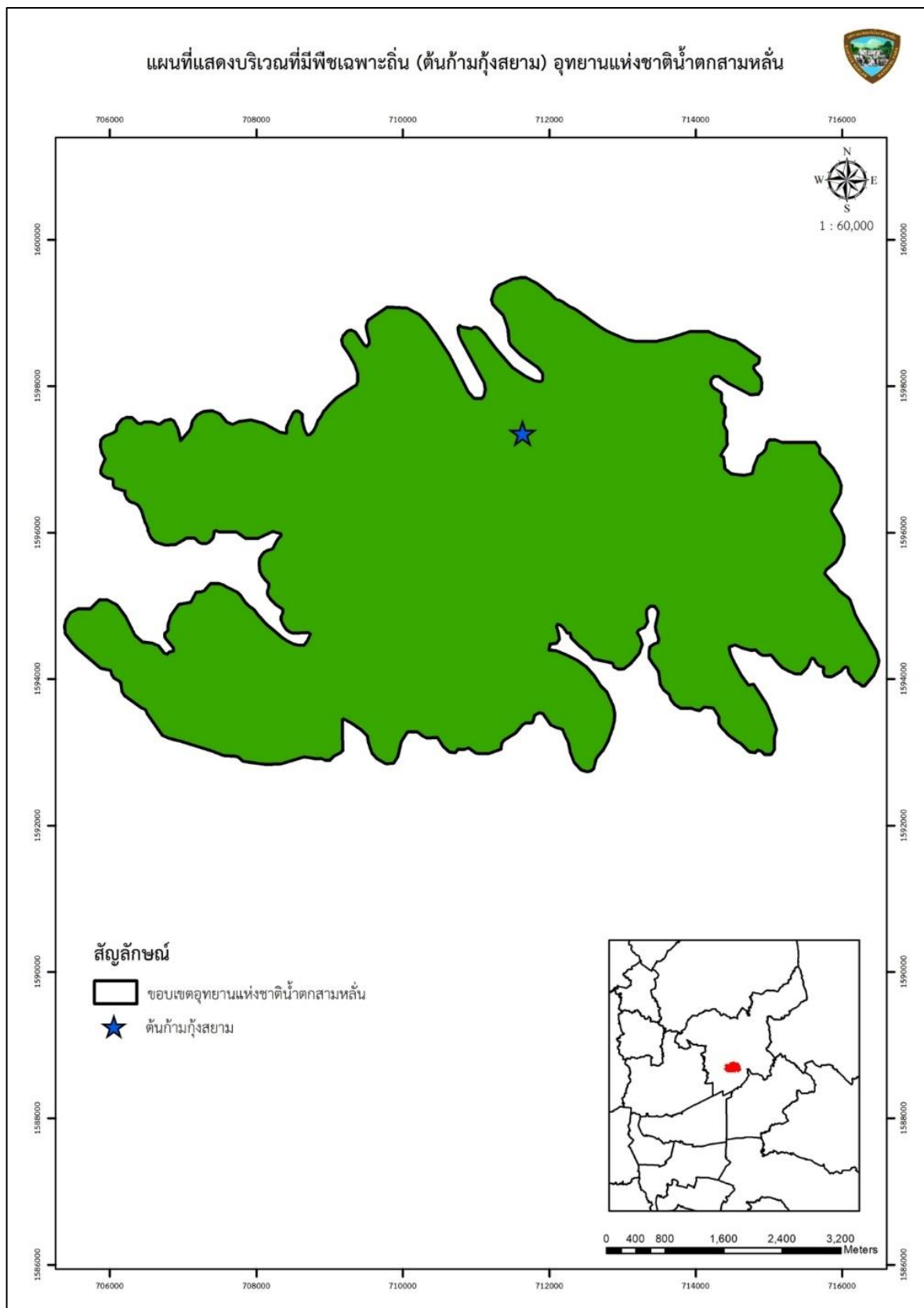
๒.๓.๑ ทรัพยากรป่า

๒.๓.๑.๑ ชนิดและการกระจายของสังคมพืช

จากการศึกษาชนิดสังคมพืชของไม้ต้น (tree) และลูกไม้ (sapling) ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จำแนกเป็นสังคมพืชป่าเบญจพรรณ ๒๕.๒๕ ตร. กม. หรือ ร้อยละ ๕๘.๘๘ สังคมพืชป่าดิบแล้ง ๑๗.๖๐ ตร. กม. หรือ ร้อยละ ๔๑.๐๔ สังคมทุ่งหญ้า ๐.๐๓ ตร. กม. หรือ ร้อยละ ๐.๐๗ ดังตารางที่ ๘ และ ภาพที่ ๑๑ แสดงการกระจายของสังคมพืชป่าที่พบในอุทยานแห่งชาติ

ตารางที่ ๘ ขนาดเนื้อที่และร้อยละของสังคมพืชป่าไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

สังคมพืชป่าไม้	เนื้อที่ (ตร.กม)	ร้อยละ
ป่าดิบแล้ง	๑๗.๖๐	๕๘.๘๘
ป่าเบญจพรรณ	๒๕.๒๕	๔๑.๐๔
ทุ่งหญ้า	๐.๐๓	๐.๐๗
รวม	๔๒.๘๘	๑๐๐

ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงสังคมพืชป่าไม้ และบริเวณที่พบพืชเฉพาะถิ่น/พืชหายาก ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

๒.๓.๑.๒ ค่าดัชนีความสำคัญ (Importance Value Index, IVI)

ผลการศึกษาค่าดัชนีความสำคัญของพันธุ์ไม้แต่ละชนิดในแต่ละประเภทสังคมพืช ดังนี้

๑) สังคมพืชป่าเบญจพรรณ

จากการศึกษาไม้ต้นในแปลงตัวอย่าง พบพันธุ์ไม้ทั้งหมด ๘๐ ชนิด โดยชนิดที่มีค่าดัชนีความสำคัญ สูงสุด ๕ อันดับแรกได้แก่ ตะแบกแดง (*Lagerstroemia calyculata* Kurz) จีวป่า (*Bombax anceps* Pierre) กระถินยักษ์ (*Leucaena leucocephala* (Lam.) de Wit) ปอ (*Colona* sp.) และสวอง (*Vitex limonifolia* Wall) ซึ่งมีค่าดัชนีความสำคัญเท่ากับ ๒๒.๘๔ , ๑๖.๔๙ , ๑๖.๓๖ , ๑๕.๗๒ และ ๑๕.๓๘ ตามลำดับ

๒) สังคมพืชป่าดิบแล้ง

จากการศึกษาไม้ต้นในแปลงตัวอย่าง พบพันธุ์ไม้ทั้งหมด ๔๐ ชนิด โดยชนิดที่มีค่าดัชนีความสำคัญ สูงสุด ๕ อันดับแรกได้แก่ ปอ (*Colona* sp.) ตะแบกแดง (*Lagerstroemia calyculata* Kurz) เกล้ง (*Dialium cochinchinense* Pirre) มะกอกเกลื่อน (*Canarium subulatum* Guill.) และหว้า (*Syzygium cumini* (L.) Skeels) ซึ่งมีค่าดัชนีความสำคัญเท่ากับ ๔๗.๙๘ , ๓๒.๑๔ , ๒๐.๒๖ , ๑๗.๑๙ และ ๑๕.๘๕ ตามลำดับ

๒.๓.๑.๓ ความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืช

ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น พบว่าสังคมป่า เบญจพรรณ มีค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ (Shannon-Wiener's Index) มากที่สุด โดยมีค่าเท่ากับ ๓.๔๑ รองลงมาคือ ป่าดิบแล้ง เท่ากับ ๒.๘๒ ดังตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ ค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ของสังคมพืช อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ลำดับ	สังคมพืช	ค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ (Shannon-Wiener's Index)
๑	ป่าเบญจพรรณ	๓.๔๑
๒	ป่าดิบแล้ง	๒.๘๒

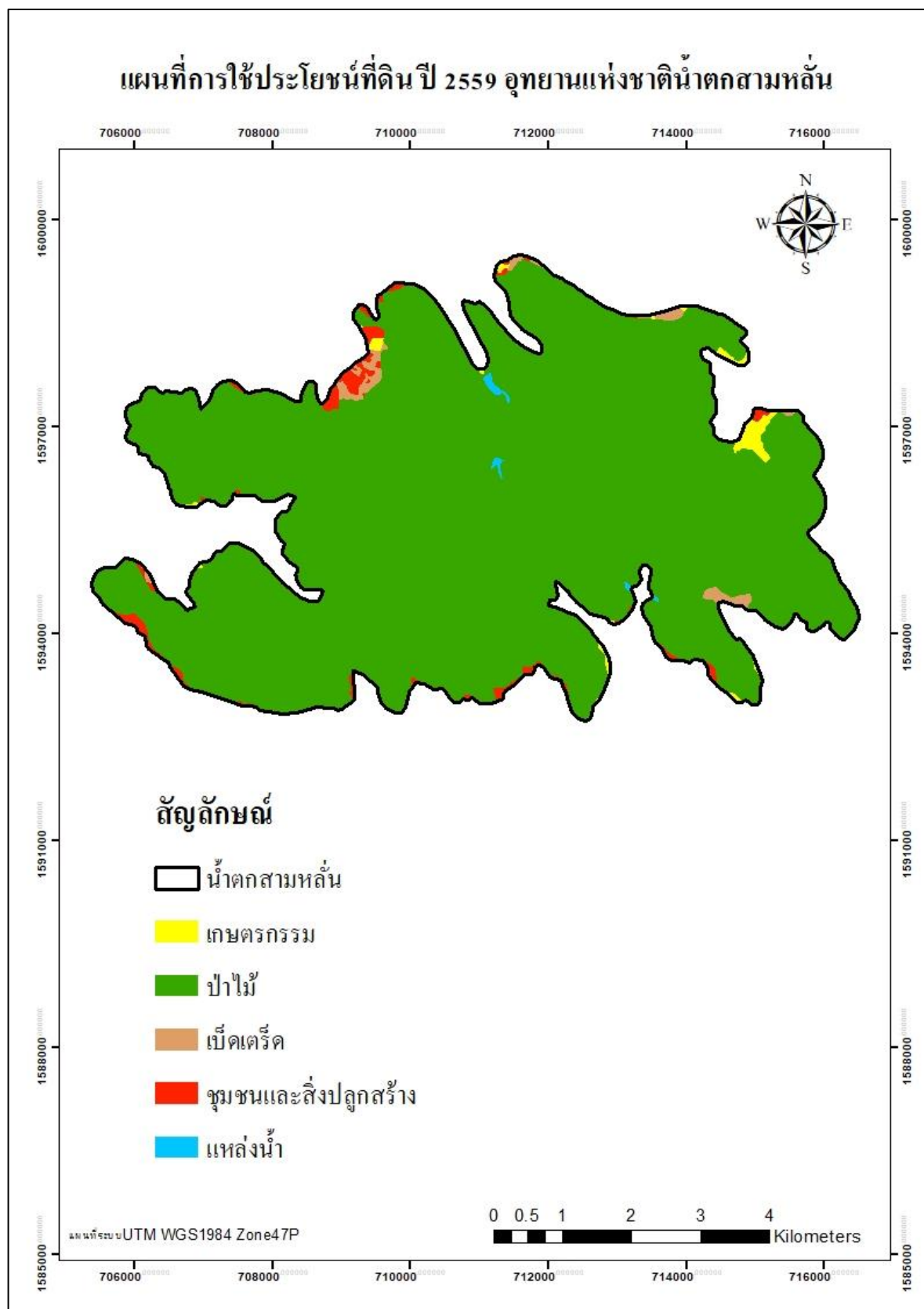
๒.๓.๑.๔ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่า

จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ป่าในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ในปี ๒๕๕๙ พื้นที่ป่ามีเนื้อที่ประมาณ ๔๓.๙๒ ตร. กม จากนั้นพบว่าพื้นที่เพิ่มขึ้น ๐.๑๙ ตร.กม ในปี ๒๕๖๔ ดังตารางที่ ๑๐ ภาพที่ ๑๓ และภาพที่ ๑๔

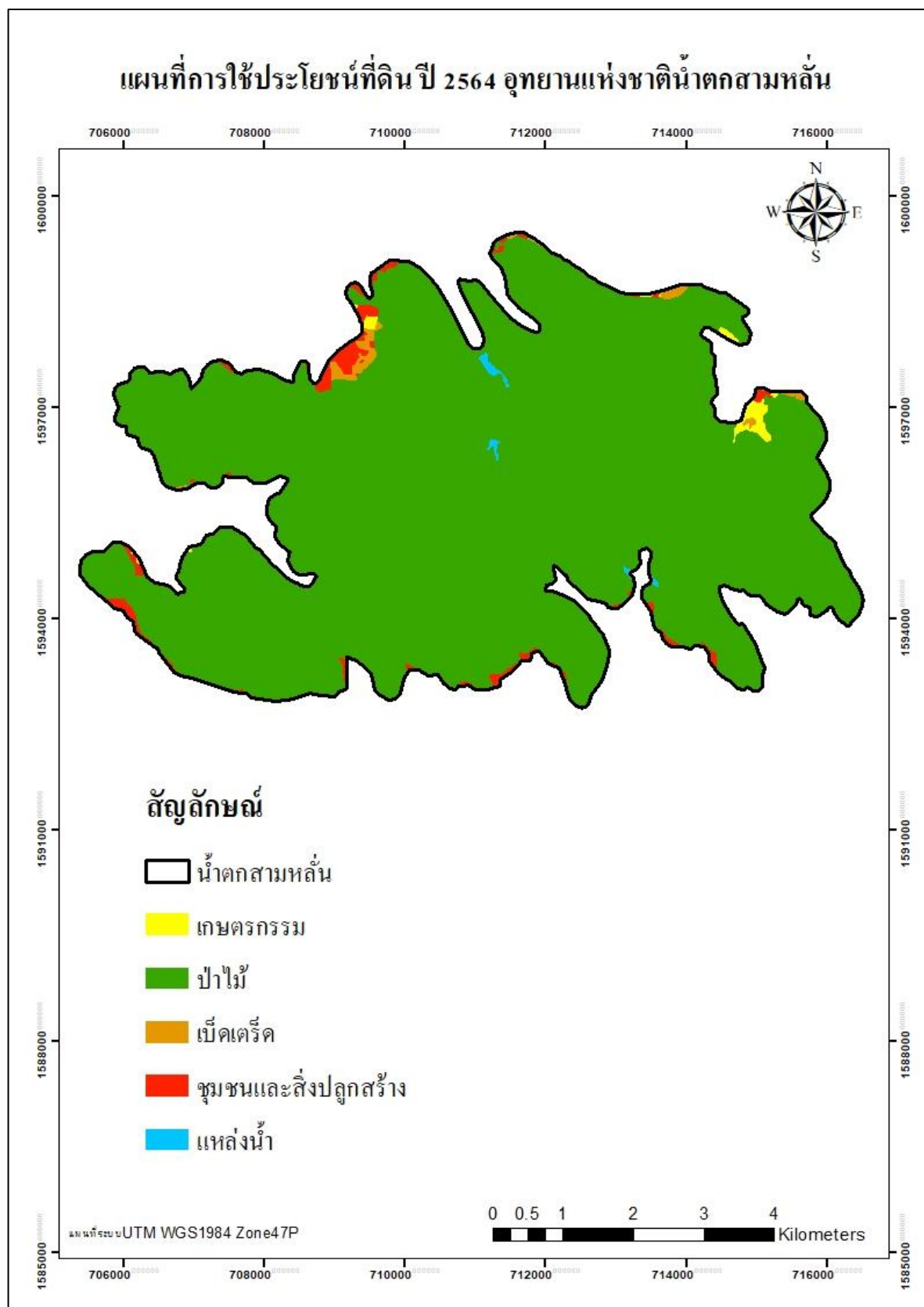

ตารางที่ ๑๐ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ระหว่างปี ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๔ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

พื้นที่	การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่า (ตารางกิโลเมตร)			
	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๔	เปลี่ยนแปลง	หมายเหตุ
พื้นที่เกษตรกรรม	๐.๓๘๙	๐.๒๕๖	๐.๑๓๓	ลดลง
พื้นที่ป่า	๔๓.๙๒	๔๔.๑๑	๐.๑๙	เพิ่มขึ้น
พื้นที่เบตเตร็ด	๐.๔๒๘	๐.๓๐๙	๐.๑๑๙	ลดลง
พื้นที่สิ่งปลูกสร้าง	๐.๗๘๖	๐.๘๔๒	๐.๐๓๔	เพิ่มขึ้น
แหล่งน้ำ	๐.๐๙๓	๐.๐๙๖	๐.๐๐๓	เพิ่มขึ้น
รวม	๔๕.๖๑	๔๕.๖๑		

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๙

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๓.๑.๕ ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและพืชหายาก

จากการศึกษาพบชนิดพันธุ์พืช สถานภาพตามระบบการจัดจำแนกของ IUCN ดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ สถานภาพของพรรณพืชตามระบบการจัดจำแนกของ IUCN ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

ชื่อสามัญ	ประเภท	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพ		
			เฉพาะถิ่น	ก่อน ๑๙๙๔	๑๙๙๔-๒๐๒๑
มะกัก	ScanS	<i>Spondias bipinnata</i> Airy Shaw & Forman	+	R	
เข้าพรรษา	ST	<i>Globba sp.</i>	-	R	
ก้ามกุ้งสยาม	H	<i>Phyllagathis siamensis</i> Cellin. & S. S.Renner	+		
เปล้าเงิน		<i>Croton sepalinus</i> Airy Shaw			
พะยุง		<i>Dalbergia cochinchinensis</i> Pierre			
ระย่อมน้อย		<i>Rauvolfia serpentina</i> (L.) Benth. ex Kurz			

ที่มา: Office of Natural Resources and Environment Policy and Planning (๒๐๐๖)

หมายเหตุ: ScanS หมายถึง ไม้พุ่มรอเลื้อย (scandent shrub) ST หมายถึง ไม้ต้นขนาดเล็ก (shrubby tree)

H หมายถึง ไม้ล้มลุก (herb)

+ หมายถึง พืชเฉพาะถิ่น

- หมายถึง ไม่ใช่พืชเฉพาะถิ่น

R หมายถึง Rare

EN หมายถึง Endangered

๒.๓.๒ ทรัพยากรสัตว์ป่า

๒.๓.๒.๑ ความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่า

๑) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (Mammals) จากการรวบรวมข้อมูลและทำการสำรวจสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในพื้นที่ พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๗ อันดับ ๑๒ วงศ์ ๒๐ สกุล ๒๓ ชนิด ได้แก่ อันดับ Scandentia ๑ วงศ์ ๑ สกุล ๑ ชนิด อันดับ Chiroptera ๒ วงศ์ ๔ สกุล ๔ ชนิด อันดับ Primates ๒ วงศ์ ๒ สกุล ๓ ชนิด อันดับ Carnivora ๓ วงศ์ ๔ สกุล ๔ ชนิด อันดับ Artiodactyla ๓ วงศ์ ๓ สกุล ๓ ชนิด อันดับ Rodentia ๑ วงศ์ ๕ สกุล ๗ ชนิด และ อันดับ Lagomorpha ๑ วงศ์ ๑ สกุล ๑ ชนิด

๒) สัตว์เลื้อยคลาน (Reptiles) จากการรวบรวมข้อมูลและทำการสำรวจสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ พบเป็นสัตว์เลื้อยคลาน ๓ อันดับ ๑๒ วงศ์ ๒๗ สกุล ๓๑ ชนิด ได้แก่ อันดับ Chelonia ๓ วงศ์ ๓ สกุล ๓ ชนิด อันดับ Squamata-Suborder sauria ๕ วงศ์ ๑๑ สกุล ๑๕ ชนิด และ Squamata-Suborder serpentes ๔ วงศ์ ๑๓ สกุล ๑๓ ชนิด

๓) สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibians) จากการรวบรวมข้อมูลและทำการสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในพื้นที่ พบเป็นสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๒ อันดับ ๕ วงศ์ ๙ สกุล ๑๕ ชนิด อันดับที่พบคือ อันดับ Anura ได้แก่ วงศ์ Bifuridae ๑ สกุล ๑ ชนิด วงศ์ Ranidae ๓ สกุล ๗ ชนิด วงศ์

Rhacophoridae ๑ สกุล ๑ ชนิด วงศ์ Microhylidae ๓ สกุล ๕ ชนิด และ อันดับ Gymnophiona ได้แก่ วงศ์ Ichthyophiidae ๑ สกุล ๑ ชนิด

๔) นก (Birds) จากการรวบรวมข้อมูลและทำการสำรวจนกในพื้นที่ พบเป็นนกทั้งหมด ๑๗ อันดับ ๔๗ วงศ์ ๑๐๙ สกุล ๑๖๐ ชนิด ได้แก่ อันดับ Podicipediformes ๑ วงศ์ ๑ สกุล ๑ ชนิด อันดับ Pelecaniformes ๑ วงศ์ ๑ สกุล ๑ ชนิด อันดับ Ciconiiformes ๒ วงศ์ ๗ สกุล ๙ ชนิด อันดับ Anseriformes ๑ วงศ์ ๗ สกุล ๙ ชนิด อันดับ Galliformes ๑ วงศ์ ๑ สกุล ๑ ชนิด อันดับ Galliformes ๑ วงศ์ ๑ สกุล ๑ ชนิด อันดับ Gruiformes ๒ วงศ์ ๓ สกุล ๓ ชนิด อันดับ Charadriiformes ๓ วงศ์ ๕ สกุล ๖ ชนิด อันดับ Columbiformes ๑ วงศ์ ๕ สกุล ๖ ชนิด อันดับ Psittaciformes ๑ วงศ์ ๒ สกุล ๒ ชนิด อันดับ Cuculiformes ๑ วงศ์ ๗ สกุล ๘ ชนิด อันดับ Stringiformes ๒ วงศ์ ๕ สกุล ๕ ชนิด อันดับ Caprimulgiformes ๑ วงศ์ ๑ สกุล ๑ ชนิด อันดับ Apodiformes ๑ วงศ์ ๓ สกุล ๓ ชนิด อันดับ Coraciiformes ๓ วงศ์ ๕ สกุล ๘ ชนิด อันดับ Piciformes ๒ วงศ์ ๓ สกุล ๗ ชนิด อันดับ Passeriformes ๒๔ วงศ์ ๕๒ สกุล ๘๘ ชนิด ดังแสดงผลสรุปในตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ จำนวนชนิดของทรัพยากรสัตว์ป่าในแต่ละประเภทที่รวบรวมและสำรวจพบบริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

กลุ่ม (Class)	อันดับ (Order)	วงศ์ (Family)	สกุล (Genus)	ชนิด (Species)
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (Mammals)	๗	๑๒	๒๐	๒๓
สัตว์เลื้อยคลาน (Reptiles)	๓	๑๒	๒๗	๓๑
สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibians)	๒	๕	๙	๑๕
นก (Birds)	๑๗	๔๗	๑๐๙	๑๖๐

๒.๓.๒.๒ สถานภาพของสัตว์ป่า

จากการพิจารณาสถานภาพของสัตว์ป่าในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น สามารถจำแนกสถานภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังตารางที่ ๑๓ โดยสามารถพิจารณาสถานภาพที่สำคัญและรายละเอียดต่างๆ พอสังเขปตามกลุ่มสัตว์ป่าได้ดังต่อไปนี้

๑) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

จากการพิจารณาสถานภาพของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ได้รวบรวมจากเอกสารและการสำรวจในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พบสัตว์ป่าสงวน ๑ ชนิด ได้แก่ เลียงผา (*Serow Capricornis sumatraensis.JPG*) สัตว์ป่าคุ้มครอง ๑๑ ชนิด เช่น เก้ง (*Muntiacus muntjak*) ลิงลม (*Nycticebus coucang*) ค้างคาวแม่ไก่ (*Pteropus lylei*) กระต่ายป่า (*Lepus peguensis*)

สถานภาพของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ ตามสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๘ พบ สัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง ๑ ชนิด ได้แก่ หมีควาย (*Ursus thibetanus*) สัตว์ป่าชนิดพันธุ์ที่มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ๑ ชนิด ได้แก่ ลิงแสม (*Macaca fascicularis*)

สถานภาพของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมตามการจัดของ IUCN (๒๐๒๑) พบสัตว์ป่าที่มีแนวโน้มที่ใกล้สูญพันธุ์ ๓ ชนิด ได้แก่ ลิงกัง (*Macaca nemestrina*) กวางป่า (*Cervus unicolor*) หมีควาย (*Ursus*

thibetanus) และ สัตว์ป่าชนิดพันธุ์ที่มีความเสี่ยงน้อยต่อการสูญพันธุ์ ๑ ชนิด เช่น ลิงแสม (*Macaca fascicularis*)

สถานภาพของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมตามการจัดของ CITES (๒๐๐๕) พบ ชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข ๑ จำนวน ๒ ชนิด เช่น ตะกวด (*Varanus nebulosus*) เลียงผา (*Serow Capricornis sumatraensis*) เป็นต้น ชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข ๒ จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ ลิงกัง (*Macaca nemestrina*) ลิงแสม (*Macaca fascicularis*) และค้างคาวแม่ไก่ (*Pteropus lylei*) ชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข ๓ จำนวน ๒ ชนิด ได้แก่ ชะมดแผงหางปล้อง (*Viverra zibetha*) อีเห็น (*Paradoxurus hermaphroditus*)

๒) นก

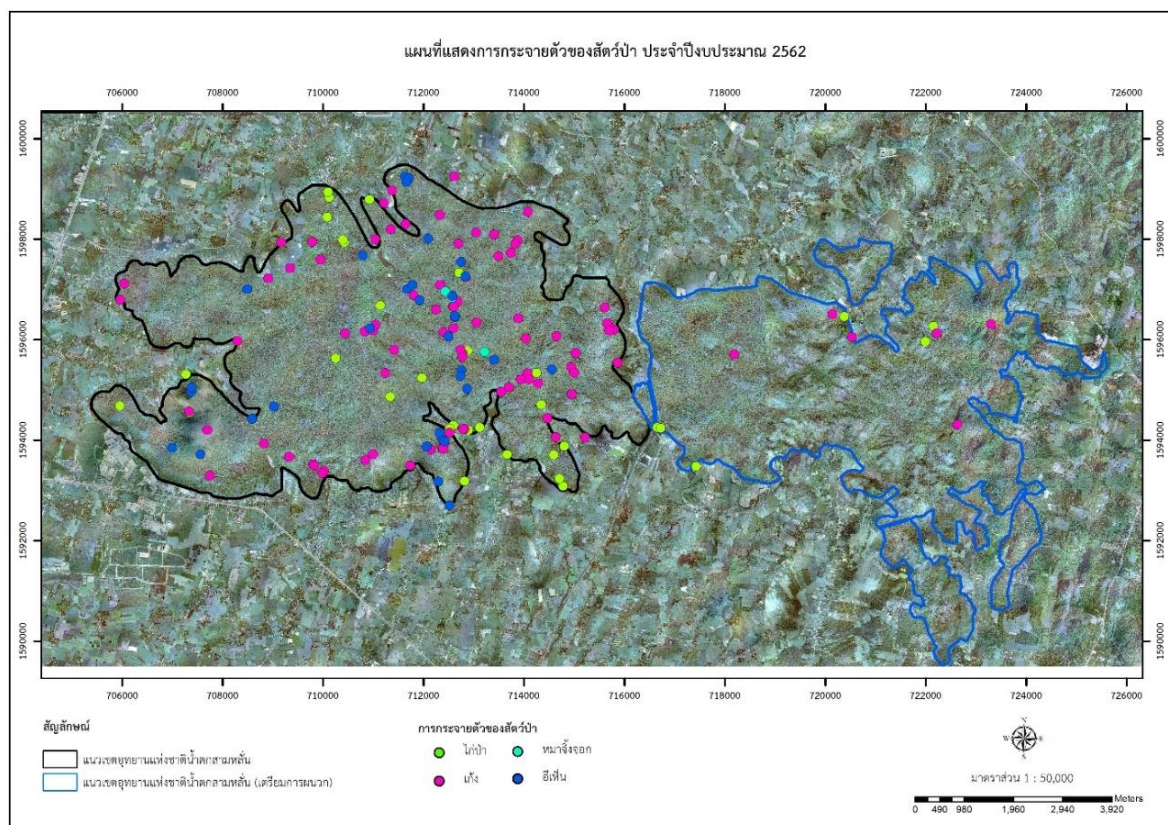
จากการพิจารณาสถานภาพของนกที่ได้รับรวบรวมจากเอกสารและการสำรวจในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พบว่า สัตว์ป่าคุ้มครอง ๑๕๖ ชนิด เช่น นกกระเต็นน้อยหยาด (Halcyon pileata) นกแซงแซวหางปลา (*Dicrurus macrocercus*) นกกางเขนดง (*Copsychus malabaricus*) และนกกระแตแต้แว๊ด (*Vannellus indicus*) นกจาบคาหัวเขียว (*Merops philippinus*) เป็นต้น สถานภาพของนก ตามสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๘ พบว่า สัตว์ที่มีสถานะใกล้ถูกคุกคาม ๑ ชนิด ได้แก่ นกเหยี่ยวดำ (*Milvus migrans*) สถานภาพของนกที่พบตามการจัดของ IUCN (๒๐๑๐) พบสัตว์ที่มีสถานะใกล้ถูกคุกคาม ไม่พบนกตามสถานภาพการจัดดังกล่าว สถานภาพของนกตามการจัดของ CITES (๒๐๐๕) พบ ชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข ๒ จำนวน ๑๑ ชนิด ได้แก่ เหยี่ยวดำ (*Milvus migrans*) นกแสก (*Tyto alba*) นกเค้าเหยี่ยว (*Ninox scutulata*) และนกแขกเต้า (*Psittacula alexandri*)

๓) สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก

จากการพิจารณาสถานภาพของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่ได้รับรวบรวมจากเอกสารและการสำรวจในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่พบสัตว์ป่าคุ้มครอง จากการพิจารณาสถานภาพของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่ได้รับรวบรวมจากเอกสารและการสำรวจในพื้นที่ตามสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๘ ไม่พบสัตว์ป่าที่มีสถานภาพตามเอกสารการจัดการดังกล่าว สถานภาพของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ตามการจัดของ IUCN (๒๐๑๐) ไม่พบสัตว์ตามสถานภาพการจัดการดังกล่าว

๔) สัตว์เลื้อยคลาน

จากการพิจารณาสถานภาพของสัตว์เลื้อยคลานที่ได้รับรวบรวมจากเอกสารและการสำรวจในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พบสัตว์ป่าคุ้มครอง ๑๒ ชนิด เช่น เต่าเหลือง (*Indotestudo elongata*) กิ้งก่าแก้ว (*Calotes emma*) งูเห่า (*Python reticulatus*) และงูจงอาง (*Ophipagus hannah*) เป็นต้น สถานภาพของสัตว์เลื้อยคลานตามการจัดของสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๘ ไม่พบสัตว์ตามสถานภาพการจัดการดังกล่าว สถานภาพของสัตว์เลื้อยคลานตามการจัดของ IUCN (๒๐๑๐) พบสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ๑ ชนิด ได้แก่ เต่าเหลือง (*Indotestudo elongata*) สัตว์ป่าที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ๒ ชนิด ได้แก่ ตะพาบน้ำ (*Amyda cartilaginea*) และ เต่านา (*Malayemys subtrijuga*) สถานภาพของสัตว์เลื้อยคลานตามการจัดของ CITES (๒๐๑๑) พบชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข ๑ จำนวน ๑ ชนิด ได้แก่ ตะกวด และชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีหมายเลข ๒ จำนวน ๔ ชนิด ได้แก่ เต่าเหลือง หิยา (*Varanus salvator*) งูเห่า (*Python reticulatus*) และ งูจงอาง (*Ophipagus hannah*)

ภาพที่ ๑๔ แสดงถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ตารางที่ ๑๓ สรุปสถานภาพของสัตว์ป่าในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

สถานภาพ (status)		สัตว์เสี่ยงสูญพันธุ์	นก	สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก	สัตว์เลื้อยคลาน
พรบ.	สัตว์ป่าสงวน	๑	-	-	-
	สัตว์ป่าคุ้มครอง	๑๑	๑๕๓	-	๑๒
สผ. ๒๕๔๘	Extinct	-	-	-	-
	Extinct in the wild	-	-	-	-
	Critically Endangered	๑	-	-	-
	Endangered	-	๑	-	-
	Vulnerable	๑	-	-	-
	Threatened <i>insitu</i>	-	-	-	-
	Near Threatened	-	๒	-	-
	Least concern	-	-	-	-
	Data Deficient	-	-	๑	-
IUCN ๒๐๒๑	Extinct	-	-	-	-
	Extinct in the wild	-	-	-	-
	Critically Endangered	-	-	-	-
	Endangered	-	-	-	๑
	Vulnerable	๒	-	-	๒
	Near Threatened	๑	-	-	-
	Least concern	-	-	-	-
	Data Deficient	-	-	-	-
CITES ๒๐๒๑	Appendix I	๑	-	-	๑
	Appendix II	๓	๑๑	-	๔
	Appendix III	-	-	-	๑

๒.๔ ทรัพยากรด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

๒.๔.๑ การตั้งถิ่นฐาน

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ ประมาณ ๒ ใน ๓ (ร้อยละ ๖๖.๘๔) เป็นครัวเรือนขนาดเล็ก มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ๑-๔ คน ขนาดของครัวเรือน เฉลี่ย ๔.๒๐ คน/ครัวเรือน โดยสมาชิกในครัวเรือนมีสัดส่วนแบ่งเป็นเพศชาย ร้อยละ ๔๙.๔๐ และเป็นเพศหญิง ร้อยละ ๕๐.๖๐ ส่วนการตั้งถิ่นฐานของครัวเรือน พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๘.๘๑ อยู่มาตั้งแต่เกิด ร้อยละ ๑๐.๐๙ ย้ายมาจากจังหวัดอื่น ร้อยละ ๒๑.๑๐ ย้ายมาจาก หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ในจังหวัดเดียวกัน สำหรับผู้ที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่นนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ย้ายมาจากจังหวัดนครนายก มีระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่เฉลี่ย ๒๑.๖๘ ปี โดยเหตุผลที่ย้ายมาอยู่หมู่บ้านนี้มากที่สุด คือ แต่งงานกับคนหมู่บ้านนี้

๒.๔.๒ แหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีแหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี ดังนี้

๑. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เมื่อครั้งยังทรงเป็นนักเรียน ทรงเสด็จมาเยือนอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น (ที่มา : “สารนิยามไพร” น.พ. บุญส่ง เลขะกุล กรกฏาคม ๒๕๑๔)

๒. ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของชุมชนรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น คล้ายคลึงกับชุมชนในจังหวัดอื่น ๆ คือมีประเพณีที่เกี่ยวกับศาสนาที่ยึดถือและปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นประเพณีหลัก เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีสงกรานต์

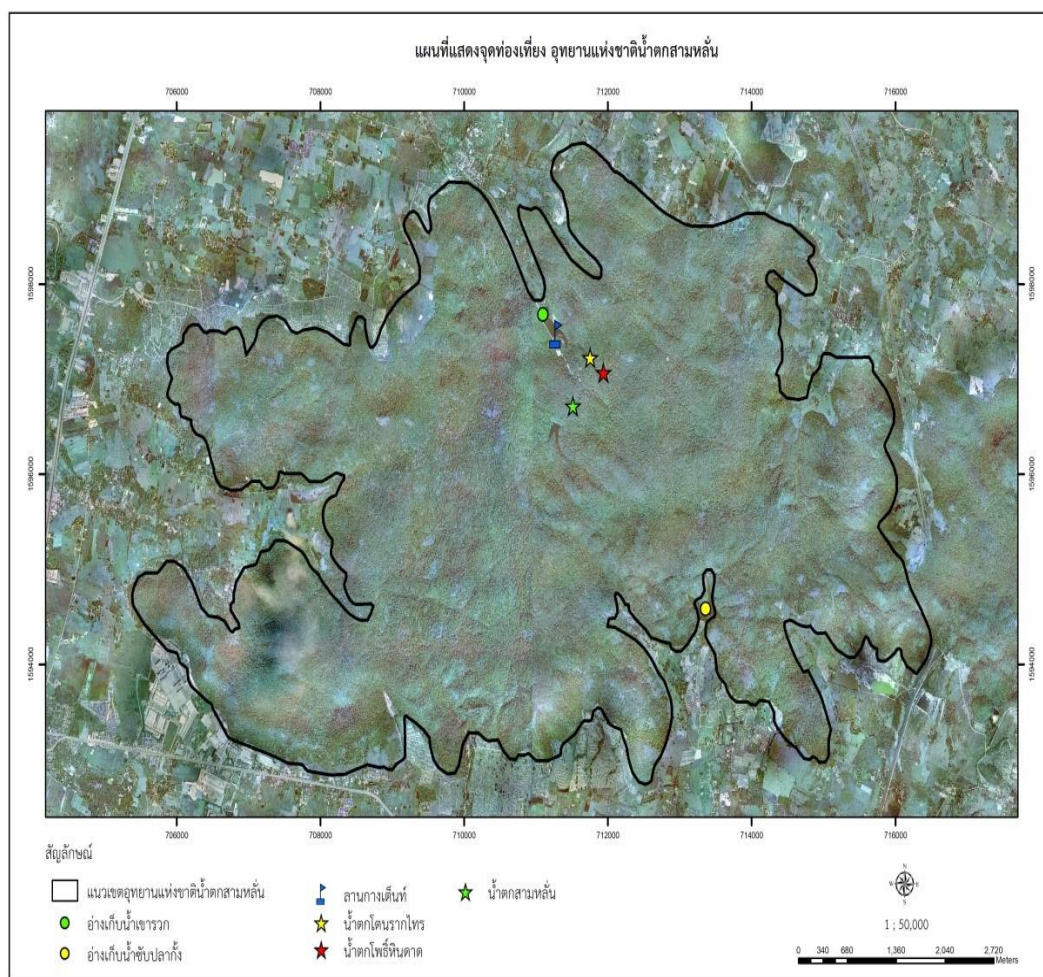
๓. วัฒนธรรมและประเพณีที่ใกล้เคียงที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีงานประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ งานตักบาตรข้าวต้มลูกโยน ที่วัดพระพุทธฉาย ซึ่งจัดขึ้นในวันออกพรรษา และงานประเพณีวันมาฆบูชา ที่วัดพระพุทธฉายเช่นกัน โดยงานจะจัดขึ้นประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี

๒.๕ ทรัพยากรนันทนาการ การสื่อความหมาย สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

๒.๕.๑ สถานภาพของทรัพยากรและกิจกรรมนันทนาการ

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีแหล่งนันทนาการรวม ๕ แหล่ง ดังแสดงในภาพที่ ๑๗ และตารางที่ ๑๔ โดยทรัพยากรนันทนาการที่มีความโดดเด่นมากที่สุด คือ อ่างเก็บน้ำเขารวก แหล่งนันทนาการเหล่านี้ พบว่า มีศักยภาพสูง จำนวน ๒ แห่ง ศักยภาพปานกลาง จำนวน ๓ แห่ง โดยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติส่วนใหญ่แหล่งนันทนาการจะเอื้อให้เกิดประสบการณ์แบบพักผ่อนกับธรรมชาติ จำแนกเป็นแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติทั่วไป (Conventional Nature Tourism, NT) จำนวน ๕ แห่ง ส่วนรายละเอียดของแหล่งนันทนาการแสดงในตารางที่ ๑๕

ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงจุดท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ตารางที่ ๑๔ สรุปประเภทและระดับศักยภาพปัจจุบันของแหล่งนันทนาการในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ที่	ชื่อแหล่งนันทนาการ	ช่วงชั้น ROS ๑/	ค่าคะแนน ระดับ ศักยภาพ ปัจจุบัน	ระดับศักยภาพ ๒/	กลุ่มประเภท แหล่ง นันทนาการ ๓/
๑	น้ำตกสามหลั่น	SD (๒.๒๙)	๒.๒๘	ปานกลาง	NT
๒	อ่างเก็บน้ำเขารวก	SD (๒.๑๗)	๒.๖๔	สูง	NT
๓	อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง	SD (๒.๓๘)	๒.๕๑	สูง	NT
๔	น้ำตกโตนรากไทร	SPNM (๔.๐)	๒.๐๐	ปานกลาง	NT
๕	น้ำตกโพธิ์หินดาด	SPNM (๔.๐)	๒.๐๐	ปานกลาง	NT

หมายเหตุ:

- ๑/ ค่าระดับคะแนนของช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS)
 ประเภทพัฒนามาก (Developed, D) พิสัย ๑.๐๐-๑.๘๐
 ประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed, SD) พิสัย ๑.๘๑ – ๒.๖๐
 ประเภทธรรมชาติกึ่งสันโดษใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Motorized, SPM) พิสัย ๒.๖๑ – ๓.๔๐
 ประเภทธรรมชาติกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Non-Motorized, SPNM) พิสัย ๓.๔๑ – ๔.๒๐
 ประเภทธรรมชาติสันโดษ (Primitive, P) พิสัย ๔.๒๑ – ๕.๐๐
- ๒/ ค่าระดับศักยภาพของแหล่งนันทนาการ
 ๑.๐๐-๑.๖๖ = Low Potential (L) หรือ ระดับศักยภาพต่ำในการรองรับกิจกรรมนันทนาการ
 ๑.๖๗-๒.๓๓ = Moderate Potential (M) หรือ ระดับศักยภาพปานกลางในการรองรับกิจกรรมนันทนาการ
 ๒.๓๔-๓.๐๐ = High Potential (H) หรือ ระดับศักยภาพสูงในการรองรับกิจกรรมนันทนาการ
- ๓/ NT = Conventional Nature Tourism AT = Adventure Tourism ET = Ecotourism
 CT= Cultural Tourism

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลผลการประเมินสถานภาพปัจจุบันของแหล่งนันทนาการและการประเมินขีดความสามารถรองรับนันทนาการด้านกายภาพในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น บริเวณน้ำตกสามหลั่น

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่งนันทนาการ	น้ำตกสามหลั่น	
ที่ตั้งตามการปกครอง	อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี	
ที่ตั้งพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS ๑๙๘๔) ๔๗P ๗๑๑๘๙๗E ๑๕๙๖๓๘๑N	
การเดินทางเข้าถึง	เดินเท้าจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นไปอีกประมาณ ๔๐๐ เมตรจะถึงตัวน้ำตก	
ประเภทแหล่งนันทนาการ	น้ำตก	
ประเภทกิจกรรมนันทนาการ	<ul style="list-style-type: none"> - ชมทัศนียภาพ - ดูนก - เล่นน้ำตก 	<ul style="list-style-type: none"> - พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ - เดินศึกษาธรรมชาติ
ประเภทของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์	<p>กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หลักคือ นักท่องเที่ยวทั่วท้องถิ่น</p> <p>กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์รองคือ นักท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆ</p>	
ช่วงเวลาประกอบกิจกรรม	ช่วงเวลากลางวัน (day use)	
ช่วงฤดูกาลใช้ประโยชน์	ตลอดทั้งปี หมายเหตุ เล่นน้ำตก ในช่วงฤดูฝน (มีน้ำ)	
ชุมชน/หน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	-	
ลักษณะเด่นของพื้นที่/ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์	น้ำตกมีลักษณะเป็นน้ำตกชั้นเดียวไม่ใหญ่ ต้นกำเนิดของสายน้ำเกิดจากเขาครกโดยสายน้ำจะไหลมาตามลำธารเล็กๆคดเคี้ยว ไปตามแนวป่า มีลานหินกว้าง ร่มรื่น เหมาะแก่การชมธรรมชาติและพักผ่อนหย่อนใจ	
ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS)	ประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed, SD) ค่าคะแนน ๒.๒๙ (จาก ๕)	
สถานภาพปัจจุบันในการรองรับกิจกรรมนันทนาการ (ENTSP)	ผลการประเมินสถานภาพพื้นที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนน ๒.๐๐ (จาก ๓) จำแนกได้เป็นแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติทั่วไป (Conventional Nature Tourism, NT)	
ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ (Physical carrying capacity, PCC)	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมเล่นน้ำตก บริเวณชั้นที่ ๑ มีพื้นที่ประมาณ ๘๐๐ ตร.ม. - นักท่องเที่ยว ๑ คนใช้พื้นที่เล่นน้ำตกเฉลี่ยประมาณ ๕ ตร.ม - ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ ๑๖๐ คน ต่อช่วงเวลาเดียวกัน 	

หัวข้อ	รายละเอียด	
สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	- ทางเดินเท้าไม่ลาด/ไม่เสริมผิว - ป้ายสื่อความหมาย	- ม้านั่ง - สะพาน

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลผลการประเมินสถานภาพปัจจุบันของแหล่งนันทนาการและการประเมินขีดความสามารถรองรับนันทนาการด้านกายภาพในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น บริเวณน้ำตกโพธิ์หินดาด (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่งนันทนาการ	น้ำตกโพธิ์หินดาด	
ที่ตั้งตามการปกครอง	อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี	
ที่ตั้งพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS ๑๙๘๔) ๔๗P ๗๑๒๐๕๖E ๑๕๙๖๘๑๐N	
การเดินทางเข้าถึง	เดินเท้าจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นไปอีกประมาณ ๓๐๐ เมตรจะถึงตัวน้ำตก	
ประเภทแหล่งนันทนาการ	น้ำตก	
ประเภทกิจกรรมนันทนาการ	- ชมทัศนียภาพ - ดูนก - เล่นน้ำตก	- พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ - เดินศึกษาธรรมชาติ
ประเภทของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์	กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หลักคือ นักท่องเที่ยวท้องถิ่น กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์รองคือ นักท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆ	
ช่วงเวลาประกอบกิจกรรม	ช่วงเวลากลางวัน (day use)	
ช่วงฤดูกาลใช้ประโยชน์	ตลอดทั้งปี หมายเหตุ เล่นน้ำตก ในช่วงฤดูฝน (มีน้ำ)	
ชุมชน/หน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	-	
ลักษณะเด่นของพื้นที่/ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์	น้ำตกมีลักษณะเป็นน้ำตกชั้นเดียวไม่ใหญ่ ต้นกำเนิดของสายน้ำเกิดจากเขาครก โดยสายน้ำจะไหลมาตามลำธารเล็กๆคดเคี้ยว ไปตามแนวป่า มีลานหินกว้าง ร่มรื่น เหมาะแก่การชมธรรมชาติและพักผ่อนหย่อนใจ	
ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS)	ประเภทธรรมชาติกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Non-Motorized, SPNM) ค่าคะแนน ๔.๐ (จาก ๕)	
สถานภาพปัจจุบันในการรองรับกิจกรรมนันทนาการ (ENTSP)	ผลการประเมินสถานภาพพื้นที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนน ๒.๐๐ (จาก ๓) จำแนกได้เป็นแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติทั่วไป (Conventional Nature Tourism, NT)	

หัวข้อ	รายละเอียด	
ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ (Physical carrying capacity, PCC)	กิจกรรมเล่นน้ำตก บริเวณชั้นที่ ๑ มีพื้นที่ประมาณ ๓๐๐ ตร.ม. นักท่องเที่ยว ๑ คนใช้พื้นที่เฉลี่ยประมาณ ๒.๕ ตร.ม. ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ ๑๒๐ คน ต่อช่วงเวลาเดียวกัน	
สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - ทางเดินเท้าลาด/ไม่ลาด - ทางเดินเท้าเสริมผิวทางบางส่วน 	- ป้ายสื่อความหมาย

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลผลการประเมินสถานภาพปัจจุบันของแหล่งนันทนาการและการประเมินขีดความสามารถรองรับนันทนาการด้านกายภาพในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น บริเวณน้ำตกโตนรากไทร (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่งนันทนาการ	น้ำตกโตนรากไทร	
ที่ตั้งตามการปกครอง	อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี	
ที่ตั้งพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS ๑๙๘๔) ๔๗P ๗๑๑๙๗๔E ๑๕๙๗๐๔๗N	
การเดินทางเข้าถึง	เดินเท้าจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นไปอีกประมาณ ๔๐๐ เมตรจะถึงตัวน้ำตก	
ประเภทแหล่งนันทนาการ	น้ำตก	
ประเภทกิจกรรมนันทนาการ	<ul style="list-style-type: none"> - ชมทัศนียภาพ - ดูนก - เล่นน้ำตก 	- พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ เดินศึกษาธรรมชาติ
ประเภทของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์	กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หลักคือ นักท่องเที่ยวท้องถิ่น กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์รองคือ นักท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆ	
ช่วงเวลาประกอบกิจกรรม	ช่วงเวลากลางวัน (day use)	
ช่วงฤดูกาลใช้ประโยชน์	ตลอดทั้งปี หมายเหตุ เล่นน้ำตก ในช่วงฤดูฝน (มีน้ำ)	
ชุมชน/หน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	-	
ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์	ลักษณะเป็นน้ำตกชั้นเดียวที่ตกลงมาจากหน้าผาหินสูงประมาณ ๗ เมตร ลงสู่แอ่งน้ำเบื้องล่าง สภาพโดยรอบน้ำตกปกคลุมด้วยพรรณไม้สีเขียวสด	
ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS)	ประเภทธรรมชาติกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Non-Motorized, SPNM) ค่าคะแนน ๔.๐๐ (จาก ๕)	

หัวข้อ	รายละเอียด
สถานภาพปัจจุบันในการรองรับกิจกรรมนันทนาการ (ENTSP)	ผลการประเมินสถานภาพพื้นที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนน ๒.๐๐ (จาก ๓) จำแนกได้เป็นแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติทั่วไป (Conventional Nature Tourism, NT)
ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ (Physical carrying capacity, PCC)	- กิจกรรมเล่นน้ำตก บริเวณชั้นที่ ๑ มีพื้นที่ประมาณ ๒๐๐ ตร.ม. นักท่องเที่ยว ๑ คนใช้พื้นที่เล่นน้ำตกเฉลี่ยประมาณ ๒.๕ ตร.ม. ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ ๘๐ คน ต่อช่วงเวลาเดียวกัน
สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	- ทางเดินเท้าลาด/ไม่ลาด - ทางเดินเท้าเสริมผิวทางบางส่วน - ป้ายสื่อความหมาย

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลผลการประเมินสถานภาพปัจจุบันของแหล่งนันทนาการและการประเมินขีดความสามารถรองรับนันทนาการด้านกายภาพในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น บริเวณอ่างเก็บน้ำเขารวก (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่งนันทนาการ	อ่างเก็บน้ำเขารวก
ที่ตั้งตามการปกครอง	อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี
ที่ตั้งพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS ๑๙๘๔) ๕๗P ๗๑๑๘๐๐E ๑๕๕๗๒๕๐N
การเดินทางเข้าถึง	เดินเท้าจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นไปอีกประมาณ ๓๐๐ เมตร จะถึงตัวอ่างเก็บน้ำ
ประเภทแหล่งนันทนาการ	อ่างเก็บน้ำ และเขตบริการ
ประเภทกิจกรรมนันทนาการ	- ชมทัศนียภาพ - ดูนก - พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ - กางเต็นท์
ประเภทของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์	กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หลักคือ นักท่องเที่ยวท้องถิ่น กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์รองคือ นักท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆ
ช่วงเวลาประกอบกิจกรรม	ช่วงเวลากลางวัน - กลางคืน (day – night use)
ช่วงฤดูกาลใช้ประโยชน์	ตลอดทั้งปี หมายเหตุ ๑ พฤษภาคม – ๓๐ มิถุนายน ปิดประจำปี
ชุมชน/หน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	-

หัวข้อ	รายละเอียด	
ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์	เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กอยู่ระหว่างเขาแดงและเขารวกทิวทัศน์ริมอ่างเก็บน้ำ ค่อนข้างร่มรื่นอากาศเย็นสบายเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ และพักผ่อนทาง เดินที่บริเวณริมอ่างเก็บน้ำ	
ช่วงชั้นโอกาสด้าน นันทนาการ (ROS)	ประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed, SD) พิสัย ๑.๘๑ – ๒.๖๐ ค่าคะแนน ๒.๑๗ (จาก ๕)	
สถานภาพปัจจุบันในการ รองรับกิจกรรม นันทนาการ (ENTSP)	ผลการประเมินสถานภาพพื้นที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนน ๒.๐๐ (จาก ๓) จำแนกได้เป็นแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติทั่วไป (Conventional Nature Tourism, NT)	
ขีดความสามารถในการ รองรับด้านกายภาพ (Physical carrying capacity, PCC)	- กิจกรรมเล่นน้ำตก บริเวณชั้นที่ ๑ มีพื้นที่ประมาณ ๒๐๐ ตร.ม. นักท่องเที่ยว ๑ คนใช้พื้นที่เล่นน้ำตกเฉลี่ยประมาณ ๒.๕ ตร.ม. ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ ๘๐ คน ต่อช่วงเวลาเดียวกัน	
สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	- ทางเดินเท้าลาด/ไม่ลาด - ทางเดินเท้าเสริมผิวทางบางส่วน	- ป้ายสื่อความหมาย

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลผลการประเมินสถานภาพปัจจุบันของแหล่งนันทนาการและการประเมินขีดความสามารถ
รองรับนันทนาการด้านกายภาพในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น บริเวณอ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง
(ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่งนันทนาการ	อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง	
ที่ตั้งตามการปกครอง	อ.เมืองสระบุรี จ.สระบุรี	
ที่ตั้งพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS ๑๙๘๔) ๔๗P ๗๑๓๗๕๐E ๑๕๙๗๒๕๐N	
การเดินทางเข้าถึง	เดินทางโดยรถยนต์จากที่ทำการอุทยานแห่งชาติมาทางตลาดหินกอง ถึง โรงพยาบาลวิหารแดง เลี้ยวเข้าไปประมาณ ๖ กิโลเมตร ถึงอ่างเก็บน้ำ	
ประเภทแหล่งนันทนาการ	อ่างเก็บน้ำ	
ประเภทกิจกรรม นันทนาการ	- ชมทัศนียภาพ - ดูนก	- พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ - กางเต็นท์
ประเภทของกลุ่มผู้ใช้ ประโยชน์	กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หลักคือ นักท่องเที่ยวท้องถิ่น กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์รองคือ นักท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆ	
ช่วงเวลาประกอบกิจกรรม	ช่วงเวลากลางวัน - กลางคืน (day – night use)	

หัวข้อ	รายละเอียด
ช่วงฤดูกาลใช้ประโยชน์	ตลอดทั้งปี หมายเหตุ ๑ พฤษภาคม – ๓๐ มิถุนายน ปิดประจำปี
ชุมชน/หน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	-
ลักษณะเด่นของพื้นที่/ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์	อ่างเก็บน้ำซับปลากั้งเป็นที่ตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นที่ นส. ๑ (ซับปลากั้ง) บริเวณรอบอ่างเก็บน้ำมีทิวทัศน์สวยงาม เหมาะแก่การชมธรรมชาติ และกางเต็นท์พักแรม อ่างเก็บน้ำซับปลากั้งเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก เป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคของราษฎรในท้องที่ตำบลบ้านลำ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
ช่วงชั้นโอกาสด้าน นันทนาการ (ROS)	ประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Developed, SD) พิสัย ๑.๘๑ – ๒.๖๐ ค่าคะแนน ๒.๓๘ (จาก ๕)
สถานภาพปัจจุบันในการ รองรับกิจกรรม นันทนาการ (ENTSP)	ผลการประเมินสถานภาพพื้นที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนน ๒.๐๐ (จาก ๓) จำแนกได้เป็นแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติทั่วไป (Conventional Nature Tourism, NT)
ขีดความสามารถในการ รองรับด้านกายภาพ (Physical carrying capacity, PCC)	- กิจกรรมเล่นน้ำตก บริเวณชั้นที่ ๑ มีพื้นที่ประมาณ ๒๐๐ ตร.ม. นักท่องเที่ยว ๑ คนใช้พื้นที่เล่นน้ำตกเฉลี่ยประมาณ ๒.๕ ตร.ม. ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ ๘๐ คน ต่อช่วงเวลาเดียวกัน
สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	- ทางเดินเท้าลาด/ไม่ลาด - ทางเดินเท้าเสริมผิวทางบางส่วน - ป้ายสื่อความหมาย

๒.๕.๒ ขีดความสามารถในการรองรับได้ทางกายภาพของพื้นที่

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในอำเภอแก่งคอย อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง และอำเภอเมืองสระบุรี เนื่องจากอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ นักท่องเที่ยวใช้เวลาเดินทางเพียง ๒ ชั่วโมงเศษ เท่านั้นทำให้อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนค่อนข้างมากในวันหยุดสุดสัปดาห์ และทำให้เกิดความแออัดบ้างในช่วงวันหยุดเทศกาล น้ำตกที่เป็นที่รู้จัก ได้แก่ น้ำตกสามหลั่น น้ำตกโพธิ์หินดาด และน้ำตกโดนรากไทร เป็นต้น ซึ่งน้ำตกจะน้ำมีเฉพาะช่วงฤดูฝนเท่านั้นทำให้เดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคมมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนมากเป็นพิเศษ นอกจากน้ำตกต่างๆ ดังกล่าวแล้วยังมีอ่างเก็บน้ำเขารวก บริเวณที่ทำการอุทยาน และอ่างเก็บน้ำซับปลากั้งบริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นที่ ๑ (ซับปลากั้ง) ซึ่งห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ออกไปประมาณ ๔.๕ กิโลเมตร ที่เป็นี่รู้จัก และนักท่องเที่ยวนิยมมาทางเดินเท้าพักแรม บริเวณรอบๆ อ่างเก็บน้ำ และดูดาวยามค่ำ นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นยังเป็นอุทยานแห่งชาติ ที่นักเรียน/นักศึกษานิยมมาจัดค่ายพักแรม ซึ่งทางอุทยานแห่งชาติ ได้พัฒนาเรือนนอนเยาวชน และสถานที่กางเต็นท์พักแรมสำหรับรองรับนักเรียน/นักศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาขีดความสามารถการรองรับได้ของพื้นที่ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของ

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นเพื่อการวางแผนการจัดการ และการรองรับการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต ซึ่งสามารถคำนวณหาขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นในด้านกายภาพได้ ดังนี้

ขีดความสามารถด้านกายภาพ (Physical Carrying Capacity Determination, PCC) เป็นการพิจารณาถึงระดับการใช้ประโยชน์ด้านท่องเที่ยวหรือนันทนาการที่เน้นขนาดเนื้อที่ที่ใช้ในการรองรับกิจกรรมท่องเที่ยว/นันทนาการในช่วงเวลาหนึ่งเป็นหลัก โดยพิจารณาจากขนาดเนื้อที่ที่สามารถเปิดให้ใช้ประโยชน์เพื่อนันทนาการ และค่ามาตรฐานด้านขนาดเนื้อที่ซึ่งกิจกรรมนันทนาการแต่ละชนิดต้องการเพื่อเอื้อให้การประกอบกิจกรรมชนิดนั้นๆ เป็นไปอย่างมีคุณภาพ (ดรธรณี, ๒๕๔๖)

ในการศึกษาความสามารถที่จะรองรับด้านกายภาพนั้น พิจารณาจากความหนาแน่นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่อหน่วยพื้นที่ (density) ความหนาแน่นจะระบุถึงปริมาณนักท่องเที่ยวที่พื้นที่จะสามารถรองรับได้ (quantity) และในด้านกลับกันความหนาแน่นยังได้ระบุถึงคุณภาพของการใช้สอย ณ จุดนั้น (quality) ว่าอยู่ในสถานะใด และความสามารถที่จะรองรับได้ทางกายภาพนี้ จะแปรผันตามระยะเวลาที่ใช้อีกด้วย ซึ่งสามารถวิเคราะห์คำนวณได้โดยใช้สูตร ดังนี้

$$PCC = \frac{A (Rf)}{a}$$

A = จำนวนเนื้อที่ซึ่งสามารถใช้รองรับกิจกรรมนั้นๆ ได้

a = จำนวนเนื้อที่ที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้เพื่อประกอบกิจกรรม (หน่วยคือ พื้นที่/คน)

Rf = จำนวนรอบที่เปิดให้ใช้ประโยชน์ในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่ง

$$Rf = \frac{Tt}{Ta}$$

Tt = จำนวนชั่วโมงที่เปิดทำการ

Ta = จำนวนเวลาที่ต้องใช้ในการประกอบกิจกรรมแต่ละครั้ง

ในการวิเคราะห์ความสามารถในการรองรับได้ด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น โดยใช้สมการข้างต้นแล้ว การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวยังคำนึงถึงระดับสูงสุดที่ระบบนิเวศหรือสิ่งแวดล้อมจะสามารถทนได้โดยไม่เสื่อมโทรมจนยากจะแก้ไขหรือฟื้นฟูขึ้นมาได้ ดังนั้น ความเปราะบางและความคงทนของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศไม่เท่ากัน ดังนั้น การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านชีวภาพจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวด้วย ซึ่งผลกระทบด้านลบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางชีวภาพอาจเกิดขึ้นจากการมีปริมาณการท่องเที่ยวมากเกินไปจนเกินกว่าความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ เช่น มีปริมาณนักท่องเที่ยวมากเกินไปจนกระทั่งไม่สามารถจัดการกับขยะและของเสีย หรือปริมาณนักท่องเที่ยวที่มากเกินไปทำให้ไม่สามารถควบคุมให้การท่องเที่ยวอยู่ในแนวทางที่กำหนดได้ เช่น ปริมาณนักท่องเที่ยวที่มากเกินไปอาจทำให้นักท่องเที่ยวต้องเดินออกนอกเส้นทางและเหยียบย่ำต้นไม้พืชคลุมดินต่างๆ เสียหาย เป็นต้น ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ได้ดังนี้

๑. น้ำตกสามหลั่น หากกล่าวถึงอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกันดีไม่พบน้ำตกสามหลั่น ซึ่งเป็นน้ำตกที่มีความสวยงาม เป็นจุดหมายหลักของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น โดยเฉพาะในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยเฉพาะ

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นครอบครัวจากกรุงเทพมหานคร ทำให้ในช่วงวันหยุดบริเวณน้ำตกสามหลั่นค่อนข้างแออัดไปด้วยนักท่องเที่ยว น้ำตกสามหลั่นมีทั้งหมด ๓ ชั้นที่มีการใช้ประโยชน์เพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการ โดยมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมนันทนาการโดยภาพรวม ประมาณ ๘๐๐ ตารางเมตร เมื่อนำมาคำนวณขีดความสามารถในการรองรับได้ของน้ำตกสามหลั่น จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ ๑๖๐ คน/ช่วงเวลา ซึ่งจากการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ พบว่าบริเวณน้ำตก สามหลั่นมีนักท่องเที่ยวมาเยือน ประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ คน/วัน ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ซึ่งจัดว่ายังไม่เกินกว่าขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่

๒. น้ำตกโพธิ์หินดาด อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีน้ำตกอยู่มากมายหลายแห่งน้ำตกโพธิ์หินดาดเป็นน้ำตกขนาดเล็กอีกแห่งหนึ่งที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาชม และพักผ่อน พื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมนันทนาการโดยภาพรวมของบริเวณน้ำตกโพธิ์หินดาดมีทั้งหมดประมาณ ๓๐๐ ตารางเมตร เมื่อนำมาคำนวณขีดความสามารถในการรองรับได้ จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ ๑๒๐ คน/วัน

๓. น้ำตกโตนรากไทร เป็นน้ำตกขนาดเล็ก มีน้ำค่อนข้างน้อยแม้จะเป็นช่วงฤดูฝน ประกอบกับบริเวณน้ำตกมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมนันทนาการค่อนข้างน้อย ทำให้ไม่เป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งบริเวณน้ำตกมีหญ้าขึ้นปกคลุม เนื่องจากไม่มีการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมนันทนาการโดยภาพรวม บริเวณน้ำตกโตนรากไทร มีประมาณ ๒๐๐ ตารางเมตร เมื่อนำมาคำนวณขีดความสามารถในการรองรับได้ จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ ๘๐ คน/วัน ซึ่งปัจจุบันพบว่ามียกนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณน้ำตกโตนรากไทร ประมาณ ๒๐ - ๕๐ คน/วัน เท่านั้นในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์

๔. อ่างเก็บน้ำเขารวก เป็นจุดที่มีนักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมนันทนาการมากที่สุด เนื่องจากสามารถประกอบกิจกรรมได้ค่อนข้างหลากหลาย ทั้งกางเต็นท์พักผ่อน พายเรือ ปิกนิก ถ่ายภาพธรรมชาติ และชมทิวทัศน์ เป็นต้น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถประกอบกิจกรรมนันทนาการได้บริเวณรอบอ่างเก็บน้ำ แม้จะเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก แต่ด้วยลักษณะของพื้นที่ที่โอบล้อมด้วยธรรมชาติของป่าเขา ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาพักผ่อนเป็นจำนวนค่อนข้างมากโดยเฉพาะช่วงวันหยุด ซึ่งจากการสอบถามเจ้าหน้าที่พบว่า ช่วงวันหยุด เสาร์ - อาทิตย์ จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนประมาณ ๑๐๐ - ๒๐๐ คน/วัน ซึ่งพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมนันทนาการโดยภาพรวมบริเวณอ่างเก็บน้ำเขารวก ประมาณ ๔,๘๐๐ ตารางเมตร เมื่อนำมาคำนวณขีดความสามารถในการรองรับได้ จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ ๒๔๐ คน/วัน สำหรับกางเต็นท์พักผ่อน

๕. อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง เป็นที่ตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นที่ ๑ (ซับปลากั้ง) อยู่ห่างจากทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ ๔.๕ กิโลเมตร บริเวณอ่างเก็บน้ำมีลานสำหรับกางเต็นท์ ใกล้กับอ่างเก็บน้ำซับปลากั้งมีน้ำตกแผ่กระจายซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินชมธรรมชาติด้วยระยะทางเพียง ๑๐๐ เมตร รอบๆอ่างเก็บน้ำโอบล้อมด้วยภูเขาปกคลุมด้วยป่าเบญจพรรณ สลับกับป่าดิบแล้ง บริเวณอ่างเก็บน้ำซับปลากั้งมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมนันทนาการโดยภาพรวม ประมาณ ๑,๘๐๐ ตารางเมตร เมื่อนำมาคำนวณขีดความสามารถในการรองรับได้ จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ ๓๖๐ คน/วัน

๒.๕.๓ การสื่อความหมายและธรรมชาติศึกษา

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีโปรแกรมการสื่อความหมาย เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ และอยากเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ซึ่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ๒ แห่ง คือ

๑. เส้นทางศึกษาธรรมชาติตามรอยเสด็จเจ้าฟ้า

เส้นทางศึกษาธรรมชาติตามรอยเสด็จเจ้าฟ้า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพฒณ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เมื่อครั้งยังทรงเป็นนักเรียนทั้งสามพระองค์ได้เคยมาเดินทางไกลตามเส้นทางวิบากนี้แล้ว ทรงพิสูจน์ให้เห็นว่าทั้งสามพระองค์มีความสนพระทัยในธรรมชาติโดยเส้นทางเริ่มต้นเส้นทางจากบริเวณใกล้ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ระยะทางทั้งหมด ๕.๓๕๖ เมตร ระหว่างเส้นทางจะพบกับพรรณไม้หลากหลายชนิด ผ่านน้ำตกโดนรากไทร และน้ำตกโพธิ์หินดาด รวมถึงมีแหล่งอาหารของสัตว์ต่าง ๆ ให้ได้ศึกษาเรียนรู้ระหว่างเส้นทาง เส้นทางศึกษาธรรมชาติตามรอยเสด็จเจ้าฟ้ามีสถานีทั้งหมด ๗ สถานี ได้แก่ ลานหินอัคนี , ทรัพยากรป่าไม้ , โป่ง , ฝ่ายชะลอน้ำ , ป่าเบญจพรรณ , น้ำตกโดนรากไทร และน้ำตกโพธิ์หินดาด

ภาพที่ ๑๖ ป้ายสื่อความหมายน้ำตกโดนรากไทย

ป่าเบญจพรรณ หรือป่าผลัดใบผสม

MIXED DECIDUOUS FOREST

ป่าเบญจพรรณหรือป่าผลัดใบผสม มีอยู่ทางภาคเหนือ ภาคกลาง และพบกระจัดกระจายเป็นหย่อมเล็ก ๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ป่าเบญจพรรณมีลักษณะเป็นป่าโปร่ง ประกอบด้วยต้นไม้หลากหลายชนิด โดยเฉพาะพรรณไม้วงศ์ Leguminosae Combretaceae และ Verbenaceae แต่ไม่ปรากฏพรรณไม้กลุ่มยาง เต็ง รัง ที่ผลัดใบ (Deciduous Dipterocarp) บางแห่งมีไม้ชนิดต่าง ๆ ขึ้นเป็นกอสูงแน่นหรือกระจัดกระจาย พื้นดินมักเป็น ดินร่วนปนทราย ความชุ่มชื้นในดินปานกลาง หากเป็นดินที่สลายมาจาก หินปูนหรือดินตะกอนที่อุดมสมบูรณ์ตามฝั่งแม่น้ำ มักจะพบไม้สักขึ้นเป็นกลุ่ม ๆ ในช่วงฤดูแล้ง (มกราคม-มีนาคม) ต้นไม้ส่วนใหญ่จะผลัดใบ ทำให้เรือนยอด ของป่าดูโปร่ง เมื่อเข้าสู่ฤดูฝนต้นไม้จึงกลับใบเต็มต้นและป่าจะกลับเขียวชอุ่มเช่นเดิม

Mixed deciduous forest is found in northern region Central region and distribute in North-eastern Thailand. Mixed deciduous forest is sparse forest. It consists many species of tree especially Leguminosae, Combretaceae and Verbenaceae family but the deciduous dipterocarp tree species does not appear sometime has bamboo growing up in area. The soil is usually sandy loam and the soil moisture content of soil is medium range. If the soil in area is degrade from limestone or fertile sediment found groups of Teak (*Tectona grandis*). In dry season (January - March) most trees are losing their leaves and regrow them in the rainy season.

ภาพที่ ๑๗ ป้ายสื่อความหมายป่าเบญจพรรณหรือป่าผลัดใบผสม

ฝายชะลอน้ำ Check dam

ฝายชะลอน้ำ เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนาและฟื้นฟูป่าไม้ พระองค์ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ของป่าไม้ ซึ่งปัญหาสำคัญที่เป็นตัวแปรแห่งความอยู่รอด ของป่าไม้นั้น คือ “น้ำ” เป็นส่วนประกอบสำคัญของสิ่งมีชีวิต ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับ “ฝาย” อันเป็นเครื่องมือที่จะใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าไม้ที่ได้ผลดี และทรงแนะนำให้ใช้ฝายกับน้ำ หรือเรียกว่า CHECK DAM หรืออาจเรียกว่า “ฝายชะลอความชุ่มชื้น” ซึ่งปกติมักจะค้นสำรวจหาขนาดเล็กในบริเวณที่เป็นต้นน้ำหรือพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงให้สามารถกักตะกอนอยู่ได้ และหากช่วงที่น้ำไหลแรงก็สามารถชะลอการไหลของน้ำให้ช้าลง และกักเก็บตะกอนไม่ให้ไหลลงไปยังต้นน้ำตอนล่าง

Check dam a royal initiative of His Majesty King Bhumibol Adulyadej about theory of Development and Rehabilitation the forest. His Majesty King Bhumibol Adulyadej realize important of forest and the important problem that is a variable in the survival of the forest is water. Check dam is a tool that can be used for conservation and Rehabilitation forests. Normally, they are constructed on small seasonal water flows in order to create small ponds in series. These small streams during rainy season get flooded and carry large amount of water down the steep land terrain. The check dams constructed along such water flows firstly reduce the velocity of water, check or reduce the carriage of sediments. This naturally reduces the erosion of the downstream land area.

ภาพที่ ๑๘ ป้ายสื่อความหมายฝายชะลอน้ำ

โป่ง MINERAL LICKS, SALT LICKS

คือ พื้นที่เฉพาะที่มีการสะสมของแร่ธาตุ จากการกระบวนการกัดเซาะ สะสมแร่ธาตุรวมกันในดินหรือน้ำ ซึ่งส่งผลให้เกิดโป่งธรรมชาติ 2 ประเภท ได้แก่ โป่งดินและโป่งน้ำ โป่งดินมักพบกระจายบริเวณที่ราบและลุ่มน้ำต่ำ ส่วนโป่งน้ำพบตามบริเวณน้ำที่ไหลผ่านหินปูนหรือน้ำใต้ดิน โดยมีน้ำแข็งอยู่บนผิวดิน และบางแห่งเป็นน้ำพุจากใต้ดิน

โป่ง เป็นแหล่งแร่ธาตุเสริมให้แก่สัตว์ป่า เนื่องจากแร่ธาตุจากพืชและน้ำในบริเวณนี้บางส่วนอาจมีไม่เพียงพอ หรือมีปริมาณต่ำในบางฤดูกาล โดยเฉพาะโซเดียมที่มีปริมาณต่ำในพืชอาหารธรรมชาติ เราจึงพบเห็นหมูป่า เก้ง กวาง ซึ่งเป็นสัตว์กินพืช (Herbivore) กินดินโป่งหรือซูดกินดินโป่ง เพื่อชดเชยแร่ธาตุที่ขาด หรือเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับร่างกาย โป่งเป็นแหล่งชุมนุมของสัตว์กินพืช เช่น เก้ง กวาง กระต๊าก และสัตว์กินพืชและสัตว์ เช่น หมูป่าและลิง ซึ่งเป็นเหยื่อของผู้ล่าอย่างเช่น เสือโคร่ง เสือควา และหมาป่า ดังนั้นโป่งจึงเป็นแหล่งที่มีเหยื่อชุกชุม ซึ่งผู้ล่าภายในป่า ใช้เป็นแหล่งตั้งดักเพื่อล่ากินเป็นอาหาร

A mineral lick or salt lick is a specific place where mineral deposits from soil erosion process. Natural mineral licks have 2 types include soil mineral lick and water mineral lick. soil mineral lick located close to a water supply and water mineral lick is found in the area that flows through limestone or groundwater with water soaked on the surface and some are springs from below ground.

A mineral lick or salt lick is a place where animals can go to lick essential mineral nutrients because nutrients from plant and water not enough or low content especially Sodium Chloride. Wild boar barking deer and deer eating mineral lick to compensate lack of the mineral and increase the integrity of the body. A mineral lick is gathering place of herbivores such as barking deer guar deer boar and monkey which are prey for predators such as tigers, leopards, and hyena so predators in the forest use as a lurking place to hunt for food.

ภาพที่ ๑๙ ป้ายสื่อความหมายโป่ง

ทรัพยากรป่าไม้ Forest resources

ป่าไม้มีคุณค่า และมีความสำคัญ ให้ประโยชน์แก่มนุษย์ ทั้งทางตรง และทางอ้อม

ประโยชน์ทางตรง ไม้ป่าสร้างอาคารบ้านเรือนและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เฟอร์นิเจอร์ กระดาษ ไม้ซี้ดไฟ ฟืน ใช้เป็นอาหารจากส่วนต่าง ๆ ของพืชและผล ใช้เส้นใยได้จากเปลือกไม้ และเถาวัลย์มาถักทอเป็นเครื่องนุ่งห่ม เชือกและอื่น ๆ และใช้ทำยาสมุนไพรต่าง ๆ

ประโยชน์ทางอ้อม ป่าไม้เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร ทำให้มีความชุ่มชื้นในอากาศสม่ำเสมอ ช่วยบรรเทาความรุนแรงของลมมรสุมและลดความเร็วของลมลง ป้องกันการพังทลายของดิน ลดความรุนแรงของฝน มีให้ดกกระพริบผิวดินโดยตรง ป่าไม้ช่วยบรรเทาความรุนแรงของอุทกภัยให้เบาบาง ทำให้น้ำไหลอย่างสม่ำเสมอตลอดปี เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และช่วยรักษาความสมดุลของธรรมชาติ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อให้ประชาชนสามารถไปพักผ่อนในที่ที่มีความสงบ อากาศบริสุทธิ์ และมีทัศนียภาพอันสวยงาม

forests are valuable and important. forests both directly and indirectly benefits humans.

Direct benefits, wood is used to build dwellings and wood products such as furniture, paper, matches, firewood, the various parts of plants which are used as food, using bark fibres and vines weaving as clothing, rope and others and used to make various medicines.

Indirect benefits, Forests serve as our natural water collection Forest improves the environment in many ways such as: relative humidity of air is consistent, reduce the intensity of the monsoon and reduce the speed of the wind. Trees minimize soil erosion from impact of rain, surface water runoff and flooding. Forests helps ensure a supply water flowing all year round. In addition, forests are wildlife's habitat and recreation site.

ภาพที่ ๒๐ ป้ายสื่อความหมายทรัพยากรป่าไม้

ลานหินอัคนี Igneous rock patio

ลานหินอัคนีเป็นหินอัคนีประเภทหินอัคนี (Rhyolite) แอนดีไซด์ (Andesite) และหินกัมพู (Tuff) ครอบคลุมเป็นบริเวณกว้างทั่วพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ดงดิบที่ไม่แข็งตัวยุคควอเตอร์นารี (Quaternary) พบในบริเวณที่ราบและเนินเตี้ย ๆ ระหว่างภูเขาหรือหุบเขา เป็นบริเวณที่มีการสะสมตัวของตะกอนที่ไม่แข็งตัว ซึ่งได้แก่ตะกอนน้ำพา (alluvial deposits, Qa) ที่สะสมตัวอยู่ในบริเวณที่ราบ - ที่ราบลุ่ม ประกอบด้วยตะกอน กรวด ทราย กรายแป้ง และดินเหนียว ซึ่งบริเวณนี้สามารถพบพืชเฉพาะถิ่นกระจายพันธุ์อยู่หลายชนิด

Igneous rock patio of Triassic period includes Rhyolite, Andesite and Tuff rock covering a wide area Sam Lan Wat National Park. Non - hardening sediments of Quaternary period is found in plains and hill between mountains or valleys. An area of non-hardening sediment is alluvial deposits in plains consists of silt, sand, clay, and gravel. This area found endemic species of plant.

ภาพที่ ๒๑ ป้ายสื่อความหมายลานหินอัคนี

น้ำตกโพธิ์หินดาต Pho Hin Dat Waterfall

น้ำตกโพธิ์หินดาต เป็นน้ำตกที่ไม่มีน้ำไหลตลอดปี อยู่ห่างจากทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ 400 เมตร มีลักษณะเป็นน้ำตกชั้นเดียวไม่ใหญ่นัก มีลานหินกว้างและต้นโพธิ์แม่กึ่งกันสาขา หินบริเวณน้ำตกมีลักษณะที่คงตัวไม่แตกหักพังทลาย มีแอ่งน้ำที่เพียงพอสำหรับการเล่นน้ำของนักท่องเที่ยว สภาพป่ารอบด้านมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำที่ได้รับการอนุรักษ์และดูแลป้องกันการบุกรุกโดยเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิดอยู่หนาแน่น ตัวหินน้ำตกมีความสวยงามสามารถเดินทางเข้าไปชมได้ง่าย

Pho Hin Dat Waterfall is a waterfall with streams flowing not all year round. It is about 400 meters from National Park Office. It is a one-level waterfall with a large stone patio and Bodhi trees. The rock is stable and not fragile. There is an area for swimming. However, during the high season, it may be crowded. The surrounding forest is abundant as it is the watershed forest protected by the authorities of Sam Lan Wat National Park. There are many species of plants and common wildlife. The waterfall scenery is beautiful and visitors can easily take a view of it.

ภาพที่ ๒๒ ป้ายสื่อความหมายน้ำตกโพธิ์หินดาต

๒. เส้นทางศึกษาธรรมชาติฐานทัพญี่ปุ่น

เส้นทางศึกษาธรรมชาติฐานทัพญี่ปุ่น เริ่มเส้นทางบริเวณป้อมเก็บค่าบริการของอุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่นระยะทางทั้งหมด ๑,๕๑๒ เมตร ในเส้นทางจะมีทั้งพรรณไม้ต่าง ๆ รวมไปถึงเรื่องราวของการสู้รบของทหารญี่ปุ่น โดยพื้นที่ตรงนี้เคยเป็นที่หลบภัยของทหารญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่สองมาก่อน ระหว่าง

เส้นทาง มีสถานีทั้งหมด ๖ สถานี ประกอบไปด้วย สถานีที่ ๑ สนามเพลาะ , สถานีที่ ๒ บังเกอร์ , สถานีที่ ๓ ป่าเขาแดง , สถานีที่ ๔ ถ้ำยุทธโศภรณ์ , สถานีที่ ๕ ถ้ำผู้มหาสมบัติ และสถานีที่ ๖ ถ้ำผู้บัญชาการ

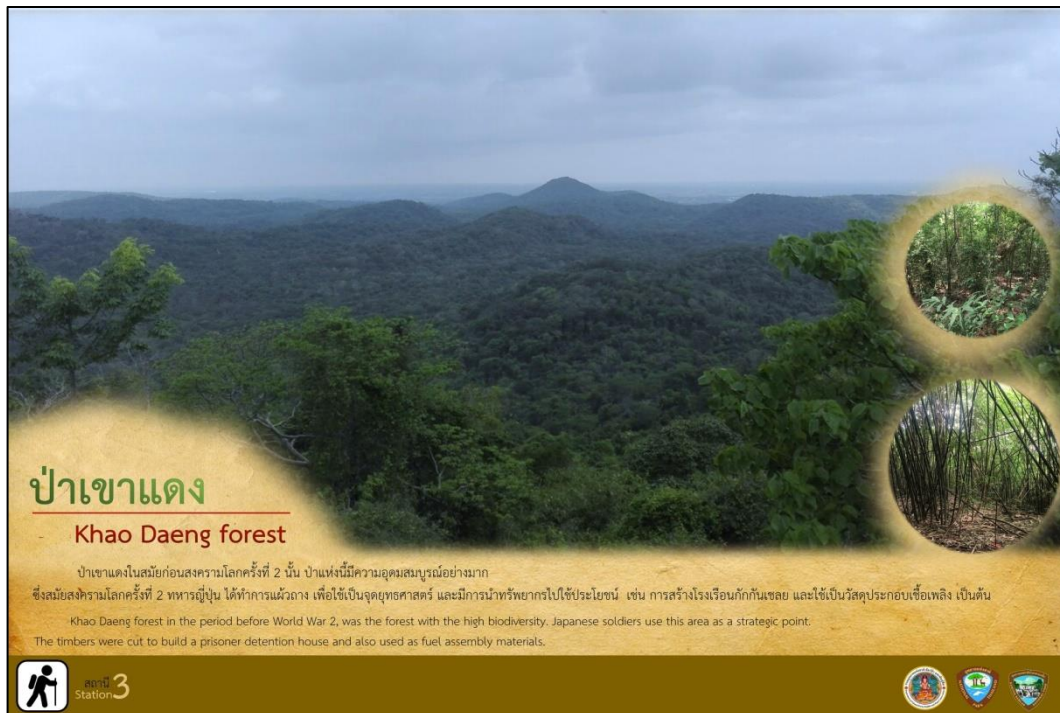

ภาพที่ ๒๓ ป้ายสื่อความหมายสนามเพลาะ

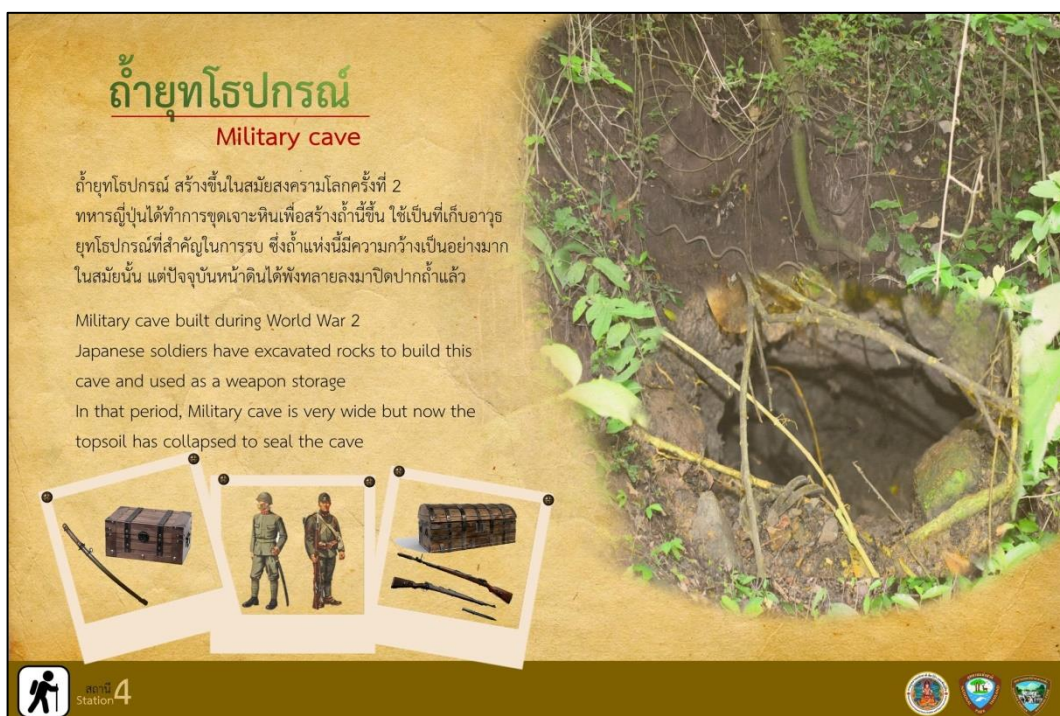

ภาพที่ ๒๔ ป้ายสื่อความหมายบังเกอร์

ภาพที่ ๒๕ ป้ายสื่อความหมายเขาแดง

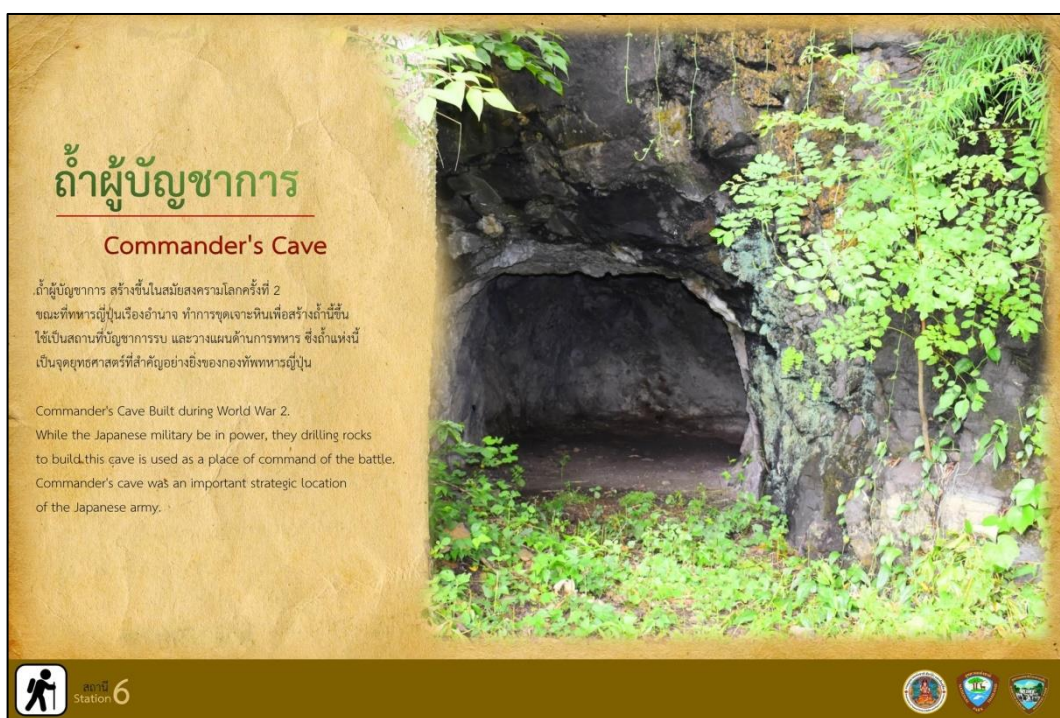

ภาพที่ ๒๖ ป้ายสื่อความหมายถ้ำยุทธโธปกรณ์

ภาพที่ ๒๗ ป้ายสื่อความหมายถ้ำหาสมบัติ

ภาพที่ ๒๘ ป้ายสื่อความหมายถ้ำผู้บัญชาการ

๒.๕.๔ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

ภาพที่ ๒๙ แผนที่ตำแหน่งสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

๒.๖ การใช้ประโยชน์ในอุทยานแห่งชาติ

๒.๖.๑ ด้านนันทนาการและการท่องเที่ยว

๒.๖.๑.๑ สถิติผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

จากสถิติผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แสดงในตารางที่ ๑๖ มีผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติ เฉลี่ย ๔๑,๙๙๙ คน/ปี และเมื่อพิจารณาจำนวนผู้มาเยือน พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น แต่ในช่วงปี ๒๕๖๔ มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาะระลอกใหม่ ทำให้มีการปิดการท่องเที่ยว จึงทำให้นักท่องเที่ยวลดลง ในช่วงเดือนที่มีการมาเยือนสูงคือระหว่างเดือน กรกฎาคม ถึง เดือน ธันวาคม

ตารางที่ ๑๖ สถิติผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔

เดือน	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)					เฉลี่ย
	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	
มกราคม	๒,๔๐๒	๒,๖๑๔	๓,๒๘๗	๕,๗๖๗	๑,๖๕๓	๓,๑๔๕
กุมภาพันธ์	๑,๗๙๘	๒,๘๕๒	๒,๓๐๐	๓,๑๘๓	๓,๔๑๓	๒,๗๐๙
มีนาคม	๑,๑๒๔	๒,๐๘๒	๒,๓๘๖	๑,๗๗๕	๒,๒๐๖	๒,๐๒๗
เมษายน	๑,๑๐๖	๓,๓๐๘	๕,๒๗๑	๐ *	๐ *	๒,๙๗๓
พฤษภาคม	๑,๑๕๕	๒,๔๖๐	๓,๓๘๖	๐ *	๐ **	๒,๓๓๔
มิถุนายน	๒,๑๙๑	๒,๖๖๒	๓,๐๕๑	๐ *	๐ **	๒,๖๓๕
กรกฎาคม	๗,๒๖๕	๔,๑๑๔	๔,๐๑๘	๕,๑๗๒	๐ *	๕,๑๔๒
สิงหาคม	๕,๔๖๘	๒,๑๓๕	๔,๐๗๒	๔,๖๒๕	๐ *	๔,๐๗๕
กันยายน	๔,๙๑๔	๔,๔๗๐	๓,๗๘๐	๕,๗๖๕	๐ *	๔,๗๓๒
ตุลาคม	๑๐,๑๐๐	๕,๓๒๒	๓,๙๓๖	๗,๒๙๘	๕,๐๑๙	๖,๓๓๕
พฤศจิกายน	๕,๖๗๘	๓,๗๐๕	๓,๘๔๐	๖,๙๒๓	๕,๘๓๙	๕,๑๙๗
ธันวาคม	๖,๐๔๘	๕,๘๔๒	๕,๐๗๙	๖,๕๓๔	๖,๘๒๓	๖,๐๖๗
รวม	๔๙,๒๔๙	๔๑,๕๗๖	๔๔,๔๐๖	๔๗,๐๔๒	๒๗,๗๒๑	๔๑,๙๙๙
ผู้มาเยือนเฉลี่ย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ = ๔๑,๙๙๙						

หมายเหตุ * ปิดอุทยานแห่งชาติเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัส Covid-๑๙

** ปิดอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากปิดประจำปี ๑ พฤษภาคม - ๓๐ มิถุนายน

๒.๖.๑.๒ ข้อมูลพื้นฐานนักท่องเที่ยว

จากผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือนจำนวน ๒๐๐ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยทำการสำรวจที่บริเวณอ่างเก็บน้ำเขารวก ผลแสดงในตารางที่ ๑๗ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนร้อยละ ๔๗.๐๐ และ ๕๓.๐๐ อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือนคือ ๒๐ - ๒๙ ปี โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๔.๕๐ อยู่ในช่วงอายุ ๒๐ - ๒๙ ปี กลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือนมีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ สำหรับอาชีพที่มีสัดส่วนสูงที่สุดในกลุ่มของผู้มาเยือน คือ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ รองลงมาคือ พนักงานบริษัท ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน เมื่อสอบถามถึงที่อยู่ปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มาจากภาคกลาง และ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ ๑๗ ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือน อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

n = ๒๐๐

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
- หญิง	๑๐๖	๕๓.๐๐
- ชาย	๙๔	๔๗.๐๐
๒. อายุ		
- น้อยกว่า ๒๐ ปี	๑๘	๙.๐๐
- ๒๐ - ๒๙ ปี	๑๐๙	๕๔.๕๐
- ๓๐ - ๓๙ ปี	๓๗	๑๘.๕๐
- ๔๐ - ๔๙ ปี	-	-
- ๕๐ - ๕๙ ปี	๒๔	๑๒.๐๐
- ๖๐ ปี ขึ้นไป	๑๒	๖.๐๐
อายุเฉลี่ย ..... ปี		
การศึกษา		
- ประถมศึกษา	๓	๑.๕๐
- มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๖	๘.๐๐
- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๓๙	๑๙.๕๐
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	๑๒๐	๖๐.๐๐
- ปริญญาโท	๑๕	๗.๕๐
- ปริญญาเอก	๕	๒.๕๐
- อื่น ๆ	๒	๑.๐๐
๔. อาชีพ		
- นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	๓๙	๑๙.๕๐
- พนักงานบริษัท	๓๖	๑๘.๐๐
- ธุรกิจส่วนตัว	๔๐	๒๐.๐๐
- รับจ้างทั่วไป	๑๓	๖.๕๐
- ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	๕๖	๒๘.๐๐
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๙	๔.๕๐
- เกษียณอายุ	๖	๓.๐๐

- พ่อบ้าน/แม่บ้าน	๑	๐.๕๐
๕. รายได้ต่อเดือน		
- ไม่มีรายได้	๒๔	๑๒.๐๐
- น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐	๕.๐๐
- ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๘๕	๕๒.๕๐
- ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๔๔	๒๒.๐๐
- ๓๐,๐๐๑-๔๐,๐๐๐ บาท	๑๗	๘.๕๐
- ๔๐,๐๐๑-๕๐,๐๐๐ บาท	๔	๒.๐๐
- มากกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท	๘	๔.๐๐
- ไม่ระบุ	๘	๔.๐๐
๖. ที่อยู่ปัจจุบัน		
- ภาคเหนือ	๒๖	๑๓.๐๐
- ภาคกลาง	๙๕	๔๗.๕๐
- ภาคอีสาน	๑๘	๙.๐๐
- ภาคใต้	๖	๓.๐๐
- กรุงเทพมหานคร	๕๕	๒๗.๕๐
- ไม่ระบุ	-	-
จังหวัดที่เดินทางมามากที่สุด คือ		

๒.๖.๑.๓ พฤติกรรมการท่องเที่ยว/ลักษณะการใช้ประโยชน์

จากการศึกษาแบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน ๒๐๐ ราย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ สรุปพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวและลักษณะรูปแบบการใช้ประโยชน์ผู้มาเยือนในตารางที่ ๑๘ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มาเยือนพื้นที่ครั้งแรกในสัดส่วนร้อยละ ๖๕.๕๐ โดยกลุ่มผู้มาเยือนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๖.๕๐ เดินทางมากับกลุ่มครอบครัว เฉลี่ยจำนวนสมาชิกในกลุ่ม คือ ๑ - ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕ ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางคือรถยนต์ส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ ๘๒ ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เลือกที่จะพักค้างภายในอุทยานแห่งชาติคิดเป็นร้อยละ ๕๘

ตารางที่ ๑๘ ลักษณะและรูปแบบการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

n = ๒๐๐

ประเด็น	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
๑. จำนวนครั้งในการมาเยือนพื้นที่		
- ครั้งแรก	๑๓๑	๖๕.๕๐
- ๒-๕ ครั้ง	๕๑	๒๕.๕๐
- ๖-๑๐ ครั้ง	๕๑	๓.๙๐
- มากกว่า ๑๐ ครั้ง	๑๐	๕.๐๐
- ไม่ระบุครั้ง	๘	๕.๐๐
๒. กลุ่มในการมาเยือนพื้นที่		
- ครอบครัว	๙๓	๔๖.๕๐

- เพื่อน	๙๐	๔๕.๐๐
- กลุ่มผสมเพื่อนและครอบครัว	๑๗	๘.๕๐
- กลุ่มทัวร์	-	
๓. จำนวนสมาชิกในกลุ่ม		
- ๑-๑๐ คน	๑๙๐	๙๕.๐๐
- ๑๑-๒๐ คน	๗	๓.๕๐
- มากกว่า ๒๐ คน	-	-
- ไม่ระบุ	๒	๑.๐๐
๔. ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง		
- รถยนต์ส่วนบุคคล	๑๖๔	๘๒.๐๐
- รถเช่า (รถบัส/รถตู้)	๑๕	๗.๕๐
- รถจักรยานยนต์	๒๑	๑๐.๕๐
๕. การพักค้างแรมในที่พักของอุทยานแห่งชาติ		
- ไม่พักค้าง	๘๔	๔๒.๐๐
- สาเหตุที่ไม่พักค้าง		
- ไม่ทราบว่ามีการพักในอุทยานแห่งชาติ	๔๓	-
- ไม่มีข้อมูลติดต่อ	๒๗	-
- ราคาแพง	๑๔	-
- พักค้าง (ประเภทของที่พัก)	๑๑๖	๕๘.๐๐
- บ้านพักของอุทยานแห่งชาติ	๑๕	-
- ลานกางเต็นท์	๑๐๑	-
๖. วัตถุประสงค์ในการมาเยือนพื้นที่		
- พักผ่อนกับธรรมชาติ	๑๒๗	๖๓.๕๐
- พักผ่อนสังสรรค์กับเพื่อน/ครอบครัว	๖๖	๓๓.๐๐
- ศึกษาเรียนรู้	๓	๓.๐๐
- ปฏิบัติราชการ	๑	๐.๕๐
- ธุรกิจ	-	-
๗. แรงจูงใจในการมาเยือนพื้นที่ (๕ อันดับแรก)		
- ใกล้ชิดธรรมชาติ	๑๕๑	๗๐.๕๐
- หลีกหนีความแออัดในเมือง	๘๐	๔๐.๐๐

- ใช้เวลากับคนใกล้ชิด	๕๗	๒๘.๕๐
- ความสวยงามของพื้นที่	๓๑	๑๕.๕๐
- ทดสอบความแข็งแรงของตนเอง	๕	๒.๕๐
๘. กิจกรรมนันทนาการที่ประกอบในพื้นที่ (๓ อันดับแรก)		
- ชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพของพื้นที่	๑๕๒	๗๖.๐๐
- เล่นน้ำตก/เล่นน้ำ	๑๖	๘.๐๐
- ปิกนิก/รับประทานอาหารร่วมกัน	๑๗	๓๓.๕๐
๙. สถานภาพของพื้นที่คุ้มครอง		
- ทราบ	๑๕๐	๗๕.๐๐
- ไม่ทราบ	๕๐	๒๕.๐๐
๑๐. ประเภทสื่อที่ทำให้รับรู้เกี่ยวกับพื้นที่		
- โทรทัศน์	๒	๑.๐๐
- วิทยุ	๒	๑.๐๐
- ผู้ที่เคยมาเยือนพื้นที่	๘๐	๓๕.๕๐
- สื่อของอุทยานแห่งชาติ	๔๔	๒๒.๐๐
- นิตยสาร	-	-
- อินเทอร์เน็ต	๗๑	๓๕.๕๐
๑๑. ความต้องการมาเยือนซ้ำ		
- ต้องการ	๑๙๖	๙๘.๐๐
- ไม่ต้องการ	๔	๒.๐๐

ตารางที่ ๑๙ ระดับความพึงพอใจของผู้มาเยือนต่อการจัดการพื้นที่ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

n = ๕๑

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					
	หน่วย: จำนวนคน (ร้อยละ)					
	น้อยมาก (๑)	น้อย (๒)	ปานกลาง (๓)	มาก (๔)	มากที่สุด (๕)	เฉลี่ย
๑. ทัศนียภาพและความเป็นธรรมชาติ	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๒. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๓. ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์ป่า	( )	( )	(/)	( )	( )	( )
๔. ความเหมาะสมของพื้นที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการ	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๕. การรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๖. ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๗. คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๘. ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๙. นิทรรศการและศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๑๐. ป้ายเตือน/ป้ายห้าม/ป้ายบอกทาง	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๑๑. ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ	( )	( )	( )	(/)	( )	( )
๑๒. การบริการของเจ้าหน้าที่	( )	( )	( )	( )	(/)	( )
๑๓. การดูแลความปลอดภัยของผู้มาเยือน	( )	( )	( )	(/)	( )	( )

๒.๖.๒ การศึกษาวิจัย

โครงการศึกษาวิจัยในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิพบว่า มีการดำเนินโครงการวิจัยในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ ๑) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ ๒) ด้านพืชป่า ๓) ด้านสัตว์ป่า ๔) ด้านนันทนาการ และ ๕) ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๘ เรื่อง ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒๐

ตารางที่ ๒๐ โครงการวิจัยในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ที่	ชื่องานวิจัย	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบโครงการ
๑	การตอบสนองของป่าทั่วไปต่อการเปลี่ยนแปลงและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศตามแนวละติจูด:กรณีศึกษาของแปลงพลวัตบนเส้นทางจุดที่ ๑๐๑ องศาตะวันออก	๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔	ผศ.ดร.พินธนา ทองเงิน
๒	ความหลากหลายของหอยจืดภูเขาหินปูนในพื้นที่ภาคกลางในประเทศไทย	๑ มกราคม ๒๕๖๓ – ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓	บังอร ช่างหลอม
๓	การสำรวจโครงสร้างรังและถิ่นฐานวิทยาของแมงมุมฝาปิดโบราณสกุล Liphistius Schiodte ,๑๘๔๔ ในประเทศไทย	๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ – ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒	ผศ.ดร.ณัฐพจน์ วาฤทธิ์
๔	ความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จังหวัดสระบุรี	๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒	เบญจรัตน์ ยอดเงิน
๕	ฤทธิ์ทางชีวภาพของXenorhabdus/Photorhabdus ที่แยกได้จากไส้เดือนฝอยศัตรูแมลงในอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย	กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ – มกราคม ๒๕๖๒	ผศ.ดร.อภิชาติ วิทย์ตะ
๖	ความหลากหลายของวงศ์พืชกระดังงา (Annonaceae) ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จังหวัดสระบุรี	พฤษภาคม ๒๕๕๑	จิรนนท์ หาแก้ว วาณี ฝนทั้ง
๗	การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ขอบเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จังหวัดสระบุรี	พ.ศ. ๒๕๔๒	นายสมชาย ตั้งอนุรักษ์
๘	อนุกรมวิธานของเฟิร์นในอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น จังหวัดสระบุรี	พ.ศ. ๒๕๔๑	นายวินัย สมประสงค์

๒.๖.๓ ชุมชนท้องถิ่น

ประชาชนรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมา คือพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท/โรงงาน/สถานประกอบการเอกชน, ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม และรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ

หมู่บ้านและชุมชนรอบแนวเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน เนื่องจากอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นตั้งอยู่เขตเมือง ทำให้หน่วยงานภาครัฐสามารถอำนวยความสะดวกด้านการให้บริการสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าและประปาหมู่บ้านได้อย่างทั่วถึง เส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้านหรือชุมชนส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยางหรือคอนกรีต มีระบบสาธารณสุขที่ดี และยังมีวัดหรือศาสนสถาน อยู่เกือบทุกหมู่บ้านอีกด้วย

ส่วนใหญ่คนในชุมชนไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น แต่มีกิจกรรมที่คนในชุมชนเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบ้างเล็กน้อย เช่น การออกกำลังกาย การท่องเที่ยว/พักผ่อนหย่อนใจ หาของป่า เช่น เก็บหาหน่อไม้ เห็ดโคน

ตารางที่ ๒๑ รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนครัวเรือนราษฎรที่อยู่ใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน
สระบุรี	เมืองสระบุรี	หนองปลาไหล	ม.๑	พระพุทธราย	๑๙๙
			ม.๒	ไผ่ล้อม	๘๘
			ม.๕	หนองปลาไหล	๑๔๑
			ม.๖	หนองจอก	๖๐
			ม.๗	เขาไม้โค่น	๙๒
			ม.๘	เขาไม้โค่น	๗๖
			ม.๙	หนองคู	๗๙
	แก่งคอย	ห้วยแห้ง	ม.๖	หนองสองห้อง	๑๘๒
			ม.๑๐	บุใหญ่	๑๑๐
		ชะอม	ม.๑	ตาด	๑๗๔
			ม.๒	ชะอม	๓๖๒
			ม.๖	หนองแหน	๙๔
		ท่ามะปราง	ม.๑	ท่ามะปราง	๑๙๕
			ม.๓	โป่งมงคล	๑๔๒
	วิหารแดง	บ้านลำ	ม.๓	ปายาง	๔๔๖
			ม.๔	หนองตาบุญ	๔๒๕
		คลองเรือ	ม.๔	ห้วยกรวด	๑๖๘
			ม.๑๐	คลองหัวช้าง	๑๐๐
		เจริญธรรม	ม.๕	เจริญธรรม	๑๐๒
			ม.๖	ราษฎร์เจริญ	๒๐๗
			ม.๗	เขาน้อย	๑๕๑

ตารางที่ ๒๑ รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนครัวเรือนราษฎรที่อยู่ใกล้เขียงอุทยานแห่งชาติตาดกสามหลัก (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน
สระบุรี	หนองแค	โคกแย้	ม.๒	ไทยงาม	๑๒๕
			ม.๓	โป่งแร้ง	๑๐๗
			ม.๔	โคกแย้	๓๖
			ม.๕	หนองสมัคร	๑๘๕
			ม.๖	หนองผักชี	๕๑
			ม.๗	โนนบก	๓๓
			ม.๘	หนองสมัคร	๑๓๗
			ม.๑๓	ดอกแพง	๑๙๐
			ม.๑๔	บ่อน้ำเค็ม	๕๔
			ม.๑๕	โคกแย้	๕๗
		หนองนาก	ม.๑	ดอนเค็ง	๔๘
			ม.๒	จาน	๑๓๒
			ม.๓	จาน	๕๒
			ม.๕	หนองครก	๕๒
		ห้วยทราย	ม.๘	โคกหัวนา	๑๐๖
			ม.๑	ห้วยทราย	๑๓๐
			ม.๒	โศกแก	๑๓๙
			ม.๔	โคกหินลาด	๖๖
			ม.๕	โสกโขม่ง	๑๓๐
			ม.๖	ยาง	๘๒
			ม.๗	บุ	๖๘
			ม.๑๐	โนนคล้อ	๕๒
นครนายก	บ้านนา	เขาเพิ่ม	ม.๑	เขาเพิ่ม	๑๒๗
			ม.๓	คลองสีเสียด	๗๗
			ม.๖	เขาน้อย	๒๐๙
			ม.๗	เขาไม้ไผ่	๑๒๓
			ม.๑๑	ห้วยสงคราม	๗๒
			ม.๑๔	บ้านไร่	๗๕
			ม.๑๖	เนินสะอาด	๗๔

๒.๖.๔ การใช้ประโยชน์รูปแบบอื่นๆ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ดำเนินการสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำหรับขั้นตอนการพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชน รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน เมื่อมีกฎหมายลำดับรองกำหนดให้ดำเนินการ

ตารางที่ ๒๒ ผลการสำรวจการถือครองตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

หน่วยงาน	พื้นที่ อุทยาน แห่งชาติ (ไร่)	พื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการ				ปัญหา/ อุปสรรค
		จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ราย	จำนวน แปลง	พื้นที่ (ไร่)	
อุทยานแห่งชาติน้ำตก สามหลั่น	๒๗,๘๕๖.๒๕	๘	๙๑	๑๐๕	๒๖๓.๓๕๒๕	

๒.๗.๒ จำนวนบุคลากร ตำแหน่งบุคลากร

ตารางที่ ๒๓ จำนวนบุคลากรของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

ประเภท	ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
ข้าราชการ	เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส	๑
	รวม	๑
ลูกจ้างประจำ	พนักงานธุรการ	๓
	พนักงานพัสดุ	๑
	พนักงานขับรถ	๑
	พนักงานรักษาความปลอดภัย	๑
	รวม	๖
พนักงานราชการ	นักวิชาการป่าไม้	๑
	นักวิชาการเผยแพร่	๑
	นักวิชาการภูมิศาสตร์สารสนเทศ	๑
	พนักงานพิทักษ์ป่า	๑๗
	คนงาน	๑๒
	รวม	๓๒
ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน	นักวิชาการป่าไม้	๑
	นักวิชาการเผยแพร่	๑
	ธุรการ	๒
	รวม	๔
พนักงานจ้างเหมา	อนุรักษ์และป้องกันรักษาป่า	๕
	พนักงานจ้างเหมาเอกชนดำเนินงาน	๖
	รวม	๑๑
รวมทั้งสิ้น		๕๔

๒.๗.๓ งบประมาณ (แผ่นดินและเงินรายได้)

ตารางที่ ๒๔ ตารางแสดงงบประมาณอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ลำดับ	ชื่อแผนงาน	งบประมาณปี พ.ศ.		
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
๑	งบบุทยานแห่งชาติ			
	- จัดการพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่	๑,๒๗๓,๐๐๐	๑,๑๒๖,๐๐๐	๘๓๔,๐๐๐
๒	งบบุรณาการ			
	- ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	๓,๐๐๐,๒๐๐	-	-
๓	เงินรายได้ ประเภท ค			
	- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติและการบริการนักท่องเที่ยว	๒,๒๓๐,๘๐๐	๒,๗๗๘,๕๖๐	๒,๗๗๘,๕๖๐
	- โครงการปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่อุทยานแห่งชาติตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ	๒๑๗,๓๐๐	๓๑๕,๐๐๐	๓๗๗,๒๐๐
	- โครงการการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC)	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๗๕,๕๐๐
	- โครงการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือพิทักษ์ป่า	๒๑๑,๕๒๕	๒๑๑,๕๒๕	๒๑๑,๕๒๕
	- โครงการนักเรียน นักศึกษา ช่วยปฏิบัติงาน	๑๓๕,๐๐๐	๑๓๕,๐๐๐	๑๓๕,๐๐๐
	- โครงการจัดซื้อรถจักรยานยนต์(แบบวิบาก)	๓๙๕,๐๐๐		
	- โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์สำหรับงานก่อสร้าง	๔๒,๙๖๐		
	- โครงการซ่อมแซมอาคารสิ่งก่อสร้างฯ	๔๘๔,๐๐๐		
	- โครงการสนับสนุนการปฏิบัติงานอุทยานฯ		๑๕๖,๐๐๐	
	- โครงการปรับปรุงอาคารสิ่งก่อสร้าง		๕๘๙,๐๐๐	
	- โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์ประกอบอาคารสำหรับบ้านพักนักท่องเที่ยว		๓๘๓,๐๐๐	
	- โครงการก่อสร้างบ้านพักเจ้าหน้าที่ฯ		๑,๙๖๒,๐๐๐	
	- โครงการจัดซื้อเครื่องกำเนิดไฟฟ้าฯ			๕๒,๐๐๐
	- โครงการก่อสร้างโรงเก็บพัสดุ หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นที่ ๑ (ซับปลากั้ง)			๙๒๙,๐๐๐
๔	เงินรายได้ประเภท ข			
	- ค่าสาธารณูปโภค (งวด ๑)	๒๑๗,๘๗๐	๑๙๒,๓๙๖	๑๙๘,๙๖๖
	- ค่าสาธารณูปโภค (งวด ๒)	-	๑๗๐,๔๔๒	-
รวม		๘,๕๒๕,๕๒๕	๘,๑๑๘,๙๒๓	๕,๕๕๑,๗๕๑

๒.๗.๔ คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

สำเนา

คำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ที่ ๑ ๓ ๖ ๕ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ตามคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๕๔๐๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น เพื่อส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่คุ้มครอง ตามแนวทางการจัดตั้งคณะกรรมการระดับพื้นที่ (PAC) นั้น

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ตามคำสั่งข้างต้นได้ครบวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น สามารถตอบสนองนโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่คุ้มครอง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ชุดใหม่ มีกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี โดยมีองค์ประกอบ รวมทั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรี	ประธานกรรมการ
๒. รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดสระบุรี	กรรมการ
๓. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระบุรี	กรรมการ
๔. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ สาขาสระบุรี	กรรมการ
๕. นายอำเภอหนองแค	กรรมการ
๖. นายอำเภอวิหารแดง	กรรมการ
๗. นายอำเภอแก่งคอย	กรรมการ
๘. นายอำเภอเมืองสระบุรี	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านราษฎร์เจริญ	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพระพุทธฉาย	กรรมการ
๑๑. นายสันต์ ศรีจันทร์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี	กรรมการ
๑๒. นายสมชาย วิจิตรคุณวัฒน์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี	กรรมการ

๑๓. นายกองค์การ...

"No Gift Policy ทส. โปร่งใสและเป็นธรรม"

- ๒ -

๑๓. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล	กรรมการ
๑๔. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านลำ	กรรมการ
๑๕. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย	กรรมการ
๑๖. กำนันตำบลห้วยทราย	กรรมการ
๑๗. กำนันตำบลหนองปลาไหล	กรรมการ
๑๘. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านพระพุทธราย ตำบลหนองปลาไหล	กรรมการ
๑๙. ผู้จัดการชุมชนสัมพันธ์เขตประกอบการอุตสาหกรรม ดับบลิวเอชเอ สระบุรี	กรรมการ
๒๐. นายดำรงค์ ชื่นจินดา ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น	กรรมการ
๒๑. นายประสิทธิ์ วงษ์พรหม ปราชญ์ชาวบ้าน	กรรมการ
๒๒. นางสาวกัญญาภัก โคเบลท์ ปราชญ์ชาวบ้าน	กรรมการ
๒๓. หัวหน้าสถานีควบคุมไฟฟ้าเจ็ดสาวน้อย - สามหลั่น	กรรมการ
๒๔. หัวหน้าอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	กรรมการและเลขานุการ
๒๕. หัวหน้าฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

โดยให้คณะกรรมการที่ปรึกษาฯ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน
  - ๑.๑ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครอง
  - ๑.๒ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนในการจัดทำหรือทบทวนแผนการจัดการพื้นที่คุ้มครองให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
  - ๑.๓ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนโครงการที่ขอใช้เงินจากกองทุนสนับสนุนกิจกรรมชุมชน
๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
  - ๒.๑ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนกิจกรรมเพื่อการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมการพัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชนอย่างมีส่วนร่วม
  - ๒.๒ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการจัดการแสดงความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับนโยบายและที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่คุ้มครอง
  - ๒.๓ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงการสร้างระบบเครือข่าย
  - ๒.๔ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนกิจกรรมที่เอื้อต่อการจัดการพื้นที่คุ้มครองและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
  - ๒.๕ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์กับการมีส่วนร่วมให้แก่สาธารณชน

๒.๖ ให้คำปรึกษา...

"No Gift Policy ทล. โปร่งใสและเป็นธรรม"

- ๓ -

- ของชุมชน
- ๒.๖ ให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน และพิจารณาในการจัดทำข้อตกลง กฎ กติกา
- ๒.๗ ให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน และพิจารณาในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในพื้นที่
- ๒.๘ เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขในการดำเนินงาน
- ของพื้นที่คุ้มครอง
๓. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล
- ๓.๑ ให้คำปรึกษา แนะนำ การติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติงานของหน่วยงานตามที่
- กำหนดในแผนของอุทยานแห่งชาติ หรือโครงการใด ๆ
- ๓.๒ อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานติดตามและประเมินผล
๔. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษามอบหมาย โดยให้
- พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้า
- อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น เป็นประธานคณะทำงาน
๕. ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(ลงนาม) ประกิจ วงศ์ศรีวัฒนกุล

(นายประกิจ วงศ์ศรีวัฒนกุล)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

สำเนาถูกต้อง

(นายศิริชัย ตั้งวงเงิน)
นักวิชาการบำนาญปฏิบัติราชการ

"No Gift Policy ทส. โปร่งใสและเป็นธรรม"

๒.๗.๕ โครงการพัฒนาในพื้นที่ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ชื่อโครงการ : โครงการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ที่มา : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นเป็นอุทยานแห่งชาติที่ตั้งที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร และมีชุมชนในท้องถิ่นอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นโดยตลอด โดยมีน้ำตกสามหลั่นเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก มีปริมาณนักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามาเที่ยวชมถึงปีละมากกว่า ๕๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติที่จะต้องบริหารจัดการเพื่อให้การบริการแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ รวมถึงด้านข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ซึ่งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเปรียบเสมือนห้องรับแขกสำหรับผู้สนใจจะเข้ามาศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติเป็นด้านแรกที่จะให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่นั้นๆ อีกทั้งยังเป็นจุดที่ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาติดต่อสอบถามเกี่ยวกับสถานที่ได้สะดวกยิ่งขึ้น จากที่กล่าวมาข้างต้น อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จัดทำนิทรรศการที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายสำหรับเจ้าหน้าที่แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อเป็นมรดกสืบทอดแก่ชนรุ่นหลังสืบไป

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ที่เป็นแหล่งศึกษาองค์ความรู้ และข้อมูลอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
- ๒) เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจเมื่อได้เข้ามาใช้บริการภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
- ๓) เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายสำหรับเจ้าหน้าที่

งบประมาณ : ๕๐๐,๓๐๐ บาท (ห้าแสนสามร้อยบาทถ้วน)

ระยะเวลาดำเนินโครงการ : ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

สถานที่ดำเนินโครงการ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ต.หนองปลาไหล อ.เมือง จ.สระบุรี

บทที่ ๓

สถานการณ์ประเด็นปัญหา ภัยคุกคาม และสถานภาพอุทยานแห่งชาติ

๓.๑ ภัยคุกคามต่อพื้นที่

สถานภาพด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

คุณค่าของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นพบว่ามีความหลากหลายของสังคมพืชป่าเบญจพรรณ ค่อนข้างสูง ดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืช ค่า Shannon-Wiener's index เฉลี่ย = ๓.๔๑ เป็นแหล่งกระจายพันธุ์ของชนิดพันธุ์พืช เช่น ตะแบก ประดู่ มะกอกเกลื่อน ฯลฯ เป็นต้น เป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติ แหล่งพืชสมุนไพร และแหล่งเรียนรู้ สำหรับประเด็นปัญหา มีดังนี้

๑) การแตกกระจายเป็นหย่อมป่า ทำให้สัตว์ป่าสำคัญบางชนิดมีถิ่นที่อาศัยจำกัด ไม่สามารถเคลื่อนย้ายไปมาหากันได้

๒) การบุกรุกพื้นที่เพื่อเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล เช่น ที่อยู่อาศัย ฮวงซุ้ย เป็นต้น

๓) การลักลอบหาของป่าและล่าสัตว์ป่า

สถานภาพด้านการบริการสิ่งแวดล้อม : ทรัพยากรน้ำ

ปริมาณน้ำในลำธารของพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น พบว่าในลำธารสายหลักมีน้ำเฉพาะฤดูฝน ซึ่งทำให้มีแนวโน้มของปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง (เดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม) ด้านคุณภาพน้ำที่ได้ทำการตรวจวัดในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น พบว่าส่วนใหญ่มีคุณภาพดี แต่บางจุดที่ในบางช่วงเวลาพบคุณภาพน้ำต่ำกว่ามาตรฐาน ได้แก่ ค่า BOD ของอ่างเก็บน้ำน้ำตกสามหลั่น อ่างเก็บน้ำเขารวก อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง

สถานภาพด้านการบริการสิ่งแวดล้อม : การเป็นแหล่งนันทนาการและแหล่งเรียนรู้

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีแหล่งนันทนาการ รวม ๕ แห่ง โดยทรัพยากรนันทนาการที่มีความโดดเด่นมากที่สุดคือ อ่างเก็บน้ำเขารวก และอ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง มีศักยภาพปานกลาง จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ น้ำตกสามหลั่น น้ำตกโพธิ์หินดาด และน้ำตกโดนรากไทร และโดยพื้นที่อุทยานแห่งชาติส่วนใหญ่แหล่งนันทนาการจะเอื้อให้เกิดประสบการณ์แบบพักผ่อนกับธรรมชาติเป็นแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติทั่วไป (Conventional Nature Tourism, NT) ได้แก่ อ่างเก็บน้ำเขารวก อ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง น้ำตกสามหลั่น อีกทั้งอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นยังมีบริการสื่อความหมายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ประเด็นปัญหาด้านนันทนาการที่พบ เช่น

๑) ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ในบริเวณลานกางเต็นท์ริมอ่างเก็บน้ำเขารวก

๒) การพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะการพัฒนารูปแบบการสื่อความหมายประเภทประเภทต่าง ๆ ให้เหมาะสมและนำไปเรียนรู้

๓) ควรเข้มงวดในเรื่องกฎระเบียบเพื่อให้อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นเป็นแหล่งนันทนาการที่มีความปลอดภัย นักท่องเที่ยวพึงพอใจ และมีผลกระทบต่อธรรมชาติน้อยที่สุด เช่น เข้มงวดกับนักท่องเที่ยวที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ/ข้อห้ามในบริเวณที่ไม่อนุญาตให้เล่นน้ำ

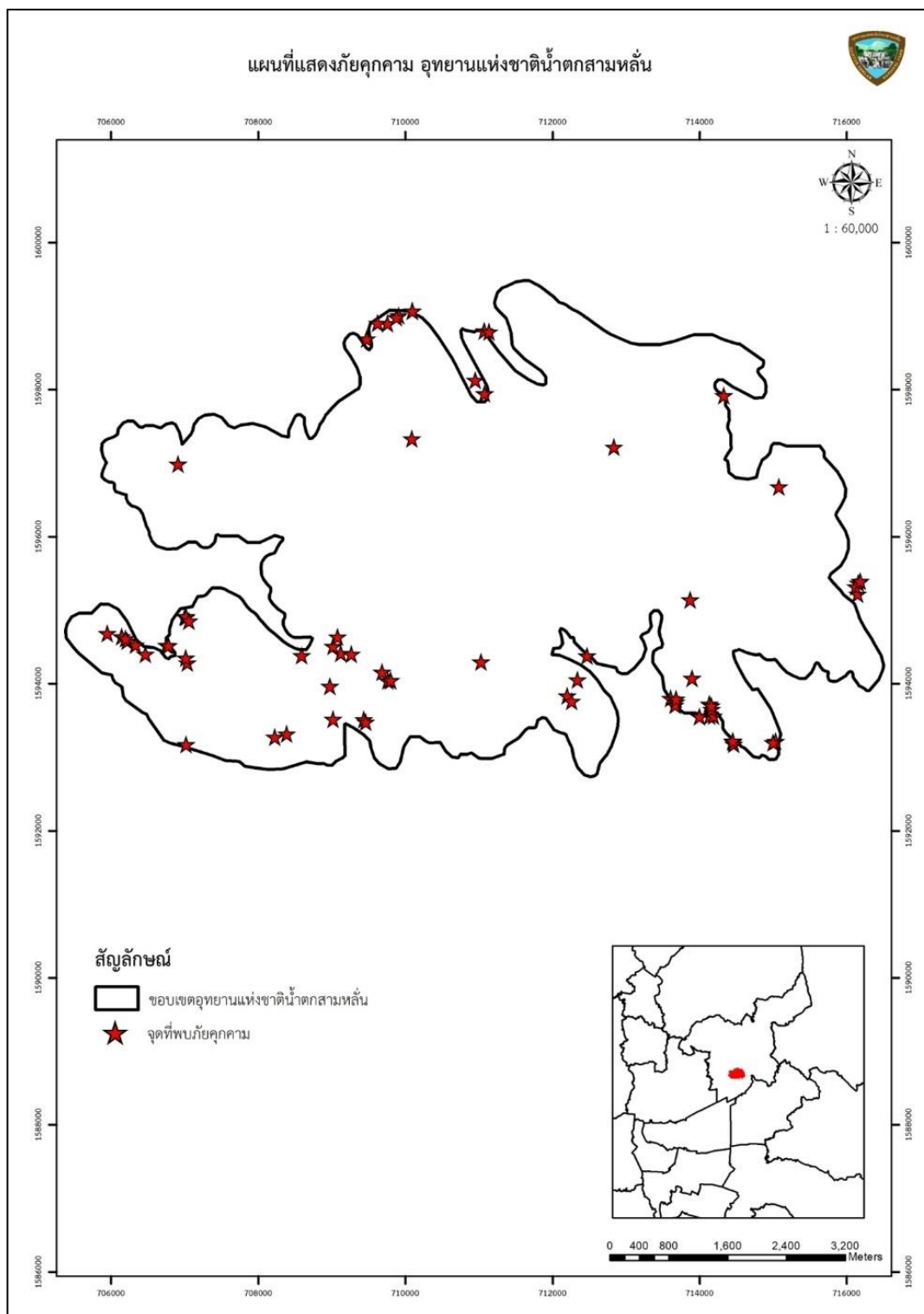
สถานภาพด้านการศึกษาวิจัย

พบว่างานการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ งานวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่างานวิจัยในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นยังมีค่อนข้างน้อยและไม่ครอบคลุม

ทุกด้าน และอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพที่นักวิจัยเริ่มเข้ามาทำการศึกษาวิจัย

ภาพที่ ๓๑ แผนที่แสดงที่บริเวณที่เกิดภัยคุกคามระหว่างการออกลาดตระเวนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๓.๒ สถานภาพของทรัพยากรและนิเวศบริการ

ตารางที่ ๒๕ การวิเคราะห์สถานภาพของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ข้อจำกัด/ภัยคุกคาม
๑. สภาพทางกายภาพ : ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ดิน			
<ul style="list-style-type: none"> - อุณหภูมิไม่ร้อนและไม่เย็นเกินไป ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยค่อนข้างสูง ทำให้มีศักยภาพในการให้น้ำค่อนข้างสูง - ความลาดชันของพื้นที่มีตั้งแต่ที่ราบไปจนถึงพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ทำให้มีพื้นที่เหมาะสมเป็นที่อยู่อาศัย และแหล่งหลบภัยของสัตว์ป่าหลายชนิด - เป็นแหล่งเก็บกักคาร์บอนได้ดี มีผลต่อการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศในพื้นที่มีค่อนข้างจำกัด ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลจากสถานีตรวจวัดอากาศที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ - พื้นที่ส่วนที่เป็นพื้นที่ราบหรือค่อนข้างราบ พื้นที่รอบแนวเขตติดกับชุมชน หลุมฝังศพคนจีน เสี่ยงต่อการบุกรุก พื้นที่ และการล่าสัตว์ป่า 	-	<ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอาจมีผลต่อการเกิดภัยพิบัติ เช่น ปริมาณฝนตกชุกในเวลาติดต่อกัน ทำให้น้ำท่วมในพื้นที่ตอนล่าง หรือน้ำป่าในพื้นที่
๒. สภาพทางกายภาพ : ทรัพยากรน้ำ			
<ul style="list-style-type: none"> - มีแหล่งน้ำผิวดินที่อยู่ในพื้นที่จำนวน ๓ แหล่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ในฤดูแล้งแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ไม่เพียงพอต่อการใช้ลาดตระเวน ของเจ้าหน้าที่ และสัตว์ป่า 		<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่รองรับน้ำจากธรรมชาติมีน้อย - สภาพพื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ทำให้น้ำตามธรรมชาติกระจายไปในทิศทางต่างๆ ไม่รวมกันเป็นลำธารใหญ่ - ลักษณะพื้นที่เป็นดินร่วนปนทราย จึงไม่สามารถดูดซับน้ำได้

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ข้อจำกัด/ภัยคุกคาม
๓. ความหลากหลายทางชีวภาพ (พืชพันธุ์)			
<ul style="list-style-type: none"> - มีความหลากหลายของสังคมพืชค่อนข้างสูง ดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืช ค่า Shannon-Wiener's indexเฉลี่ย = ๓.๕๑ - ดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ในป่าเบญจพรรณซึ่งพบเป็นส่วนใหญ่ของกลุ่มป่ามีค่า ๓.๔๑ - เป็นแหล่งกระจายพันธุ์ของชนิดพันธุ์พืชเฉพาะถิ่น ได้แก่ ก้ามกุ้งสยาม และดอกเข้าพรรษาสีชมพู - แหล่งพืชสมุนไพร - เป็นแหล่งนันทนาการประกอบกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ - เป็นแหล่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพันธุ์พืช		<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนโดยรอบส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ในรูปแบบการประกาศจัดตั้งพื้นที่คุ้มครอง - ประชาชนโดยรอบให้ความร่วมมือมวลชนเข้มแข็งในการรักษาป่า - มีโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนท้องถิ่นพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ในการดำรงชีวิต เช่น การเก็บหาหน่อไม้ เห็ด และผักหวาน - มีพืชต่างถิ่นรุกรานเข้ามาในพื้นที่ที่มาจากบึงเอิญจากดินที่มากับการก่อสร้าง เช่น ไมยราบยักษ์ กระจับปี่จัดเป็นพืชที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าไม้ เป็นต้น

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ข้อจำกัด/ภัยคุกคาม
๔. ความหลากหลายทางชีวภาพ (สัตว์ป่า)			
	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่อุทยานแห่งชาติล้อมรอบไปด้วยชุมชน ทำให้พื้นที่อาศัยของสัตว์ป่ามีจำกัด - อาหารและน้ำมีจำกัดในช่วงฤดูแล้ง ทำให้สัตว์ป่าออกไปหากินรอบๆ แนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น 		<ul style="list-style-type: none"> - มีการลักลอบล่าสัตว์ป่า
๕. การใช้ประโยชน์ที่ดิน			
<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ขยายเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีพื้นที่ดำเนินการประมาณ ๒๐,๐๗๑.๐๑ ไร่ ท้องที่ ต.ห้วยแห้ง ต.ท่ามะปราง ต.ชะอม อ.แก่งคอย ต.เจริญธรรม ต.คลองเรือ อ.วิหารแดง จ.สระบุรี และท้องที่ ต.เขาเพิ่ม อ.บ้านนา จ.นครนายก 	<ul style="list-style-type: none"> - ถิ่นครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ 	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่โดยรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น เป็นชุมชนและหลุมฝังศพคนจีนเสี่ยงต่อการบุกรุก

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ข้อจำกัด/ภัยคุกคาม
๖. นันทนาการและการท่องเที่ยว			
<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงแหล่งนันทนาการส่วนใหญ่มีความสะดวกสบายและใกล้เมือง - มีสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบไฟฟ้า น้ำใช้	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบสื่อความหมายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยวยังต้องมีการปรับปรุงให้มีคุณภาพ - ระบบสื่อความหมายในเส้นทางศึกษาธรรมชาติชำรุด และไม่ชัดเจน - สิ่งอำนวยความสะดวกบางรายการ เช่น บ้านพัก เส้นทางเดิน เก้าและhurst ไทรม - การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในกิจกรรมเล่นน้ำบางแห่งยังต้องปรับปรุงมาตรฐาน - อาคารและสิ่งก่อสร้างบางแห่งยังไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม - บริเวณเขตบริการบางแห่งยังไม่สามารถรับนักท่องเที่ยวพิการหรือผู้สูงวัยได้ - ปัญหาขยะ ในฤดูกาลท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการให้ความสนใจและความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยว - อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวหลักทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยว - เป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาจำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวพอสมควร เช่น น้ำตกสามหลั่น อ่างเก็บน้ำเขารวก มีข้อจำกัดในด้านปริมาณน้ำค่อนข้างน้อยหรือน้อยมากในช่วงฤดูแล้ง - แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีขีดความสามารถในการรองรับได้ไม่มากนักประมาณ ๘๐ - ๓๖๐ คน/วัน

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ข้อจำกัด/ภัยคุกคาม
๗. การศึกษาวิจัย			
<ul style="list-style-type: none"> - งานวิจัยในพื้นที่ยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน - ขาดงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง - ผลงานวิจัยไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม 	-	-	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการวิจัยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานทำให้ไม่สามารถตอบสนองหรือแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วถึง
๘. การบริหารจัดการ			
<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย มีกฎหมายเฉพาะเป็นกรอบในการดำเนินงาน - มีการจำแนกเขตการจัดการในพื้นที่คุ้มครองแต่ละแห่ง มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่ชัดเจน - หัวหน้าหน่วยงานมีความตั้งใจในการดำเนินงานและต้องการพัฒนาพื้นที่ คุ้มครองในรูปแบบของอุทยานแห่งชาติ - มีการจัดการลาดตระเวนที่มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารงานมีความเป็นเอกภาพน้อย มีสายการบังคับบัญชาหลายสาย - ระบบฐานข้อมูลสำหรับการจัดการพื้นที่ยังไม่สมบูรณ์ - งานวิจัย - ปัญหาแนวเขตพื้นที่ไม่ชัดเจน - บุคลากรบางตำแหน่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน - นโยบายการจัดการไม่ต่อเนื่อง ระบบการจองที่พัก บริการที่พักยังไม่เต็มศักยภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - กระแสโลกให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ป่า - หน่วยงานในจังหวัดให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่ได้จากอุทยานแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งที่ดินระหว่างภาครัฐและประชาชนล่าช้า และปรับเปลี่ยนตามนโยบายของนักการเมือง - หน่วยงานบางพื้นที่มีมุมมองต่อปัญหาในพื้นที่ที่ต่างกัน - ผู้นำท้องถิ่นบางรายขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ - เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้เทคโนโลยีของหน่วยงานมีความล้าสมัยอย่างรวดเร็ว

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ข้อจำกัด/ภัยคุกคาม
๘. การบริหารจัดการ (ต่อ)			
<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานรอบพื้นที่มีการประสานความร่วมมือและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ - ความสามัคคีของเจ้าหน้าที่ในการรักษาป่าระดับปฏิบัติ - ประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ในการทำงานทุกระดับ - ความชัดเจนของนโยบายในการประกาศพื้นที่อุทยานแห่งชาติ - งบประมาณ - ความมั่นคงต่อเนื่องในหน้าที่การงาน	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดสรรงบประมาณปกติไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณงานที่ได้รับ และกระบวนการจัดสรรงบประมาณและเงินรายได้มีหลายขั้นตอน ทำให้ไม่ทันต่อความต้องการของหน่วยงานผู้ปฏิบัติ		<ul style="list-style-type: none"> - การถูกโจมตีการปฏิบัติงานจากสื่อสังคม หรือโซเชียลมีเดีย

บทที่ ๔

วิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการอุทยานแห่งชาติ

๔.๑ วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายที่อุทยานแห่งชาติต้องการไปถึงภายใน ๕ ปี

“มุ่งมั่นสู่การบริหารจัดการและพัฒนาให้เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีมาตรฐานในระดับสากลภายใต้หลักการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการอุทยานแห่งชาติอย่างยั่งยืน”

๔.๒ คุณค่าสำคัญของอุทยานแห่งชาติ

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันสถานการณ์ป่าไม้ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ถูกทำลายอย่างมาก เนื่องจากความต้องการที่ดินเพื่อการเกษตรการประกาศจัดตั้งพื้นที่ เป็นอุทยานแห่งชาติก็เพื่อช่วยคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้ เป็นมาตรการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีกฎหมายที่เข้มงวด มีบทลงโทษที่รุนแรง มีการบริหาร มีอัตราค่าปรับ และงบประมาณที่จะดูแลได้อย่างใกล้ชิด

ด้านเศรษฐกิจ อุทยานแห่งชาติมีวัตถุประสงค์หลักอย่างหนึ่งคือ เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้เกิดธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งเป็นที่มาของรายได้ ของราษฎรในท้องถิ่น และเกิดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีการใช้แรงงานในท้องถิ่นเป็นหลัก ทำให้มีการกระจายรายได้ นอกจากนี้พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ยังเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์กรรมดั้งเดิม ที่สามารถนำไปใช้ในการผสมพันธุ์พืชและสัตว์ เพื่อให้ได้พันธุ์แท้ที่ทนทานต่อโรคและแมลง และให้ผลผลิตสูง ทั้งช่วยรักษาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเกษตร บางแห่งเป็นต้นน้ำที่สำคัญที่ระบายน้ำลงสู่ลำธารตอนล่าง

ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่ที่ไม่ถูกรบกวน จึงเป็นที่ที่นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านนิเวศวิทยา ต้องการเพื่อการศึกษาวิจัย ทางธรรมชาติ และเลือกพื้นที่อุทยานแห่งชาติเป็นสถานีวิจัยในโครงการวิจัยที่สำคัญ ๆ ระดับชาติ และระดับโลก

ด้านสังคมและวัฒนธรรม อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งที่มีคุณค่าทางด้านนันทนาการที่ประชาชนสามารถใช้เวลาร่วมกันพักผ่อน ทำให้ร่างกายและจิตใจดีขึ้น เป็นที่มาของสติปัญญา ทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมไปในทางที่ดี ดังจะพบว่านักประพันธ์ นักกวี นักแต่งเพลง หรือแม้แต่พระพุทธเจ้าได้ ใช้ป่าเป็นแหล่งผลิตผลงานอันอมตะ อุทยานแห่งชาติได้นำความเจริญสู่พื้นที่ใกล้เคียงมี ถนน ไฟฟ้า ประปา อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งอนุรักษ์โบราณวัตถุและ โบราณสถานให้คงอยู่เพื่อเตือนใจประชาชนให้เห็นความสำคัญและบทเรียนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต นอกจากนี้กิจกรรมการท่องเที่ยวยังช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นให้แพร่หลาย ทำให้ประชาชนสำนึกถึงความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม บางครั้งการท่องเที่ยวมีส่วนช่วย เปลี่ยนวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่จากการเกษตรมาเป็นการค้าขาย และนำเข้าเที่ยวมากขึ้น

ที่มา : <https://www.dnp.go.th/park/sara/manage/park.htm>

๔.๓ เป้าหมายของการอนุรักษ์ระดับพื้นที่

๑. อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
๒. พัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวและนันทนาการ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และมาตรฐานการบริการในอุทยานแห่งชาติ
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชน องค์กรภาคี/ภาคส่วน ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
๔. ศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ในอุทยานแห่งชาติ
๕. รวบรวมฐานข้อมูล village profile, คดีและของกลาง, พื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกทำลาย, พื้นที่ป่าที่ได้รับการฟื้นฟู, พื้นที่เสี่ยง เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ
๖. รวบรวมหลักฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
๗. ส่งเสริมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการใช้ประโยชน์งานวิจัย
๘. รวบรวมฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ งานวิจัย และนักวิจัย เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์ความรู้
๙. เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรขององค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการทำงานและบูรณาการองค์ความรู้บนพื้นฐานจรรยาบรรณของบุคลากร เพื่อพัฒนางานและแก้ไขปัญหาแบบครบวงจร

๔.๔ ประเด็นการจัดการพื้นที่

- ประเด็นที่ ๑ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การคุ้มครองรักษา และการจัดการทรัพยากร
- ประเด็นที่ ๒ การคุ้มครองรักษาและการจัดการทรัพยากรประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรม
- ประเด็นที่ ๓ การป้องกันพื้นที่
- ประเด็นที่ ๔ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นและภาคส่วนต่างๆ
- ประเด็นที่ ๕ การใช้ประโยชน์นันทนาการและการสื่อความหมาย
- ประเด็นที่ ๖ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค
- ประเด็นที่ ๗ สุขอนามัยสิ่งแวดล้อม
- ประเด็นที่ ๘ การจัดการไฟป่าและอุบัติเหตุทางธรรมชาติ
- ประเด็นที่ ๙ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้อย่างยั่งยืน
- ประเด็นที่ ๑๐ การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุขของประชาชนท้องถิ่นในอุทยานแห่งชาติ
- ประเด็นที่ ๑๑ องค์กรและการบริหารจัดการ
- ประเด็นที่ ๑๒ การศึกษาวิจัยและติดตามผล

บทที่ ๕

การกำหนดเขตการจัดการภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

เขตการจัดการ (management zone) จัดแบ่งขึ้นเพื่อแสดงถึงขอบเขตของพื้นที่ที่มีศักยภาพ และขีดจำกัดในการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน ดังนั้นเขตการจัดการที่กำหนดขึ้นจะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดการพื้นที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และรูปแบบการใช้ประโยชน์เขตการจัดการมีการกำหนดลักษณะสำคัญของความเป็นแต่ละเขตการจัดการ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการจัดการของแต่ละเขต โดยที่การกำหนดเขตการจัดการภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ต้องไม่กระทบต่อลักษณะ พื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติหรือเป็นพื้นที่เปราะบางของระบบนิเวศ และต้องรักษาไว้ซึ่งสภาพความเป็นอุทยานแห่งชาติด้วย เขตการจัดการจะไม่ซ้อนทับกัน ทั้งนี้เขตการจัดการแต่ละเขตกำหนดขึ้นมาจากลักษณะทางกายภาพและชีวภาพของพื้นที่ความต้องการใช้ประโยชน์ที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อจำกัดของพื้นที่การแบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติภายใต้โครงการจัดทำร่างนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติและหลักเกณฑ์การจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชมอบหมายให้คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ดำเนินการเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๕.๑ ประเภทของเขตการจัดการ

๑) เขตธรรมชาติหวงห้าม (Strict Nature Reserve zone)

เป็นเขตที่มีสภาพธรรมชาติที่เปราะบาง และมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ เป็นที่อาศัยของสัตว์ป่าชนิดสำคัญและหายาก เป็นแหล่งสังคมพืชที่เป็นตัวอย่างที่สำคัญ ซึ่งเมื่อเสื่อมโทรมแล้วยากที่จะทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ หรือง่ายต่อการถูกทำลายมากที่สุด จึงควรอนุรักษ์ไว้ด้วยความเข้มงวดกวดขันอย่างที่สุด โดยไม่ให้มีกิจกรรมของมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องในเขตนี้ ห้ามการพัฒนาใด ๆ ในเขตนี้ ส่วนกิจกรรมของเจ้าหน้าที่จำกัดให้มีเพียงการตรวจตราเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่เท่านั้น เขตนี้ตรงกับประเภทของพื้นที่คุ้มครองตามหลักสากลของ IUCN ประเภท Ia Strict Nature Reserve area

วัตถุประสงค์หลักของการจัดแบ่งเขตนี้ เพื่อการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์และการตรวจสอบติดตามสภาวะแวดล้อม ตลอดจนเพื่อป้องกันรักษาระบบนิเวศและทรัพยากรพันธุกรรมที่เปราะบางเป็นพิเศษ หายากหรือมีคุณค่า เป็นเขตการจัดการที่เข้มงวดไม่อนุญาตให้มีถนนหรือการใช้ยานยนต์ทุกประเภท

๒) เขตรักษาสภาพธรรมชาติดั้งเดิม (Primitive zone)

เป็นบริเวณที่มีสภาพธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เพื่อการบริการทางนิเวศ และรักษากระบวนการทางธรรมชาติไว้ เช่น พื้นที่ต้นน้ำลำธาร ที่อยู่อาศัยหากินของสัตว์ป่า สำหรับระบบนิเวศทางทะเล ได้แก่ บริเวณป่าชายเลน และแนวปะการังที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำทั่วไป เขตนี้ตรง

กับประเภทของพื้นที่คุ้มครองตามหลักสากลของ IUCN ประเภท Ib Wilderness area เป็นพื้นที่คุ้มครองรักษาลึนที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และระบบนิเวศที่สำคัญ

วัตถุประสงค์หลักของการจัดแบ่งเขตนี้ เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติของพื้นที่ให้คงอยู่ โดยปกติแล้วเขตนี้นี้จะไม่อนุญาตให้มีการพัฒนาใด ๆ ยกเว้นสิ่งที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการพื้นที่ เช่น การจัดตั้งหน่วยพิทักษ์ฯ สามารถใช้ประโยชน์ด้านศึกษาวิจัยธรรมชาติ กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติที่มีการควบคุมอย่างเข้มงวด เป็นเขตการจัดการที่เข้มงวดไม่ให้มีถนนหรือการใช้ยานยนต์ทุกประเภท สำหรับในบริเวณแนวปะการังและลำคลองในป่าชายเลนสามารถใช้ประโยชน์สัญจรทางเรือได้ โดยต้องมีการควบคุมไม่ให้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ การจอดเรือหลบคลื่นลมจะไม่อนุญาตให้จอดเรือพักค้างคืนและต้องมีการควบคุมการปล่อยน้ำทิ้งในบริเวณใกล้แนวปะการังด้วย

๓) เขตนันทนาการกลางแจ้ง (Outdoor Recreation zone)

เป็นบริเวณที่มีจุดเด่นและสิ่งที่น่าสนใจตามธรรมชาติของพื้นที่ มีทิวทัศน์สวยงาม สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งนันทนาการหรือแหล่งท่องเที่ยวได้แต่ไม่สนับสนุนกิจกรรมนันทนาการที่รองรับคนหมู่มาก ปัจจัยหลักที่ใช้ในการพิจารณากำหนดเขตนี้ คือ ศักยภาพของพื้นที่และช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ จุดเด่นและสิ่งที่น่าสนใจตามธรรมชาติของพื้นที่ ความเป็นไปได้ในการเข้าถึง การพัฒนาเส้นทางเข้าถึงในรูปแบบที่ไม่ทำลายธรรมชาติ ความปลอดภัยของพื้นที่ และความคงทนทางด้านนิเวศวิทยาของพื้นที่ (ในระดับปานกลาง) เขตนี้จะอนุญาตให้มีการพัฒนาเส้นทางเข้าถึงและ สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการได้ หากแต่การพัฒนาไม่ควรเข้มข้นเท่าเขตบริการ เปิดโอกาสให้ใช้ประโยชน์เพื่อนันทนาการในลักษณะไปกลับ ต้องมีการควบคุม ตรวจสอบผลกระทบจากกิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์หลักของการจัดแบ่งเขตนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ประกอบกิจกรรมนันทนาการ ในรูปแบบที่ไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับความสวยงามของธรรมชาติ พักผ่อนหย่อนใจ และศึกษาหาความรู้จากธรรมชาติได้สัมผัสกับโปรแกรมสื่อความหมาย

๔) เขตบริการ (Service Zone)

เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและการพักอาศัยของเจ้าหน้าที่ เป็นเขตที่มีการใช้ประโยชน์อย่างหนาแน่น เป็นพื้นที่ที่มีความคงทนทางนิเวศสูงถึงปานกลาง ไม่เป็นแหล่งที่อาศัยของพืช/สัตว์ที่หายาก มีสภาพธรรมชาติที่งดงาม ดังนั้น เขตบริการจึงกำหนดให้มีองค์ประกอบ เช่น เป็นพื้นที่รียบทรัพยากรในพื้นที่มีขีดความสามารถในการรองรับสูง มีผลกระทบต่อทรัพยากรชนิดอื่นน้อย และมีปริมาณน้ำใช้สมบูรณ์ โดยทั่วไปเขตนี้ควรอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมหลัก เพื่อความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงเขตบริการ ยอมให้มีการพัฒนาได้แต่ต้องกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม สามารถควบคุมผลกระทบจากการพัฒนาได้

วัตถุประสงค์หลักของการจัดแบ่งเขตนี้ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการพื้นที่ ตลอดจนการให้บริการแก่ผู้มาเยือน โดยทั่วไปแล้วเขตนี้จะมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เข้มข้นที่สุดในอุทยานแห่งชาติ เป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีแหล่งน้ำสำหรับบริโภค-อุปโภค และพื้นที่รียบเพียงพอที่จะจัดพื้นที่ใช้สอยและรองรับสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ และเป็นจุดศูนย์กลางที่เชื่อมต่อกับจุดท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่

๕) เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ (Recovery zone)

เป็นบริเวณที่ต้องการการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้คืนกลับสู่สภาพธรรมชาติ เป็นบริเวณที่เคยถูกรบกวนหรือบุกรุกทำลายอย่างหนักมาก่อน จนกระทั่งหากปล่อยไว้จะทำให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมรุนแรงวิธีการฟื้นฟูให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ หรือเป็นบริเวณที่เคยมีการนำพืชต่างถิ่น (exotic species) มาปลูก ในกรณีนี้จะต้องพิจารณาปลูกพืชท้องถิ่นขึ้นทดแทนใหม่ หลังจากการฟื้นฟูธรรมชาติประสบผลสำเร็จแล้วก็จะกำหนดเป็นเขตการจัดการที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์หลักของการจัดแบ่งเขตนี้ เพื่อฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่ถูกทำลายหรือถูกเปลี่ยนแปลงให้กลับคืนสู่สภาพธรรมชาติเดิมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ หลังจากการฟื้นฟูธรรมชาติประสบผลสำเร็จแล้วก็จะกำหนดเป็นเขตการจัดการอื่นที่เหมาะสมต่อไป

๖) เขตกิจกรรมพิเศษ (Special use zone)

เป็นเขตที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์อื่น ๆ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของการจัดการอุทยานแห่งชาติ แบ่งเป็น ๓ เขตย่อย ได้แก่ เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๑ก และ ๑ข เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๒ และเขตกิจกรรมพิเศษ ประเภท ๓

วัตถุประสงค์หลักของเขตการจัดการนี้ เพื่อควบคุมกิจกรรมการใช้ประโยชน์มิให้มีการขยายขอบเขตการใช้พื้นที่เพิ่ม และประสานงานกับกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ดังกล่าว มิให้กระทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อระบบนิเวศของพื้นที่ และพยายามกวดขัน/ขอความร่วมมือให้การกระทำกิจกรรมเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อพื้นที่น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และเมื่อมีโอกาสก็พยายามยกเลิกการใช้ประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์จัดการพื้นที่เสีย

๖.๑) เขตกิจกรรมพิเศษ ประเภท ๑ก

ได้แก่ พื้นที่ที่อนุญาตให้มีการอยู่อาศัยและทำกินตามปกติธรรมดาตามมาตรา ๖๔ โดย ๑ก เป็นประเภทที่อยู่อาศัยในแหล่งต้นน้ำชั้น ๑ และชั้น ๒ ที่ต้องมีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นพิเศษ

๖.๒) เขตกิจกรรมพิเศษ ประเภท ๑ข

ได้แก่ พื้นที่ที่อนุญาตให้มีการอยู่อาศัยและทำกินตามปกติธรรมดาตามมาตรา ๖๔ โดย ๑ข คือพื้นที่เป็นประเภทที่อยู่อาศัยนอกแหล่งต้นน้ำชั้น ๑ และชั้น ๒

๖.๓) เขตกิจกรรมพิเศษ ประเภท ๒

คือพื้นที่ที่อนุญาตให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีการทดแทนเกิดใหม่ได้ ตามมาตรา ๖๕ เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการในรูปแบบโครงการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนเป็นพื้นที่ที่เคยมีการใช้ประโยชน์เดิมอยู่แล้ว

๖.๔) เขตกิจกรรมพิเศษ ประเภท ๓

คือพื้นที่ที่อนุญาตให้หน่วยงานเข้าใช้ประโยชน์ในอุทยานแห่งชาติ เช่น สถานีเรดาร์ เป็นต้น

๓) เขตการอนุรักษ์ทั่วไป (General Conservation Zone)

เป็นเขตเฉพาะสำหรับอุทยานแห่งชาติทางทะเล หรืออุทยานแห่งชาติ ทางบกที่มีพื้นน้ำกว้างใหญ่ เช่น อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของอุทยานแห่งชาติศรีลานนา และอุทยานแห่งชาติแห่งชาติเขาสก เป็นต้น กำหนดไว้ครอบคลุมพื้นที่ที่ใช้เป็นเส้นทางเดินเรือ พุน้ำ ศูนย์บริการลอยน้ำ และที่จอดเรือขนาดใหญ่

วัตถุประสงค์หลักของเขตการจัดการนี้ เพื่อควบคุมการเดินเรือ การสัญจรทางน้ำ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่น้ำ และให้มีการใช้ประโยชน์ได้ในรูปแบบที่ต้องไม่เก็บหาทรัพยากรออกไป (no take zone) ตลอดจนควบคุมมลพิษต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์พื้นที่น้ำทะเล

๔) เขตกันชน (Buffer Zone)

เป็นเขตที่กำหนดให้ครอบคลุมพื้นที่โดยรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติเพื่อเป็นแนวกันชนระหว่างพื้นที่อุทยานแห่งชาติกับผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบอุทยานแห่งชาติ พิจารณากำหนดจากแนวเขตหมู่บ้านที่ตั้งประชิดแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีแนวโน้มกิจกรรมที่อาจมีผลต่ออุทยานแห่งชาติและโอกาสในการกระตุ้นกิจกรรมความร่วมมือด้านการอนุรักษ์

วัตถุประสงค์หลักของเขตการจัดการนี้ เพื่อดำเนินกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และควบคุมผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภายในอุทยานแห่งชาติที่อาจเป็นอันตรายหรือคุกคามการดำรงชีวิตของประชาชนรอบนอก และ/หรือควบคุมป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภายนอกอุทยานแห่งชาติ ซึ่งอาจเป็นอันตรายหรือคุกคามทรัพยากรที่อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

๕.๒ วิธีการแบ่งเขตการจัดการ

การแบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นใช้หลัก Suitability approach และ overlay analysis ดำเนินการโดยใช้ GIS สร้างชั้น ข้อมูลตามปัจจัยที่กำหนดและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการซ้อนชั้นข้อมูลทีละชั้น โดยกำหนดให้เขตรักษาสภาพธรรมชาติเป็นเขตตั้งต้น

ตารางที่ ๒๖ ชั้นข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์สำหรับการวางแผนและแบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ชั้นข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	แหล่งข้อมูล
๑. แบบจำลองความสูงเชิงเลข (DEM)	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๒. ข้อมูลปริมาณน้ำฝนทั่วพื้นที่ (Raster)	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๓. อุณหภูมิเฉลี่ยทั่วพื้นที่ (Raster)	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๔. อุณหภูมิสูงสุดทั่วพื้นที่ (Raster)	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๕. อุณหภูมิต่ำสุดทั่วพื้นที่ (Raster)	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๖. เส้นถนนรอบและในพื้นที่ (Line)	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๗. ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (Polygon)	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๘. เส้นลำห้วย คลอง (Line)	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๙. contour ปริมาณน้ำฝน	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๑๐. แหล่งน้ำในและรอบพื้นที่ (Polygon)	จากการสำรวจ
๑๑. แผนที่สังคมพืช + การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Shape file หรือ Raster)	ข้อมูลที่กรมฯจัดเตรียมให้
๑๒. พื้นที่เกษตรกรรม/พื้นที่ทำกิน ตามมาตรา ๖๔ (Polygon)	จากการสำรวจ
๑๓. พิกัดที่ตั้งหน่วยพิทักษ์และที่ทำการ (Point)	จากการสำรวจ
๑๔. ขอบเขตพื้นที่โซนบริการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (Polygon)	จากการสำรวจ
๑๕. ขอบเขตบริเวณพื้นที่ที่ต้องการเปิดเป็นโซนบริการเพิ่มเติม (Polygon)	จากการสำรวจ
๑๖. ขอบเขตพื้นที่ภัยพิบัติ เช่น ดินถล่ม (Polygon)	กรมทรัพยากรธรณี
๑๗. ขอบเขตพื้นที่โบราณสถาน/ซากดึกดำบรรพ์ (Polygon)	-
๑๘. ขอบเขตพื้นที่ที่ชุมชนเก็บหาของป่า ตามมาตรา ๖๕ (Polygon)	จากการสำรวจ
๑๙. ขอบเขตพื้นที่ที่ส่วนราชการอื่นใช้ประโยชน์ (Polygon)	-
๒๐. ชนิดพืช + สัตว์ป่าหายาก โดยระบุสถานภาพ CR และ EN ตามบัญชี IUCN พร้อมค่าพิกัดที่พบ	จากการสำรวจ
๒๑. พิกัดของสัตว์ป่าชนิดอื่นๆ ที่สำคัญทางกฎหมาย	จากการสำรวจ

๕.๓ เขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีพื้นที่ ๒๗,๘๕๖.๒๕ ไร่ การแบ่งเขตการจัดการมีการดำเนินการโดยเริ่มต้นจากเขตรักษาสภาพธรรมชาติดั้งเดิมเป็นเขตตั้งต้น แล้วกำหนดเขตธรรมชาติหวงห้ามและอื่นๆ ตามมา พื้นที่แต่ละเขตการจัดการมีความต่อเนื่องและไม่มีส่วนใดซ้อนทับกัน

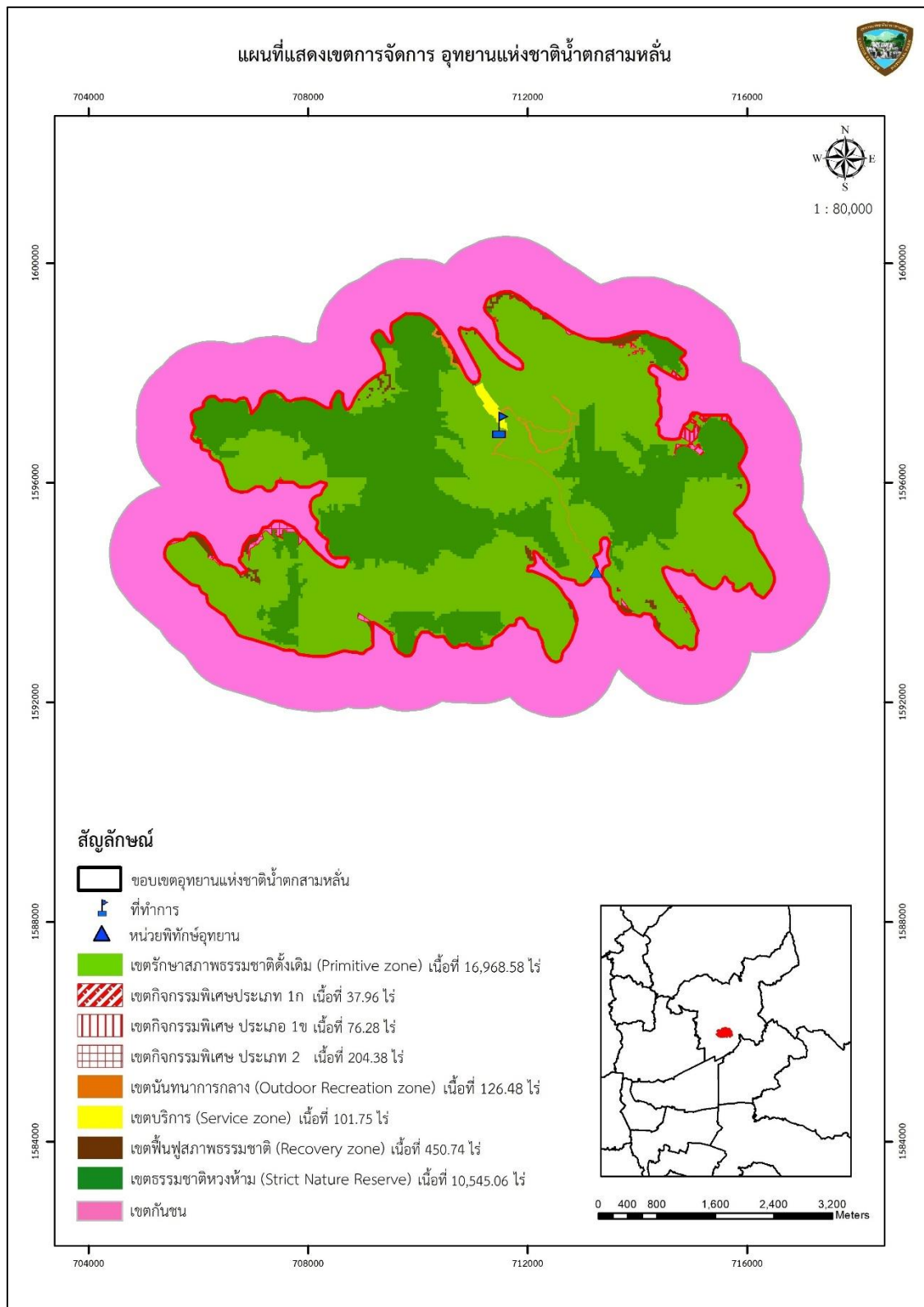
ตารางที่ ๒๗ ผลการแบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น พ.ศ. ๒๕๖๕

เขตการจัดการ	คุณสมบัติของพื้นที่	การแบ่งเขตการจัดการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
๑. เขตธรรมชาติหวงห้าม (Strict Nature Reserve zone) 	เป็นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์เฉพาะถิ่น หายาก หรือมีสถานภาพวิกฤต (CR) และอันตราย (EN)	บริเวณ พื้นที่ส่วนใหญ่กระจายอยู่ทางทิศตะวันตกและตะวันออกทั่วพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ
๒. เขตรักษาสภาพธรรมชาติดั้งเดิม (Primitive zone) 	พื้นที่สภาพธรรมชาติและระบบนิเวศที่สำคัญของพื้นที่	บริเวณ พื้นที่ส่วนใหญ่กระจายอยู่ทางทิศเหนือและทิศใต้ ทั่วพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ
๓. นันทนาการกลางแจ้ง (Outdoor Recreation zone) 	เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ การพักผ่อนและการศึกษาหาความรู้ โดยให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	บริเวณ น้ำตกและเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
๔. เขตบริการ (Service Zone) 	เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยือนและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ อนุญาตให้มีการพัฒนาคอนข้างเข้มข้น	บริเวณ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่นและบริเวณพื้นที่ลานกางเต็นท์

ตารางที่ ๒๗ ผลการแบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น พ.ศ. ๒๕๖๕ (ต่อ)

เขตการจัดการ	คุณสมบัติของพื้นที่	การแบ่งเขตการจัดการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
๕. เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ (Recovery zone) 	พื้นที่เสื่อมโทรมที่ต้องได้รับการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยเมื่อระบบนิเวศได้รับการฟื้นฟูแล้วให้ปรับเป็นรักษาสภาพธรรมชาติทั่วไปหรือเขตอื่นๆตามความเหมาะสม	บริเวณริมแนวเขต กระจายรอบๆ แนวเขตอุทยานแห่งชาติ
๖. เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๑ก 	พื้นที่ที่ไม่มีสภาพของป่าและอนุญาตให้เป็นที่อยู่อาศัยและใช้ทำกิน ตาม ม.๖๔ ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒	บริเวณ ในแนวเขตฝั่ง ตำบลห้วยแห้ง และตำบลหนองปลาไหล
๗. เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๑ข 	พื้นที่ที่ไม่มีสภาพของป่าและอนุญาตให้เป็นที่อยู่อาศัยและใช้ทำกิน ตาม ม.๖๔ นอกเขตพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒	บริเวณ ในแนวเขตฝั่ง ตำบลหนองปลาไหล
๘. เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๒ 	พื้นที่สภาพธรรมชาติที่อนุญาตให้สำหรับการเก็บหาหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ทดแทนได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติ สัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ และกรณีจำเป็นในการแก้ไขปัญหาการดำรงชีพตามวิถีชุมชน (ตาม ม.๖๕)	บริเวณ ในแนวเขตฝั่ง ตำบลหนองปลาไหล เจริญธรรม บ้านลำโคกแย้ และห้วยทราย
๙. เขตกันชน 	พื้นที่จากแนวเขตหมู่บ้านที่ตั้งประชิดแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีแนวโน้มกิจกรรมที่อาจมีผลต่ออุทยานแห่งชาติและโอกาสกระตุ้นกิจกรรมความร่วมมือด้านการอนุรักษ์	บริเวณ รอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติ รัศมี ๑ กม.

ภาพที่ ๓๒ เขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

๕.๔ สรุปเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นแบ่งเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติได้จำนวน ๘ เขต ประกอบด้วย เขตธรรมชาติหวงห้าม เขตรักษาสภาพธรรมชาติดั้งเดิม เขตนันทนาการกลางแจ้ง เขตบริการ เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๑ก เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๑ข เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๒ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๒๘ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เขตรักษาสภาพธรรมชาติดั้งเดิม มีเนื้อที่ ๑๖,๙๗๓.๑๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๕๙ เขตธรรมชาติหวงห้าม มีเนื้อที่ ๑๐,๕๔๕.๐๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑๐ เขตนันทนาการกลางแจ้ง มีเนื้อที่ ๑๑๓.๐๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๐ เขตบริการ มีเนื้อที่ ๙๗.๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๔ เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ มีเนื้อที่ ๔๕๐.๗๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๙ เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๑ก มีเนื้อที่ ๓๗.๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๓ เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๑ข มีเนื้อที่ ๗๖.๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๗ เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๒ มีเนื้อที่ ๒๐๔.๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๒ ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งการแบ่งเขตการจัดการหลักเกณฑ์นี้ จะช่วยให้ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการจัดการ ดูแลรักษา และมีมาตราในการอนุรักษ์ให้เกิดความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

ตารางที่ ๒๘ ขนาดเนื้อที่แสดงเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติ

เขตการจัดการอุทยานแห่งชาติ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	บริเวณ	รูปภาพ
๑. เขตธรรมชาติหวงห้าม (Strict Nature Reserve zone)	๑๐,๕๔๕.๐๖	๓๗.๑๐	บริเวณ พื้นที่ส่วนใหญ่ กระจายอยู่ทางทิศ ตะวันตกและตะวันออกทั่ว พื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ	
๒. เขตรักษาสภาพธรรมชาติดั้งเดิม (Primitive zone)	๑๖,๙๗๓.๑๘	๕๙.๕๙	บริเวณ พื้นที่ส่วนใหญ่ กระจายอยู่ทางทิศเหนือ และทิศใต้ ทั่วพื้นที่ของ อุทยานแห่งชาติ	
๓. นันทนาการกลางแจ้ง (Outdoor Recreation zone)	๑๑๓.๐๘	๐.๔๐	บริเวณ น้ำตกและเส้นทาง ศึกษาธรรมชาติ	
๔. เขตบริการ (Service Zone)	๙๑.๗๐	๐.๓๔	บริเวณ ที่ทำการอุทยาน แห่งชาติน้ำตกสามหลั่น และบริเวณพื้นที่ลานกาง เต็นท์	

ตารางที่ ๒๘ ขนาดเนื้อที่แสดงเขตการจัดการอุทยานแห่งชาติ (ต่อ)

เขตการจัดการอุทยานแห่งชาติ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	บริเวณ	รูปภาพ
๕. เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ (Recovery zone)	๔๕๐.๗๔	๑.๕๙	บริเวณ ริมแนวเขต กระจายรอบๆแนวเขต อุทยานแห่งชาติ	
๖ เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๑ก	๓๗.๙๖	๐.๑๓	บริเวณ ในแนวเขตฝั่ง ตำบลห้วยแห้ง และตำบล หนองปลาไหล	
๗ เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๑ข	๗๖.๒๘	๐.๒๗	บริเวณ ในแนวเขตฝั่ง ตำบลหนองปลาไหล	
๘ เขตกิจกรรมพิเศษประเภท ๒	๒๐๔.๓๘	๐.๗๒	บริเวณ ในแนวเขตฝั่ง ตำบลหนองปลาไหล เจริญ ธรรม บ้านลำ โคกแย้ และ ห้วยทราย	
รวม		๑๐๐		

บทที่ ๖

แนวทางการจัดการและการกำกับดูแลพื้นที่

แผนงานที่ ๑	ด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การคุ้มครองรักษา และการจัดการทรัพยากร
ประเด็นสำคัญ	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีเนื้อที่ประมาณ ๔๔.๕๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒๗,๘๕๖.๒๕ ไร่ โดยประกอบไปด้วย ๑ หน่วย พืชฯ มีเจ้าหน้าที่สายตรวจ จำนวน ๒ ชุด อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีสภาพป่าเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง เป็นส่วนใหญ่ มีชนิดพันธุ์พืชที่มีค่าและสำคัญต่อการอนุรักษ์ จึงจำเป็นต้องมีการรักษาไว้ และเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้แก่ เจ้าหน้าที่ บุคคลทั่วไป ให้ทราบเพื่อจะได้ช่วยกันอนุรักษ์ต่อไป
วัตถุประสงค์	๑. เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ในพื้นที่ ๒. เพื่อให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ ๓. เพื่อจัดการทรัพยากรและอนุรักษ์สัตว์ป่าให้คงอยู่ในพื้นที่ ๔. เพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพนำไปสู่การจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
ปัจจัยชี้วัด	๑. ขยายพันธุ์พืชเฉพาะถิ่นและสมุนไพรได้ ๒. มีสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ๓. สัตว์ป่าอาศัยอยู่ในพื้นที่และมีปริมาณเพิ่มขึ้น ๔. ได้ศึกษาความเป็นไปได้ของการเชื่อมแนวผืนป่าเพื่อเพิ่มความหลากหลายของประชากรสัตว์ป่าในพื้นที่
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. สืบค้นข้อมูลพืชเฉพาะถิ่นในพื้นที่ ทำฐานข้อมูล ประเมินสถานภาพและวางแผนการจัดการ ๒. ศึกษาสภาพพื้นที่ สืบค้นสถานภาพสัตว์ป่า จัดทำฐานข้อมูล ประเมินความเป็นไปได้ วางแผนการจัดการ
โครงการ	๑.๑ โครงการรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและพืชเฉพาะถิ่น ๑.๒ โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว) ๑.๓ โครงการจัดทำแหล่งน้ำขนาดเล็กสำหรับสัตว์ป่าในฤดูแล้ง ๑.๔ โครงการจัดทำโป่งเทียมสำหรับสัตว์ป่า ๑.๕ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมแนวผืนป่าอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น (ฝั่งผนวก) กับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ๑.๖ โครงการก่อสร้างรั้วป้องกันสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่ ๑.๗ โครงการก่อสร้างคอกอนุบาลสัตว์ป่า ๑.๘ โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับสัตว์ป่า ๑.๙ โครงการปรับปรุงพืชอาหารสัตว์ ๑.๑๐ โครงการปลูกป่าฟื้นฟูสภาพป่า (ระบบนิเวศ)

	๑.๑๑ โครงการสร้างฝายผสมผสาน
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๒	ด้านการคุ้มครองรักษาและการจัดการทรัพยากรประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรม
ประเด็นสำคัญ	พื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ในอดีตเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ของทหารญี่ปุ่น ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทำให้มีร่องรอยทางประวัติศาสตร์คงเหลืออยู่ เช่น หลุมเพาะ บังเกอร์ ถ้ำหลบภัย เป็นต้น อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่ได้มีการบันทึกไว้ในสารนิพนธ์ไพร่ฉบับเยาวชน ประจำเดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งได้บันทึกไว้ว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ทรงเสด็จประพาสอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ได้เสด็จพระราชดำเนินมาศึกษาธรรมชาติอีกด้วย นอกจากนี้โดยรอบอุทยานแห่งชาติ มีการอยู่อาศัยของชุมชน มีการจัดงานประเพณีท้องถิ่น เช่น ตักบาตรข้าวต้มลูกโยน ซึ่งจัดอยู่บริเวณวัดพระพุทธฉาย จังหวัดสระบุรี ซึ่งอยู่ใกล้กับอุทยานแห่งชาติ
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อรักษาทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของพื้นที่ ๒. เพื่อส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น ๓. เพื่อสื่อความหมายในพื้นที่ทางประวัติศาสตร์
ปัจจัยชี้วัด	๑. ได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ๒. ได้ส่งเสริมและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ๓. ได้มีป้ายสื่อความหมายในเส้นทางศึกษาธรรมชาติตามรอยเสด็จเจ้าฟ้า
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. สำรวจแหล่งประวัติศาสตร์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จัดทำฐานข้อมูล ประเมินสถานภาพ วางแผนการจัดการ และจัดทำโครงการ
โครงการ	๑.๑ โครงการปรับปรุงป้ายสื่อความหมายเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติตามรอยเสด็จเจ้าฟ้า ๑.๒ โครงการส่งเสริมและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ๑.๓ โครงการศึกษาประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรม แก่งคอย-วิหารแดง เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๓	ด้านการป้องกันพื้นที่
ประเด็นสำคัญ	การปกป้องพื้นที่และทรัพยากรในพื้นที่จัดได้ว่าเป็นภารกิจที่สำคัญ เพื่อคุ้มครองที่ดิน ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ ให้คงอยู่ในสภาพที่ไม่ถูกทำลายความสมบูรณ์ หรือเสื่อมโทรมลงด้วยกิจกรรมที่เป็นภัยคุกคามจากมนุษย์ เป็นการปกป้องรักษาไว้ให้แก่ชนรุ่น ปัจจุบันและรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์เพื่อศึกษาวิจัยและนันทนาการ และได้รับประโยชน์จากการบริการทางสิ่งแวดล้อมตามควรจะเป็น วิธีการหลักในการป้องกันรักษาพื้นที่และทรัพยากรของ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น คือ การบังคับใช้กฎหมาย การลาดตระเวนเชิงคุณภาพตามมาตรฐานของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตลอดจนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการป้องกันปราบปรามและจับกุมผู้กระทำความผิด
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๒. เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ๓. เพื่อสร้างแนวเขตอุทยานแห่งชาติให้ชัดเจนขึ้น
ปัจจัยชี้วัด	๑. ไม่มีการบุกรุกพื้นที่เพิ่มขึ้น การเข้ามาเก็บหา ลำสัตว์ หรือตัดไม้ ลดน้อยลงหรือไม่ ๒. เจ้าหน้าที่มีความรู้ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. มีแนวเขตอุทยานแห่งชาติที่ชัดเจน
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. มีการทบทวนหลักสูตรการลาดตระเวนเชิงคุณภาพแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ๒. สนับสนุนอุปกรณ์หรือนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในงานลาดตระเวนและป้องกันพื้นที่
โครงการ	๓.๑ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ ๓.๒ โครงการฝึกอบรมทบทวนหลักสูตรการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ ๓.๓ โครงการปลูกต้นไม้ป่าเพื่อแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ๓.๔ โครงการเส้นทางตรวจการณ์รอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ๓.๕ โครงการปรับปรุงเครื่องหมายและหลักแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๔	ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นและภาคส่วนต่างๆ
ประเด็นสำคัญ	การจัดการโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพียงลำพังไม่อาจนำไปสู่ความสำเร็จในเป้าหมายการบริหารจัดการพื้นที่ได้ เนื่องจากความซับซ้อนของปัญหา และมีกลุ่ม ผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก กลไกการมีส่วนร่วมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการทั้งเชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น เห็นว่า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการบริหารจัดการและดูแลทรัพยากรธรรมชาติ จึงต้องมีความร่วมมือกันระหว่างทางอุทยานแห่งชาติ ประชาชนท้องถิ่น และภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและร่วมกันดูแลพื้นที่
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันของชุมชนโดยรอบแนวเขต และหน่วยงานภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง ๒. เพื่อสร้างเครือข่ายนักอนุรักษ์แก่เยาวชน ๓. เพื่อให้ทุกคนสามารถเดินป่าและเอาตัวรอดหากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติได้
ปัจจัยชี้วัด	๑. เกิดความร่วมมือกันของชุมชนและหน่วยงานมาร่วมกิจกรรมและช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ๒. เครือข่ายนักอนุรักษ์ระดับเยาวชนเพิ่มขึ้น ๓. ทุกคนที่ผ่านโครงการดังกล่าวสามารถเดินป่าและเอาตัวรอดได้เมื่อเกิดภัยพิบัติ
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนและหน่วยงานภาคส่วนต่างๆโดยรอบ ๒. มีกิจกรรมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมสม่ำเสมอ
โครงการ	๔.๑ โครงการ “ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ” ๔.๒ โครงการ “สร้างเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” ๔.๓ โครงการ “โรงเรียนนักเดินป่าเบื้องต้น” ๔.๔ โครงการ “โรงเรียนเตรียมความพร้อมเยาวชนและครอบครัวรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ” ๔.๕ โครงการ “สื่อความหมายธรรมชาติท้องถิ่น” ๔.๖ โครงการ มัคคุเทศก์น้อย
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๕	การใช้ประโยชน์นันทนาการและการสื่อความหมาย
ประเด็นสำคัญ	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมือง ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจะเป็นการเข้ามาพักผ่อนหย่อนใจ หรือเที่ยวชมธรรมชาติ โดยที่น้อยคนที่จะทราบถึงวัตถุประสงค์ด้านอื่นๆของอุทยานแห่งชาติ ทางอุทยานแห่งชาติ จึงเล็งเห็น จึงให้มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ทั้งภายในอุทยานแห่งชาติ และที่สามารถใช้งานภายนอกได้ เพื่อให้หลายๆคนได้รู้จักอุทยานแห่งชาติมากขึ้น
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้บุคคลภายนอกได้ทราบถึงภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน ๒. เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว
ปัจจัยชี้วัด	๑. หน่วยงานมีสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมภายนอกหรือกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายภายนอกอุทยานแห่งชาติ ๒. มีเอกสารแผ่นพับประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. รวบรวมข้อมูลหน่วยงานที่จะใช้ประชาสัมพันธ์ภายนอกหน่วยงาน และรวบรวมข้อมูลที่จะใส่ลงในเอกสารประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว ๒. จัดทำสื่อและเอกสารแผ่นพับ
โครงการ	๕.๑ โครงการผลิตสื่อนิทรรศการเคลื่อนที่ ๕.๒ โครงการผลิตเอกสารประชาสัมพันธ์
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๖	ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสาธารณูปโภค
ประเด็นสำคัญ	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เมือง จึงมีนักท่องเที่ยวแวะเวียนเข้ามาใช้บริการอยู่เป็นจำนวนมาก การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทำให้เกิดความสะดวกและนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่เกิดความพึงพอใจและยังเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อีกด้วย
วัตถุประสงค์	๑. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ๒. เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
ปัจจัยชี้วัด	๑. ได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ๒. นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยว ๓. เงินรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. สำรวจพื้นที่ที่เหมาะสม ๒. จัดทำโครงการเสนอ และกำหนดแผนงาน ๓. เสนอโครงการเพื่ออนุมัติ ๔. ดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างตามระเบียบของทางราชการ ๕. ดำเนินการตามโครงการ ตรวจสอบ ติดตามและรายงานผล
โครงการ	๖.๑ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่างเก็บน้ำเขารวก – ที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๖.๒ โครงการก่อสร้างระเบียงชมวิว ๖.๓ โครงการก่อสร้างห้องน้ำรวม ๖.๔ โครงการก่อสร้างพื้นที่ CAMPING CARS ๖.๕ โครงการจัดทำ Terrace สำหรับทางเดินที่ริมอ่างเก็บน้ำเขารวก ๖.๖ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง ๖.๗ โครงการก่อสร้างเส้นทางเดินชมธรรมชาติเหนือเรือนยอดไม้ (Canopy Walks) ๖.๘ โครงการก่อสร้างโรงจอดรถ ๖.๙ โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นสู่อุทยานแห่งชาติสีเขียวด้วยพลังงานสะอาดแบบยั่งยืน ๖.๑๐ โครงการก่อสร้างลานกิจกรรมกลางแจ้ง ๖.๑๑ โครงการปรับปรุงถนนบริเวณทางข้ามอุโมงค์รถไฟ หรือ เขาช่องลิง (แก่งคอย – วิหารแดง) ๖.๑๒ โครงการปรับปรุงบ้านพักคนงาน ขนาด ๔ ครอบครัว สป.๑๗๗๔

	<p>๖.๑๓ โครงการปรับปรุงอาคารเรือนนอนชาย และหญิง (สบ.๒๕๑๗ และ สบ. ๒๕๒๘)</p> <p>๖.๑๔ โครงการปรับปรุงบ้านพักนักท่องเที่ยว ขนาด ๑ ห้องนอน จำนวน ๒ หลัง (สบ.๒๕๘๔ และสบ.๒๕๙๐)</p> <p>๖.๑๕ โครงการปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวขนาดเล็ก (ที่ทำการฯ) สบ. ๑๔๒๕</p> <p>๖.๑๖ โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์สำนักงาน</p> <p>๖.๑๗ โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการบริการนักท่องเที่ยว</p> <p>๖.๑๘ โครงการจัดตั้งห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยว</p> <p>๖.๑๙ โครงการจัดซื้อตู้จัดเก็บอุปกรณ์กู้ภัย</p> <p>๖.๒๐ โครงการจัดซื้อกล้องวงจรปิดพร้อมติดตั้ง</p> <p>๖.๒๑ โครงการจัดตั้งระบบเสียงประกาศ (เสียงตามสาย)</p> <p>สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก</p>
--	---

แผนงานที่ ๗	ด้านสุขอนามัยสิ่งแวดล้อม
ประเด็นสำคัญ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความร่วมมือของกรม ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินโครงการอุทยานแห่งชาติสีเขียวขึ้นตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นมา ซึ่งในการตรวจประเมินจะมีหมวดสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประเมินดังกล่าวมีปัจจัยชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับอนามัยสิ่งแวดล้อม ทางอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นจึงได้เข้าร่วมการตรวจประเมิน และดำเนินการจัดการด้านสุขอนามัยสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน และอนาคตจะมีการตรวจประเมินซ้ำทุกปี จึงต้องมีแผนการจัดการในระยะยาวต่อไป
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อจัดทำแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๒. เพื่อให้การจัดการขยะในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๓. เพื่อควบคุมและลดปริมาณขยะภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
ปัจจัยชี้วัด	๑. มีการจัดการขยะภายในอุทยานแห่งชาติโดยการแยกขยะชัดเจนและมีการกำจัดที่ถูกต้อง ๒. ปริมาณขยะภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น มีปริมาณลดลง
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. วางแผนการจัดการขยะ ๒. ประชาสัมพันธ์การแยกขยะให้ชัดเจนแก่เจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยว ๓. จัดทำจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน ๔. จัดการขยะโดยการนำไปกำจัดตามประเภทขยะ
โครงการ	๗.๑ โครงการจัดซื้อรถบรรทุกขยะ ขนาด ๑ ตัน ปริมาตรกระบะไม่เกินต่ำกว่า ๒,๔๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุด ไม่ต่ำกว่า ๑๑๐ กิโลวัตต์ แบบเปิดข้างเทท้าย ๗.๒ โครงการจัดซื้อเครื่องย่อยกิ่งไม้พร้อมมอเตอร์ ขนาด XL ๒ ๑๘HP ๗.๓ โครงการจัดซื้อถังรองรับขยะเพื่อใช้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๘	ด้านการจัดการไฟป่าและอุบัติภัยทางธรรมชาติ
ประเด็นสำคัญ	<p>ไฟป่าเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการลดลงของพื้นที่ป่าอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันระดับของการเกิดไฟป่าในประเทศไทย กลายเป็นปัจจัยที่รบกวนสมดุลของระบบนิเวศอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อสังคมพืช ดิน น้ำ สัตว์ป่า และสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ในป่า ตลอดจนชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อีกทั้งยังก่อให้เกิดวิกฤตมลพิษหมอกควันที่มีผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน การแก้ไขปัญหาไฟป่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้วิธีการต่างๆ มาดำเนินการร่วมกัน ได้แก่ การรณรงค์เผยแพร่ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักและเห็นความสำคัญถึงผลกระทบที่เกิดจากไฟป่า นอกจากนี้ยังรวมถึงความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน</p> <p>การจัดการเชื้อเพลิงก่อนเข้าสู่ฤดูไฟป่า เพื่อลดปริมาณเชื้อเพลิง แยกเชื้อเพลิงออกจากกัน ส่งผลให้ไฟป่าที่จะเกิดขึ้นมีความรุนแรงน้อย และลดการสร้างผลกระทบต่อระบบนิเวศ ปัจจัยต่างๆ ข้างต้นจะทำให้ การควบคุมไฟป่ามีประสิทธิภาพ รักษาสมดุลของระบบนิเวศและลดผลกระทบที่จะเกิดแก่ประชาชนได้</p>
วัตถุประสงค์	<p>๑. เพื่อลดการเกิดไฟป่าภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น</p> <p>๒. เพื่อป้องกันและลดความรุนแรงของไฟและความเสียหายที่เกิดขึ้นในพื้นที่</p> <p>๓. เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน</p>
ปัจจัยชี้วัด	<p>๑. การเกิดไฟป่าน้อยลง โดยมีจุดเกิดไฟป่า (Hot spot) น้อยลง</p> <p>๒. มีเครือข่ายชุมชนช่วยดูแลป้องกันการเกิดไฟป่าและคอยแจ้งเหตุไฟป่าแก่เจ้าหน้าที่</p>
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	<p>๑. ร่วมจัดทำแผนบริหารจัดการไฟป่ากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๒. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และประชาชนที่อาศัยอยู่รอบแนวเขต</p> <p>๓. จัดทำโครงการที่ช่วยป้องกันการเกิดไฟป่า</p>
โครงการ	<p>๘.๑ โครงการจัดทำแนวป้องกันไฟป่า</p> <p>๘.๒ โครงการจัดทำแนวกันไฟป่าเปียก</p> <p>๘.๓ โครงการจัดซื้อรถบรรทุกน้ำ ขนาด ๖ ตัน ๖ ล้อ</p>
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๙	ด้านการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้อย่างยั่งยืน
ประเด็นสำคัญ	<p>บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้ประชาชน ท้องถิ่นเก็บหาหรือใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นใหม่ทดแทนได้ในเขตที่มีการอนุญาต และเป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ทั้งนี้ การใช้ประโยชน์ตามโครงการอนุรักษ์และการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้อย่างยั่งยืน ตามมาตรา ๖๕ เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มเข้ามา ในชั้นการพิจารณาของกรรมาธิการสภานิติบัญญัติ โดยมีเหตุผลเพื่อต้องการแก้ไขปัญหาค่าที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีต ๒ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบเก็บหาของป่าที่เกิดขึ้นกับอุทยานแห่งชาติทางบก จากการสำรวจข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ตาม “พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕” ซึ่งพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นถูกล้อมรอบไปด้วยชุมชน จึงมีการเข้าไปเก็บหาของป่าของชาวบ้านโดยรอบ จึงทำให้อุทยานแห่งชาติพิจารณาทำการศึกษาและสำรวจทรัพยากรเพื่อที่จะสามารถให้ชาวบ้านเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว</p>
วัตถุประสงค์	<p>๑. เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรในพื้นที่ ๒. เพื่อให้ทราบกำลังผลิตและช่วงเวลาการเกิดใหม่ของทรัพยากร ๓. เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนรอบแนวเขตในการเข้าใช้ประโยชน์ทรัพยากร</p>
ปัจจัยชี้วัด	<p>๑. มีฐานข้อมูลของทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่และทดแทนได้ ๒. ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติตามเงื่อนไขการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่</p>
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	<p>๑. สำรวจการใช้ประโยชน์การเข้าใช้ประโยชน์ของประชาชนรอบแนวเขต ๒. สำรวจทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นใหม่และทดแทนได้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๓. สร้างความเข้าใจการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่แก่ชุมชน</p>
โครงการ	<p>๙.๑ โครงการสำรวจข้อมูลและกำลังผลิตของทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่และทดแทนได้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๙.๒ โครงการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจแก่เครือข่ายชุมชนในการเข้าใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่และทดแทนได้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น</p>
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๑๐	ด้านการตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุขของประชาชนท้องถิ่นในอุทยานแห่งชาติ
ประเด็นสำคัญ	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นมีชุมชนที่ตั้งและมีที่ดินทำกินในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบางส่วน ดังนั้น การอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติเป็นสิ่งสำคัญ ตามกฎหมายรองและระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช แต่ยังคงจำเป็น ดำเนินการจัดการในการชี้แจงและวางแผนร่วมกันกับประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดให้ และมีการส่งเสริมอาชีพแก่ชาวบ้านในพื้นที่เพื่อไม่ให้ชุมชนรุกพื้นที่เข้ามาจากเดิมอีก
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแนวเขตอยู่ร่วมกับอุทยานแห่งชาติได้อย่างเป็นปกติ ๒. เพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชนรอบแนวเขต
ปัจจัยชี้วัด	๑. ประชาชนที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ สามารถอยู่ร่วมกับอุทยานแห่งชาติได้ โดยไม่มีการบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติม ๒. ประชาชนรอบแนวเขตมีการประกอบอาชีพ ตามที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นเข้าไปส่งเสริม
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. มีการติดตามการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของประชาชนในแนวเขตทุก ๒ ปี ๒. ศึกษาข้อมูลการปลูกพืช(ดอกเข้าพรรษา)เพื่อสนับสนุนอาชีพแก่ชุมชนรอบแนวเขต ๓. ดำเนินการส่งเสริม โดยนำข้อมูลที่ศึกษาไปเผยแพร่แก่ชุมชนรอบแนวเขต
โครงการ	๑๐.๑ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และการใช้ประโยชน์ของประชาชนในแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๑๐.๒ โครงการส่งเสริมการปลูกดอกเข้าพรรษาเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชนรอบแนวเขต ๑๐.๓ โครงการทดลองและส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรงแก่ชุมชนรอบแนวเขต
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๑๑	ด้านองค์กรและการบริหารจัดการ
ประเด็นสำคัญ	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น แบ่งการบริหารจัดการออกเป็น ๔ ฝ่ายคือ ๑. ฝ่ายบริหารทั่วไป ๒. ฝ่ายวิชาการ ๓. ฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากร ๔. ฝ่ายโยธา โดยแต่ละฝ่ายจะมีหัวหน้าฝ่ายๆ และเจ้าหน้าที่ประจำฝ่ายเป็นผู้ร่วมกันปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้การทำงานแต่ละฝ่ายเป็นไปอย่างเรียบร้อยหรือมีปัญหาน้อยที่สุด จึงเห็นว่าการวางแผนการจัดการ การประชุมร่วมกับคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ และเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ที่สามารถทำให้การบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติเป็นไปได้อย่างเรียบร้อยได้
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อให้การบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติเป็นไปอย่างเรียบร้อย ๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ๓. เพื่อให้มีการประสานงานภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นเป็นไปอย่างความรวดเร็วและเป็นระบบ
ปัจจัยชี้วัด	๑. การดำเนินงานภายในอุทยานแห่งชาติไม่มีปัญหาและอุปสรรค สามารถดำเนินการได้ตามแผนงาน ๒. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่ได้มีประสิทธิภาพ ๓. การติดต่อสื่อสารภายในอุทยานแห่งชาติเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีระบบ
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. ข ติดตามการทำงานของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ ๒. มีการดำเนินการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในแต่งงาน ๓. ปรับปรุงระบบสื่อสารภายในอุทยานแห่งชาติ โดยการใช้วิทยุในการสื่อสาร
โครงการ	๑๑.๑ โครงการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) สัณจร ๑๑.๒ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติและการบริการนักท่องเที่ยว ๑๑.๓ โครงการปรับปรุงระบบสื่อสารภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น (สายนำสัญญาณและเสาอากาศ)
	สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๑๒	ด้านการศึกษาวิจัยและติดตามผล
ประเด็นสำคัญ	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น พบว่ายังขาดข้อมูลวิชาการและงานวิจัยที่ทันสมัย และเป็นข้อมูลต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้เกิดการจัดการตามหลักวิชาการและเสริมประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงการจัดระบบของข้อมูล เพื่อให้สะดวกต่อการค้นหา การนำไปใช้ประโยชน์และการปรับปรุงให้ทันสมัย จึงต้องมีการติดตามและศึกษาข้อมูลในปัจจุบันและเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อเพิ่มความรู้ด้านวิชาการที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ๒. เพื่อเป็นฐานข้อมูลของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๓. เพื่อนำข้อมูลมาให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติ
ปัจจัยชี้วัด	๑. สามารถนำข้อมูลมาบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติได้ ๒. มีฐานข้อมูลสำหรับหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ ๓. นำข้อมูลที่ได้ศึกษานำมาให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว หรือผู้ที่สอบถามได้
แนวทางจัดการ/กำกับดูแล	๑. ศึกษาและสำรวจทรัพยากรภายในอุทยานแห่งชาติ ๒. สำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไขตามหลักวิชาการ ๓. เผยแพร่ข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาแก่นักท่องเที่ยว บุคคลภายนอก และเจ้าหน้าที่
โครงการ	๑๒.๑ โครงการศึกษาพฤติกรรมและการกระจายของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในโซนบริการ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๑๒.๒ โครงการสำรวจการกระจายและความหลากหลายของนกในพื้นที่โซนบริการและนันทนาการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๑๒.๓ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๑๒.๔ โครงการสำรวจและรวบรวมข้อมูลความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ในเขตบริการ เขตนันทนาการ เส้นทางศึกษาธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ๑๒.๕ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าภายในอุทยานแห่งชาติ (วางแผนตัวอย่างถาวร) ๑๒.๖ โครงการศึกษาพฤติกรรมและสำรวจประชากรของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เก้ง/กวาง/เลี้ยงผา สถานที่ : อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

บทที่ ๗ สรุปแผนงานและโครงการ

แผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติมีกรอบระยะเวลา ๕ ปี ถึงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ประกอบด้วย ๑๒ แผนงาน ๖๘ โครงการ งบประมาณดำเนินการรวมทั้งสิ้น ๖๔.๒๗๖๙๕ ล้านบาท ดังสรุปในตารางที่ ๓๐

แผนงานที่ ๑ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การคุ้มครองรักษา และการจัดการทรัพยากร

- โครงการที่ ๑ โครงการรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและพืชเฉพาะถิ่น
- โครงการที่ ๒ โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว)
- โครงการที่ ๓ โครงการจัดทำแหล่งน้ำขนาดเล็กและขนาดใหญ่สำหรับสัตว์ป่าในฤดูแล้ง
- โครงการที่ ๔ โครงการจัดทำโปงเทียมสำหรับสัตว์ป่า
- โครงการที่ ๕ โครงการศึกษาความเป็นไปได้เชื่อมแนวผืนป่าอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น(ฝั่งผนวก)กับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
- โครงการที่ ๖ โครงการก่อสร้างรั้วป้องกันสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่
- โครงการที่ ๗ โครงการก่อสร้างคอกอนุบาลสัตว์ป่า
- โครงการที่ ๘ โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับสัตว์ป่า
- โครงการที่ ๙ โครงการปรับปรุงพืชอาหารสัตว์
- โครงการที่ ๑๐ โครงการปลูกป่าฟื้นฟูสภาพป่า (ระบบนิเวศ)
- โครงการที่ ๑๑ โครงการสร้างฝายผสมผสาน

แผนงานที่ ๒ การคุ้มครองรักษาและการจัดการทรัพยากรประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรม

- โครงการที่ ๑ โครงการปรับปรุงป้ายสื่อความหมายเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติตามรอยเสด็จเจ้าฟ้า
- โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
- โครงการที่ ๓ โครงการศึกษาประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรม แก่งคอย-วิหารแดง เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

แผนงานที่ ๓ การป้องกันพื้นที่

- โครงการที่ ๑ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ
- โครงการที่ ๒ โครงการฝึกอบรมทบทวนหลักสูตรการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ
- โครงการที่ ๓ โครงการปลูกต้นไม้ป่าเพื่อเป็นแนวเขตอุทยานแห่งชาติ
- โครงการที่ ๔ โครงการสร้างเส้นทางตรวจการณ์รอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติ
- โครงการที่ ๕ โครงการปรับปรุงเครื่องหมายและหลักแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ

แผนงานที่ ๔ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นและภาคส่วนต่างๆ

- โครงการที่ ๑ โครงการ “ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ”
- โครงการที่ ๒ โครงการ “สร้างเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”
- โครงการที่ ๓ โครงการ “โรงเรียนนักเดินป่าเบื้องต้น”

โครงการที่ ๔ โครงการ “โรงเรียนเตรียมความพร้อมเยาวชนและครอบครัวรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ”

โครงการที่ ๕ โครงการ “สื่อความหมายธรรมชาติท้องถิ่น”

โครงการที่ ๖ โครงการ มัคคุเทศน์น้อย

แผนงานที่ ๕ การใช้ประโยชน์นันทนาการและการสื่อความหมาย

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตสื่อนิทรรศการเคลื่อนที่

โครงการที่ ๒ โครงการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์

แผนงานที่ ๖ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่างเก็บน้ำเขารวก – ที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

โครงการที่ ๒ โครงการก่อสร้างระเบียบชมวิว

โครงการที่ ๓ โครงการก่อสร้างห้องน้ำรวม

โครงการที่ ๔ โครงการก่อสร้างพื้นที่ CAMPING CARS และระบบสาธารณูปโภค

โครงการที่ ๕ โครงการจัดทำ Terrace สำหรับกางเต็นท์ริมอ่างเก็บน้ำเขารวก

โครงการที่ ๖ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง

โครงการที่ ๗ โครงการก่อสร้างเส้นทางเดินชมธรรมชาติเหนือเรือนยอดไม้ (Canopy Walks)

โครงการที่ ๘ โครงการก่อสร้างโรงจอดรถ

โครงการที่ ๙ โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นสู่อุทยานแห่งชาติสีเขียวด้วยพลังงานสะอาด

แบบยั่งยืน

โครงการที่ ๑๐ โครงการก่อสร้างลานกิจกรรมกลางแจ้ง

โครงการที่ ๑๑ โครงการปรับปรุงถนนบริเวณทางข้ามอุโมงค์รถไฟ หรือ เขาช่องลิง แก่งคอย – วิหารแดง

โครงการที่ ๑๑ โครงการปรับปรุงบ้านพักคนงาน ขนาด ๔ ครอบครัว สป.๑๗๗๔

โครงการที่ ๑๒ โครงการปรับปรุงอาคารเรือนนอนชาย และหญิง (สป.๒๙๑๗ และ สป.๒๙๒๘)

โครงการที่ ๑๓ โครงการปรับปรุงบ้านพักนักท่องเที่ยว ขนาด ๑ ห้องนอน จำนวน ๒ หลัง (สป.๒๙๘๙

และสป.๒๙๙๐)

โครงการที่ ๑๔ โครงการปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวขนาดเล็ก (ที่ทำการฯ) สป. ๑๔๒๕

โครงการที่ ๑๕ โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์สำนักงาน

โครงการที่ ๑๖ โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการบริการนักท่องเที่ยว

โครงการที่ ๑๗ โครงการจัดตั้งห้องปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

โครงการที่ ๑๘ โครงการจัดซื้อตู้จัดเก็บอุปกรณ์กู้ภัย

โครงการที่ ๑๙ โครงการจัดซื้อกล้องวงจรปิดพร้อมติดตั้ง

โครงการที่ ๒๐ โครงการจัดตั้งระบบเสียงประกาศ (เสียงตามสาย)

แผนงานที่ ๗ สุขอนามัยสิ่งแวดล้อม

โครงการที่ ๑ โครงการจัดซื้อรถบรรทุกขยะ ขนาด ๑ ตัน ปริมาตรกระบะบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๔๐๐ ซีซี หรือ กำลังเครื่องยนต์สูงสุด ไม่ต่ำกว่า ๑๑๐ กิโลวัตต์ แบบเปิดข้างเทท้าย

- โครงการที่ ๒ โครงการจัดซื้อเครื่องย่อยกิ่งไม้พร้อมมอเตอร์ ขนาด XL ๒ ๑๘HP
- โครงการที่ ๓ โครงการจัดซื้อถังรองรับขยะเพื่อใช้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๘ การจัดการไฟฟ้าและอุบัติภัยทางธรรมชาติ

- โครงการที่ ๑ โครงการจัดทำแนวป้องกันไฟฟ้า
- โครงการที่ ๒ โครงการจัดทำแนวกันไฟฟ้าเปียก
- โครงการที่ ๓ โครงการจัดซื้อรถบรรทุกน้ำ ขนาด ๖ ตัน ๖ ล้อ

แผนงานที่ ๙ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้อย่างยั่งยืน

- โครงการที่ ๑ โครงการสำรวจข้อมูลและกำลังผลิตของทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่และทดแทนได้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
- โครงการที่ ๒ โครงการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจแก่เครือข่ายชุมชนในการเข้าใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่และทดแทนได้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

แผนงานที่ ๑๐ การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุขของประชาชนท้องถิ่นในอุทยานแห่งชาติ

- โครงการที่ ๑ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และการใช้ประโยชน์ของประชาชนในแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
- โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกดอกเข้าพรรษาเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชนรอบแนวเขต
- โครงการที่ ๓ โครงการทดลองและส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรงแก่ชุมชนรอบแนวเขต

แผนงานที่ ๑๑ องค์การและการบริหารจัดการ

- โครงการที่ ๑ โครงการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) สัญจร
- โครงการที่ ๒ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติและการบริการนักท่องเที่ยว
- โครงการที่ ๓ โครงการปรับปรุงระบบสื่อสารภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น (สายนำสัญญาณและเสาอากาศ)

แผนงานที่ ๑๒ การศึกษาวิจัยและติดตามผล

- โครงการที่ ๑ โครงการศึกษาพฤติกรรมและการกระจายของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในโซนบริการ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
- โครงการที่ ๒ โครงการสำรวจการกระจายและความหลากหลายของนกในพื้นที่โซนบริการและนันทนาการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
- โครงการที่ ๓ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
- โครงการที่ ๔ โครงการสำรวจและรวบรวมข้อมูลความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ในเขตบริการ เขตนันทนาการ เส้นทางศึกษาธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
- โครงการที่ ๕ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าภายในเขตอุทยานแห่งชาติ (วางแผนตัวอย่างถาวร)
- โครงการที่ ๖ โครงการศึกษาพฤติกรรมและสำรวจประชากรของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม เก้ง/กวาง/เลี้ยงผา

ตารางที่ ๒๙ แผนงาน/โครงการ

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๑ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การคุ้มครองรักษา และการจัดการทรัพยากร โครงการที่ ๑ โครงการรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและพืชเฉพาะถิ่น โครงการที่ ๒ โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว) โครงการที่ ๓ โครงการจัดทำแหล่งน้ำขนาดเล็กและขนาดใหญ่สำหรับสัตว์ป่าในฤดูแล้ง โครงการที่ ๔ โครงการจัดทำโปงเทียมสำหรับสัตว์ป่า โครงการที่ ๕ โครงการศึกษาความเป็นไปได้เชื่อมแนวผืนป่าอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น(ฝั่งผวนวก)กับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โครงการที่ ๖ โครงการก่อสร้างรั้วป้องกันสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่ โครงการที่ ๗ โครงการก่อสร้างคอกอนุบาลสัตว์ป่า	๑. ขยายพันธุ์พืชเฉพาะถิ่นและสมุนไพรได้ ๒. มีสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ๓. สัตว์ป่าอาศัยอยู่ในพื้นที่และมีปริมาณเพิ่มขึ้น ๔. ได้ศึกษาความเป็นไปได้ของการเชื่อมแนวผืนป่าเพื่อเพิ่มความหลากหลายของประชากรสัตว์ป่าในพื้นที่			/	/			๐.๐๕ ๐.๕ ๐.๑ ๐.๐๕ ๐.๒ ๑๔ ๐.๓	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ตารางที่ ๒๙ แผนงาน/โครงการ

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
โครงการที่ ๘ โครงการฝึกอบรม หลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับ สัตว์ป่า				/				๐.๒๕	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
โครงการที่ ๙ โครงการปรับปรุงพืช อาหารสัตว์			/					๐.๑	
โครงการที่ ๑๐ โครงการปลูกป่า ฟื้นฟูสภาพป่า (ระบบนิเวศ)					/			๐.๑	
โครงการที่ ๑๑ โครงการสร้างฝาย ผสมผสาน					/			๐.๑	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๒ การคุ้มครองรักษาและการจัดการทรัพยากรประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรม โครงการที่ ๑ โครงการปรับปรุงป้ายสื่อความหมายเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติตามรอยเสด็จเจ้าฟ้า โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โครงการที่ ๓ โครงการศึกษาประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมแก่งคอย-วิหารแดง เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว	๑. ได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ๒. ได้ส่งเสริมและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ๓. ได้มีป้ายสื่อความหมายในเส้นทางศึกษาธรรมชาติตามรอยเสด็จเจ้าฟ้า		/					๐.๓ ๐.๐๕ ๐.๑	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๓ การป้องกันพื้นที่ โครงการที่ ๑ โครงการเพิ่ม ประสิทธิภาพการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ โครงการที่ ๒ โครงการฝึกอบรม ทบพวนหลักสูตรการลาดตระเวนเชิง คุณภาพ โครงการที่ ๓ โครงการปลูกต้นไม้ ป่าเพื่อเป็นแนวเขตอุทยานแห่งชาติ โครงการที่ ๔ โครงการสร้าง เส้นทางตรวจการณ์รอบแนวเขตอุทยาน แห่งชาติ โครงการที่ ๕ โครงการปรับปรุง เครื่องหมายและหลักแสดงแนวเขตอุทยาน แห่งชาติ	๑. ไม่มีการบุกรุกพื้นที่ เพิ่มขึ้น การเข้ามาเก็บ หา ลำสัตว์ หรือตัดไม้ ลดน้อยลงหรือไม่มี ๒. เจ้าหน้าที่มีความรู้ใน การปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ๓. มีแนวเขตอุทยาน แห่งชาติที่ชัดเจน		/	/	/			๑.๕	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
				/				๐.๔	
					/			๐.๓๙	
							/	๑	
						/		๐.๒	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๔ การมีส่วนร่วมของ ประชาชนท้องถิ่นและภาคส่วนต่างๆ โครงการที่ ๑ โครงการ “ค่าย เยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ” โครงการที่ ๒ โครงการ “สร้าง เครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” โครงการที่ ๓ โครงการ “โรงเรียน นักเดินป่าเบื้องต้น” โครงการที่ ๔ โครงการ “โรงเรียน เตรียมความพร้อมเยาวชนและครอบครัว รับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ” โครงการที่ ๕ โครงการ “สื่อ ความหมายธรรมชาติท้องถิ่น” โครงการที่ ๖ โครงการ มัคคุเทศน์น้อย	๑. เกิดความร่วมมือกัน ของชุมชนและหน่วยงาน มาร่วมกิจกรรมและช่วย อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติใน พื้นที่ ๒. เครือข่ายนักอนุรักษ์ ระดับเยาวชนเพิ่มขึ้น ๓. ทุกคนที่ผ่านโครงการ ดังกล่าวสามารถเดินป่า และเอาตัวรอดได้เมื่อ เกิดภัยพิบัติ		/	/	/	/	/	๐.๒๕	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
			/	/	/	/	/	๐.๒๕	
				/	/	/	/	๐.๑๕	
				/	/	/	/	๐.๑๒๕	
						/	/	๐.๐๒	
					/	/	/	๐.๑๕	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๕ การใช้ประโยชน์นันทนาการ และการสื่อความหมาย โครงการที่ ๑ โครงการผลิตสื่อ นิทรรศการเคลื่อนที่ โครงการที่ ๒ โครงการผลิตสื่อ ประชาสัมพันธ์	๑. หน่วยงานมีสื่อ ประชาสัมพันธ์ที่สามารถ นำไปจัดกิจกรรม ภายนอกหรือกิจกรรม ร่วมกับเครือข่าย ภายนอกอุทยาน แห่งชาติ ๒. มีเอกสารแผ่นพับ ประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว			/				๐.๕	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
			/					๐.๕	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีเพื่อดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๖ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่างเก็บน้ำเขารวก – ที่ทำการอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น โครงการที่ ๒ โครงการก่อสร้างระเบียงชมวิว โครงการที่ ๓ โครงการก่อสร้างห้องน้ำรวม โครงการที่ ๔ โครงการก่อสร้างพื้นที่ CAMPING CARS และระบบสาธารณูปโภค โครงการที่ ๕ โครงการจัดทำ Terrace สำหรับกางเต็นท์ริมอ่างเก็บน้ำเขารวก โครงการที่ ๖ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่างเก็บน้ำซับปลากั้ง โครงการที่ ๗ โครงการก่อสร้างเส้นทางเดินชมธรรมชาติเหนือเรือนยอดไม้ (Canopy Walks)	๑. ได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ๒. นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยว ๓. เงินรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น		/					๑.๓๒๗	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
			/					๐.๗๓๙	
			/					๑.๒๕๓	
				/				๒	
			/					๐.๑๕	
			/					๕	
							/	๑๐	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
โครงการที่ ๘ โครงการก่อสร้างโรง จอดรถ			/					๐.๔๒๘	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
โครงการที่ ๙ โครงการพัฒนา อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นสู่อุทยาน แห่งชาติสีเขียวด้วยพลังงานสะอาดแบบ ยั่งยืน						/	/	๓.๗๖๖	
โครงการที่ ๑๐ โครงการก่อสร้าง ลานกิจกรรมกลางแจ้ง			/					๐.๓	
โครงการที่ ๑๑ โครงการปรับปรุง ถนนบริเวณทางข้ามอุโมงค์รถไฟ หรือ เขา ช่องลิง แก่งคอย – วิหารแดง							/	๒	
โครงการที่ ๑๑ โครงการปรับปรุง บ้านพักคนงาน ขนาด ๔ ครอบครัว สบ. ๑๗๗๔			/					๐.๗๖๗	
โครงการที่ ๑๒ โครงการปรับปรุง อาคารเรือนนอนชาย และหญิง (สบ. ๒๙๑๗ และ สบ.๒๙๒๘)					/			๒	
โครงการที่ ๑๓ โครงการปรับปรุง บ้านพักนักท่องเที่ยว ขนาด ๑ ห้องนอน จำนวน ๒ หลัง (สบ.๒๙๘๙ และสบ. ๒๙๙๐)				/				๐.๖	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
โครงการที่ ๑๔ โครงการปรับปรุง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวขนาดเล็ก (ที่ทำ การฯ) สบ. ๑๔๒๕					/			๐.๗	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
โครงการที่ ๑๕ โครงการจัดซื้อ ครุภัณฑ์สำนักงาน					/			๐.๔	
โครงการที่ ๑๖ โครงการจัดซื้อ ครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการบริการ นักท่องเที่ยว				/				๑	
โครงการที่ ๑๗ โครงการจัดตั้งห้อง ปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อช่วยเหลือ นักท่องเที่ยว				/				๐.๒	
โครงการที่ ๑๘ โครงการจัดซื้อตู้ จัดเก็บอุปกรณ์กู้ภัย				/				๐.๐๐๓๑๕	
โครงการที่ ๑๙ โครงการจัดซื้อกล้อง วงจรปิดพร้อมติดตั้ง						/		๐.๗๕	
โครงการที่ ๒๐ โครงการจัดตั้งระบบ เสียงประกาศ (เสียงตามสาย)					/			๐.๕	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖- ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๗ สุขอนามัยสิ่งแวดล้อม โครงการที่ ๑ โครงการจัดซื้อ รถบรรทุกขยะ ขนาด ๑ ตัน ปริมาตร กระบอกลูบไม่ต่ำกว่า ๒,๔๐๐ ซีซี หรือกำ ลงเครื่องยนต์สูงสุด ไม่ต่ำกว่า ๑๑๐ กิโลวัตต์ แบบเปิดข้างเทท้าย โครงการที่ ๒ โครงการจัดซื้อเครื่อง ย่อยกิ่งไม้พร้อมมอเตอร์ ขนาด XL ๒ ๑๘HP โครงการที่ ๓ โครงการจัดซื้อถัง รองรับขยะเพื่อใช้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตก สามหลั่น	๑. มีการจัดการขยะ ภายในอุทยานแห่งชาติ โดยการแยกขยะชัดเจน และมีการกำจัดที่ถูกต้อง ๒. ปริมาณขยะภายใน อุทยานแห่งชาติน้ำตก สามหลั่น มีปริมาณลดลง			/				๑	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
				/				๐.๐๗๓	
			/					๐.๓	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๘ การจัดการไฟป่าและ อุบัติเหตุทางธรรมชาติ โครงการที่ ๑ โครงการจัดทำแนว ป้องกันไฟป่า โครงการที่ ๒ โครงการจัดทำแนวกัน ไฟป่าเปียก โครงการที่ ๓ โครงการจัดซื้อ รถบรรทุกน้ำ ขนาด ๖ ตัน ๖ ล้อ	๑. การเกิดไฟป้าน้อยลง โดยมีจุดเกิดไฟป่า (Hot spot) น้อยลง ๒. มีรถบรรทุกน้ำ เพื่อ สนับสนุนงานดับไฟป่าใน พื้นที่		/	/	/	/	/	๐.๑๐๒๘	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
				/		/		๐.๐๕	
			/					๒.๖๓๓	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๙ การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้ อย่างยั่งยืน โครงการที่ ๑ โครงการสำรวจข้อมูล และกำลังผลิตของทรัพยากรธรรมชาติที่ เกิดใหม่และทดแทนได้ในพื้นที่อุทยาน แห่งชาติน้ำตกสามหลั่น โครงการที่ ๒ โครงการอบรมเพื่อ สร้างความเข้าใจแก่เครือข่ายชุมชนในการ เข้าใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิด ใหม่และทดแทนได้ในพื้นที่อุทยาน แห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	๑. มีฐานข้อมูลของ ทรัพยากรธรรมชาติที่ เกิดใหม่และทดแทนได้ ๒. ประชาชนเข้าใจและ ปฏิบัติตามเงื่อนไขการ เข้าไปใช้ประโยชน์ใน พื้นที่		/	/				๐.๑	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
								๐.๒	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ยังดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๑๐ การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุขของประชาชนท้องถิ่นในอุทยานแห่งชาติ โครงการที่ ๑ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และการใช้ประโยชน์ของประชาชนในแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกดอกเข้าพรรษาเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชนรอบแนวเขต โครงการที่ ๓ โครงการทดลองและส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรงแก่ชุมชนรอบแนวเขต	๑. ประชาชนที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติสามารถอยู่ร่วมกับอุทยานแห่งชาติได้ โดยไม่มีการบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติม ๒. ประชาชนรอบแนวเขตมีการประกอบอาชีพตามที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่นเข้าไปส่งเสริม			/		/		๐.๕	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น
					/			๐.๒๕	
							/	๐.๒๕	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๑๑ องค์การและการบริหารจัดการ โครงการที่ ๑ โครงการประชุม คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC) สัณจร โครงการที่ ๒ โครงการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยาน แห่งชาติและการบริการนักท่องเที่ยว โครงการที่ ๓ โครงการปรับปรุง ระบบสื่อสารภายในอุทยานแห่งชาติน้ำตก สามหลั่น (สายนำสัญญาณและเสาอากาศ)	๑. การดำเนินงานภายใน อุทยานแห่งชาติไม่มี ปัญหาและอุปสรรค สามารถดำเนินการได้ ตามแผนงาน ๒. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ๓. การติดต่อสื่อสาร ภายในอุทยานแห่งชาติ เป็นไปอย่างรวดเร็วและ มีระบบ		/	/	/	/	/	๐.๐๕	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกสามหลั่น
			/					๒	
				/				๐.๕	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีที่ดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
แผนงานที่ ๑๒ การศึกษาวิจัยและติดตามผล โครงการที่ ๑ โครงการศึกษาพฤติกรรมและการกระจายของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในโซนบริการ อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น โครงการที่ ๒ โครงการสำรวจการกระจายและความหลากหลายของนกในพื้นที่โซนบริการและนันทนาการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น โครงการที่ ๓ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น โครงการที่ ๔ โครงการสำรวจและรวบรวมข้อมูลความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ในเขตบริการ เขตนันทนาการ เส้นทางศึกษาธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น โครงการที่ ๕ โครงการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าภายในเขตอุทยานแห่งชาติ (วางแผนตัวอย่างถาวร)	๑. สามารถนำข้อมูลมาบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติได้ ๒. มีฐานข้อมูลสำหรับหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ ๓. นำข้อมูลที่ได้ศึกษานำมาให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว หรือผู้ที่สอบถามได้			/				๐.๒	
			/					๐.๒	
			/					๐.๒๕	
				/				๐.๓	
			/	/	/	/	/	๐.๓	

ตารางที่ ๒๙ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ	ลำดับ ความสำคัญ	ปีเพื่อดำเนินการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)					งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก/รอง
			๑	๒	๓	๔	๕		
โครงการที่ ๖ โครงการศึกษา พฤติกรรมและสำรวจประชากรของสัตว์ เลี้ยงลูกด้วยนม เก้ง/กวาง/เลี้ยงผา			/					๐.๕	

บทที่ ๘

การติดตามประเมินผล

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดให้มีระบบติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค และประเมินผลสำเร็จของงาน ประกอบด้วย

๑) การติดตามและรายงานผลประจำปีงบประมาณ เพื่อกำกับและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนและให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานตามแผนเป็นประจำปีงบประมาณ จะดำเนินการโดยอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ สาขาสระบุรี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยการติดตามและรายงานผลจะประสาน และขอความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ให้มีส่วนร่วมในการติดตามและรายงานผล

๒) การประเมินผล เมื่อตรวจสอบผลความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามแผน และเป็นข้อมูลในการดำเนินงานและทบทวนแผนในระยะต่อไป ซึ่งจะวิเคราะห์และประเมินผลตามเป้าหมาย ปัจจัยความสำเร็จ และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยจะดำเนินการประเมินผลเป็นระยะทุก ๒ ปี ในส่วนของแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ ผ-๑ แสดงรายชื่อพันธุ์ไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
ไม้ใหญ่ (Tree)			
๑	กระดุกอี้ง	<i>Dendrolobium triangulare</i> Schindl.	Leguminosae
๒	กระถินพิมาน	<i>Acacia tomentosa</i> Willd.	Leguminosae
๓	กระถินยักษ์	<i>Leucaena leucocephala</i> de Wit	Leguminosae
๔	กระพุ่ม	<i>Mitragyna javanica</i> Koord.	Rubiaceae
๕	กระเบา	<i>Hydnocarpus antheimithicus</i> Pierre	Flacourtaiceae
๖	กระเบาหลัก	<i>Hydnocarpus ilicifolius</i> King	Flacourtaiceae
๗	กางหลวง	<i>Albizia chinensis</i> Merr.	Leguminosae
๘	กาสามปึก	<i>Vitex peduncularis</i> Wall. ex Schauer	Verbenaceae
๙	เก็ดดำ	<i>Dalbergia cultrata</i> Grah. ex Benth.	Leguminosae
๑๐	เก็ดแดง	<i>Dalbergia dongnaiensis</i> Pierre	Leguminosae
๑๑	แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> Jack	Rutaceae
๑๒	ช่อย	<i>Streblus asper</i> Lour.	Moraceae
๑๓	ชอยหนาม	<i>Streblus ilicifolius</i> comer	Moraceae
๑๔	ชื้อหนอน	<i>Zollingeria dongnaiensis</i> Pierre	Sapindaceae
๑๕	ชื้อ้าย	<i>Terminalia nigrovenulosa</i> Pierre ex Laness	Combretaceae
๑๖	เข็ม	<i>Ixora</i> sp.	Rubiaceae
๑๗	เขลง	<i>Dialium cochiinchense</i> Pierre	Leguminosae
๑๘	ไข่น้ำ	<i>Vitex glabrata</i> R.Br.	Verbenaceae
๑๙	คงคาเดือด	<i>Vrfeuillea arborescens</i> Pierre	Sapindaceae
๒๐	คอแลน	<i>Nephelium hypoleucum</i> Kurz	Sapindaceae
๒๑	ค้ำคาว	<i>Aglaia pirifera</i> Hance	Meliaceae
๒๒	คูณ	<i>Cassia fistula</i> Linn	Leguminosae
๒๓	แค	<i>Markhamia</i> sp.	Bignoniaceae
๒๔	แคทราย	<i>Stereospermum neuranthum</i> Kurz	Bignoniaceae
๒๕	แคหัวหมู	<i>Markhamia stipulata</i> Seem.	Bignoniaceae

ตารางผนวกที่ ผ-๑ แสดงรายชื่อพันธุ์ไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
๒๕	แคหัวหมู	<i>Markhamia stipulata</i> Seem.	Bignoniaceae
๒๖	แคหางค่าง	<i>Femandae adenophylla</i> Steenis	Bignoniaceae
๒๗	ไคร้	<i>Glocidion kerrii</i> Craib	Euphorbiaceae
๒๘	จี่วป่า	<i>Bombax anceps</i> Pierri	Bombacaceae
๒๙	จันทง	<i>Diospyros</i> sp.	Ebenaceae
๓๐	ชิงชัน	<i>Dalbergia oliveri</i> Gamble	Leguminosae
๓๑	คำดง	<i>Diospyros</i> sp.	Ebenaceae
๓๒	แดง	<i>Xylia xylocarpa</i> Taub.	Leguminosae
๓๓	ตะขบป่า	<i>Flacourtia indica</i> (Burm. f.) Merr.	Flacourtiaceae
๓๔	ตะคร้ำ	<i>Garuga pinnata</i> Roxb.	Burseraceae
๓๕	ตะเคียนทอง	<i>Hopea odorata</i> Roxb.	Dipterocarpaceae
๓๖	ตะแบกแดง	<i>Lagerstroemia calyculata</i> Kurz	Lythraceae
๓๗	ตั่ว	<i>Cratocylum fromosum</i> (Jack) Dyer	Guttiferae
๓๘	ตีนเป็ด	<i>Alstonia scholaris</i> (L.) R.Br.	Apocynaceae
๓๙	เต็ม	<i>Bischofia javanica</i> Bl.	Bischofiaceae
๔๐	ทองหลางป่า	<i>Erythrina subumbrans</i> (Hassk.) Merr.	Leguminosae
๔๑	ประดู่	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz	Leguminosae
๔๒	ปอ	<i>Colona</i> sp.	Tiliaceae
๔๓	ปอแก่นเทา	<i>Grewia elastostemoides</i> coll. Et Hemsl.	Tiliaceae
๔๔	ปออีแก้ง	<i>Pterocymbium javanicum</i> R.Br.	Sterculiaceae
๔๕	พลอง	<i>Memecylon</i> sp.	Memecylaceae
๔๖	พลับพลา	<i>Grewia paniculate</i> Roxb. ex DC.	Tiliaceae
๔๗	พะยุง	<i>Dalbergia cochinchinensis</i> Pierre	Leguminosae
๔๘	เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Vent.	Bignoniaceae
๔๙	มะกัก	<i>Spondias bipinnata</i> AiryShaw & Forman	Anacardiaceae
๕๐	มะกล่ำต้น	<i>Adenanthera pavovina</i> Linn.	Leguminosae

ตารางผนวกที่ ผ-๑ แสดงรายชื่อพันธุ์ไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
๕๑	มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> (L.f.) Kurz	Anacardiaceae
๕๒	มะกอกเกลื้อน	<i>Canarium subulatum</i> Guill.	Burseraceae
๕๓	มะค่าโมง	<i>Afzelia xylocarpa</i> Roxb.	Leguminosae
๕๔	มะเดื่อ	<i>Ficus</i> sp.	Moraceae
๕๕	มะพอก	<i>Parinari anamense</i> Hance	Rosaceae
๕๖	มะหาด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> Leenth.	Sapindaceae
๕๗	โมกมัน	<i>Wrightia tomentosa</i> Roem. & Schult.	Apocynaceae
๕๘	ยมหิน	<i>Chukrasia venlutina</i> W.&A.	Meliaceae
๕๙	ยาง	<i>Dipterocarpus</i> sp.	Dipterocarpaceae
๖๐	ลำปัด	<i>Diospyros ferrea</i> Bakh.	Ebenaceae
๖๑	ลำป้าง	<i>Pterospermum diversifolium</i> Bl.	Sterculiaceae
๖๒	ลูกดิ่ง	<i>parkia sumatrana</i> Miq.	Leguminosae
๖๓	ส้มกบ	<i>Hymenodictylon excelsum</i> (Roxb.) Wall.	Rubiaceae
๖๔	สมพง	<i>Tetrameles nudiflora</i> R.Br.	Tetramelaceae
๖๕	สมอ	<i>Teminalia</i> sp.	Combretaceae
๖๖	สวอง	<i>Vitex limonifolia</i> Wall.	Verbenaceae
๖๗	สะแกแสง	<i>Cananga latifolia</i> Finet & Gagnep.	Annonaceae
๖๘	สะเดาช้าง	<i>Acrocarpus fraxinifolius</i> Wight	Leguminosae
๖๙	สะเต๋า	<i>Pterospermum grandiflorum</i> Craib	Sterculiaceae
๗๐	สัก	<i>Tectona grandis</i> Linn.f.	Labiaceae
๗๑	สาธร	<i>Millatia leucantha</i> Kurz	Leguminosae
๗๒	สีฟัน	<i>Arytera xerocarpa</i> (Bl.) Adelb.	Sapindaceae
๗๓	เสี้ยว	<i>Buhinia</i> sp.	Leguminosae
๗๔	หนามคนหา	<i>Herrisonia perforata</i> (Lour.) Merr.	Simaroubaceae
๗๕	หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	Myrtaceae

ตารางผนวกที่ ผ-๑ แสดงรายชื่อพันธุ์ไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์	
๗๖	หาด	<i>Artocarpus lakoocha</i> Roxb.	Moraceae	
๗๗	อ้อยช้าง	<i>Lannea coromandelica</i> Merr.	Anacardiaceae	
๗๘	อะราง	<i>Peltophorum dasyrachis</i> Kurz	Leguminosae	
ลูกไม้ (Sapling)				
	๑	กระดุกอึ้ง	<i>Dendrolobium triangalare</i> Schindl.	Leguminosae
	๒	กระถินยักษ์	<i>Leucaena leucocephala</i> de Wit	Leguminosae
	๓	กระเบาหลัก	<i>Hydnocarpus illicifolius</i> King	Flacourtaiceae
	๔	ข่อยหนาม	<i>Streblus ilicifolius</i> corner	Moraceae
	๕	ขึ้นทองพญาบาท	<i>Suregada multiflorum</i> Baill.	Euphorbiaceae
	๖	ขึ้นนอน	<i>Zollingeria dongnaiensis</i> Pierre	Sapindaceae
	๗	ขึ้นอาย	<i>Terminalia nigrovenulosa</i> Pierre ex Laness.	Combretaceae
	๘	เขลง	<i>Dialium cochiinchiense</i> Pierre	Leguminosae
	๙	คงคาเดือด	<i>Vitex glabrata</i> R.Br.	Verbenaceae
	๑๐	คัตเค้า	<i>Randia</i> sp.	Rubiaceae
	๑๑	คูณ	<i>Cassia fistula</i> Linn.	Leguminosae
	๑๒	แค	<i>Markhamia</i> sp.	Bignoniaceae
	๑๓	จ้าวป่า	<i>Bombax anceps</i> Pierre	Bombacaceae
	๑๔	จันทง	<i>Diospyros</i> sp.	Ebenaceae
	๑๕	ชะมวง	<i>Garcinia cowa</i> Roxb.	Guttiferea
	๑๖	ชิงชัน	<i>Dalbergia oliveri</i> Gamble	Leguminosae
	๑๗	ตะคร้ำ	<i>Garuga pinnata</i> Roxb.	Burseraceae
	๑๘	ตะแบกแดง	<i>Lagerstroemia calyculata</i> Kurz	Lythraceae
	๑๙	ตั่ว	<i>Cratoxylum formosum</i> (Jack) Dyer	Guttiferea
	๒๐	ทองกลางป่า	<i>Erythrina subumbrans</i> (Hassk.) Merr.	Leguminosae
	๒๑	ประดู่	<i>Plerocarpus macrocarpus</i> Kurz	Leguminosae

ตารางผนวกที่ ผ-๑ แสดงรายชื่อพันธุ์ไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
๒๒	ปอ	<i>Colona</i> sp.	Tiliaceae
๒๓	พลอง	<i>Memecylon</i> sp.	Memecylaceae
๒๔	มะกัก	<i>spondias bipinnata</i> AiryShaw & Forman	Anacardiaceae
๒๕	มะกอกเกลื้อน	<i>Canarium subulatum</i> Guill.	Burseraceae
๒๖	มะเกลือ	<i>Diospyros mollis</i> Griff.	Ebenaceae
๒๗	มะค่าโมง	<i>Afzella xylocarpa</i> Roxb.	Leguminosae
๒๘	มะหาด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> Leenh.	Sapindaceae
๒๙	โมกมัน	<i>Wrightia tomentosa</i> Roem. & Schult.	Apocynaceae
๓๐	รัก	<i>Melanorrhoea usitata</i> Wall.	Anacardiaceae
๓๑	ลำดวน	<i>Melodorum fruticosum</i> Lour.	Annonaceae
๓๒	ส้มกบ	<i>Hymenodictylon excelsum</i> (Roxb.) Wall.	Rubiaceae
๓๓	สมพง	<i>Tetrameles nudiflora</i> R.Br.	Tetramelaceae
๓๔	สมอ	<i>Terminalia</i> sp.	Combretaceae
๓๕	สาธร	<i>Milletia leucantha</i> Kurz	Leguminosae
๓๖	ลำโรง	<i>Sterculia foetida</i> Linn.	Sterculiaceae
๓๗	สีฟัน	<i>Arytera xerocarpa</i> (Bl.) Adelb.	Sapindaceae
๓๘	เสี้ยว	<i>Buhinia</i> sp.	Leguminosae
๓๙	หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	Myrtaceae
กล้าไม้ (Seedling)			
๑	กระถินพิมาน	<i>Acacia tomentosa</i> Willd.	Leguminosae
๒	กระท่อมหมู	<i>Mitragyna brunonis</i> Craib	Rubiaceae
๓	แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> Jack	Rutaceae
๔	ข่อยหนาม	<i>Streblus ilicifolius</i> corner	Moraceae
๕	ขี้หนอน	<i>Zollingeria dongnaiensis</i> Pierre	Sapindaceae
๖	เข็ม	<i>Ixora</i> sp.	Rubiaceae

ตารางผนวกที่ ผ-๑ แสดงรายชื่อพันธุ์ไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
๗	เขลง	<i>Dialium cochiinchense</i> Pierre	Leguminosae
๘	คูณ	<i>Cassia fistula</i> Linn.	Leguminosae
๙	แค	<i>Mackhamia</i> sp.	Bignoniaceae
๑๐	จิวป่า	<i>Bombax anceps</i> Pierre	Bombacaceae
๑๑	ชะมวง	<i>Garcinia cowa</i> Roxb.	Guttiferae
๑๒	ตะคร้ำ	<i>Garuga pinnata</i> Roxb.	Burseraceae
๑๓	ตะแบกแดง	<i>Lagerstroemia calyculata</i> Kurz	Combretaceae
๑๔	ติ้ว	<i>Cratoxylum formosum</i> (Jack) Dyer	Guttiferae
๑๕	ประดู่	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz	Leguminosae
๑๖	ปอ	<i>Colona</i> sp.	Tiliaceae
๑๗	ผ้าเสียน	<i>Vitex canescens</i> Kurz	Verbenaceae
๑๘	พลอง	<i>Memecylon</i> sp.	Memecylaceae
๑๙	พะยุง	<i>Dalbergia cochinchensis</i> Pierre	Leguminosae
๒๐	เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Vent.	Bignoniaceae
๒๑	มะกล่ำต้น	<i>Adenanthera pavovina</i> Linn.	Leguminosae
๒๒	มะกอก	<i>Spondias pinnata</i> (L.f.) Kurz	Anacardiaceae
๒๓	มะกอกเกลื่อน	<i>Canarium subulatum</i> Guill.	Burseraceae
๒๔	มะเกลือ	<i>Diospyros mollis</i> Griff.	Ebenaceae
๒๕	มะเดื่อ	<i>Ficus</i> sp.	Moraceae
๒๖	มะหาด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> Leenh.	Sapindaceae
๒๗	โมกมัน	<i>Wrightia tomentosa</i> Roem. & Schult.	Apocynaceae
๒๘	ลำดวน	<i>Melodorum fruticosum</i> Lour.	Annonaceae
๒๙	ส้มกบ	<i>Hymenodictyon excelsum</i> (Roxb.) Wall.	Rubiaceae
๓๐	สวอง	<i>Vitex limonifolia</i> Wall.	Verbenaceae
๓๑	สะแกแสง	<i>Cananga latifolia</i> Finet & Gagnep.	Annonaceae

ตารางผนวกที่ ผ-๑ แสดงรายชื่อพันธุ์ไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
๓๒	สารร	<i>Milletia leucantha</i> Kurz	Leguminosae
๓๓	สำโรง	<i>Sterculia foetida</i> Linn.	Sterculiaceae
๓๔	เสี้ยว	<i>Buhinia</i> sp.	Leguminosae
๓๕	หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	Myrtaceae
๓๖	อ้อยช้าง	<i>Lannea coromandelica</i> Merr.	Anacardiaceae
ไม้ไผ่ (Bamboo)			
๑	ไผ่ชางนวล	<i>Dendrocalamus strictus</i> (Roxb.) Nees	Graminac
๒	ไผ่บง	<i>Bambusa natans</i> Wall. ex Munro	Graminac
๓	ไผ่รวก	<i>Thyrsostachys siamensis</i> Gamble	Graminac
๔	ไผ่ไร่	<i>Gigantochloa albociliata</i> Munro	Graminac
๕	ไผ่เพ็ก	<i>Vietnamosasa pusilla</i> (Chevalier & A.Canus) Nguyen	Graminac
อื่นๆ (Others)			
๑	กาวเครือ	<i>Milletia extensa</i> Benth	Leguminosae
๒	โชนใหญ่	<i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn	Dennstaedtiaceae
๓	เปล้าเงิน	<i>Croton sepalinus</i> Airy Shaw	Euphorbiaceae
๔	เลา	<i>Saccharum spontaneum</i> L.	Gramineae
๕	ส้มป่อย	<i>Acacia rugata</i> Merr.	Leguminosae
๖	ส้านดิน	<i>Dillenia hookeri</i> Pierre	Dilleniaceae
๗	สาบเสือ	<i>Chromolaena odoratum</i> (L.) R.M.King & H.rob	Compositae
๘	หญ้าขน	<i>Coeloraehis striata</i> A. Camus	Gramineae
๙	หญ้าแถม	<i>Bothriochloa</i> sp.	Gramineae
๑๐	หญ้าคมบาง	<i>Carex</i> sp.	Cyperaceae
๑๑	หญ้าคา	<i>Imperata cylindrica</i> L. P.Beauv.	Gramineae
๑๒	หญ้าพง	<i>Sorghum propinquum</i> (Kunth) Hotchc.	Gramineae
๑๓	หญ้ารงกา	<i>Eragrostis malayana</i> Stapf	Gramineae

ตารางผนวกที่ ผ-๑ แสดงรายชื่อพันธุ์ไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
๑๔	หนามกระสุน	<i>Tribulus terrestris</i> L.	Zygophyllaceae
๑๕	หนามเค็ด	<i>Catunaregam spathulifolia</i> Tirveng	Rubiaceae
๑๖	หนามหัน	<i>Caesalpinia godefroyana</i> Kuntze	Leguminosae
๑๗	อ้อ	<i>Arundo donax</i> L.	Gramineae
๑๘	เอนอ้า	<i>Osbeckia chinensis</i> L.	Melastomataceae
เฟิน (Fern)			
๑	ไม่มีชื่อไทย	<i>Asplenium pellucidum</i> Lamk.	Aspleniaceae
๒	ไม่มีชื่อไทย	<i>Anisocampium cumingianum</i> Presl	Athyriaceae
๓	นาคราช	<i>Davallia denticulata</i> (Burm.f.) Mett. ex Kuhn	Davalliaceae
๔	โหร้าผักกูด	<i>Microlepia speluncae</i> (L.) Moore	Dennstaedtiaceae
๕	กูดขวาง	<i>Tectaria impressa</i> (Fee) Holtt.	Dryopteridaceae
๖	กูดขี้หลับ	<i>Tectaria manilensis</i> (Presl) Holtt.	Dryopteridaceae
๗	ไม่มีชื่อไทย	<i>Bolbitis appendiculata</i> (Willd.) Iwats.	Lomanriopsidaceae
๘	ไม่มีชื่อไทย	<i>Bolbitis copelandii</i> Ching	Lomanriopsidaceae
๙	ผักแว่น	<i>Marsilea crenata</i> Presl	Marsileaceae
๑๐	ไม่มีชื่อไทย	<i>Oleandra undulata</i> (Willd.) Ching	Oleandraceae
๑๑	ผักตีนขาว	<i>Helminthostachys zeylanica</i> (L.) Hook.	Ophioglossaceae
๑๒	หางนาadbก	<i>Adiantum caudatum</i> L.	Parkeriaceae
๑๓	หญ้ําขวาก	<i>Adiantum philippense</i> L.	Parkeriaceae
๑๔	หญ้ําหูควาก	<i>Adiantum soboliferum</i> Wall. ex Hook.	Parkeriaceae
๑๕	กูดใบเล็ก	<i>Adiantum zollingeri</i> Mett. ex Kuhn	Parkeriaceae
๑๖	ผักขาเขียด	<i>Ceratopteris thalictroides</i> (L.) Brongn.	Parkeriaceae
๑๗	กะฉอดไข่	<i>Cheilanthes belangeri</i> (Bory) C.Chr.	Parkeriaceae
๑๘	โชนผี	<i>Cheilanthes tenuifolia</i> (Burm.f.) Sw	Parkeriaceae
๑๙	เฟิร์นราชินี	<i>Doryopteris ludens</i> (Wall. ex Hook.) J.Sm.	Parkeriaceae

ตารางผนวกที่ ผ-๑ แสดงรายชื่อพันธุ์ไม้ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
๒๐	เฟิร์นใบลูกศร	<i>Hemionitis arifolia</i> (Burm.f.) Moore	Polypodiaceae
๒๑	เกล็ดนาคราช	<i>Drymoglossum piloselloides</i> (L.) Presl	Polypodiaceae
๒๒	กระแตใบเล็ก	<i>Drynaria bonii</i> Christ	Polypodiaceae
๒๓	กระแตไต่ไม้	<i>Drynaria quercifolia</i> (L.) J.Sm.	Polypodiaceae
๒๔	ชายผ้าสีดา	<i>Platyserium wallichii</i> Hook.	Polypodiaceae
๒๕	ผักปิกไก่	<i>Pyrrosia adnascens</i> (Sw.) Ching	Polypodiaceae
๒๖	ชาไก่	<i>Pyrrosia stigmosa</i> (Sw.) Ching	Pteridaceae
๒๗	กูดหางค่าง	<i>Pteris biaurita</i> L.	Pteridaceae
๒๘	ไม่มีชื่อไทย	<i>Pters decrescens</i> Christ	Pteridaceae
๒๙	ไม่มีชื่อไทย	<i>Pters ensiformis</i> Burm.f.	Pteridaceae
๓๐	กูดผี	<i>Pters heteromorpha</i> Fee	Pteridaceae
๓๑	ไม่มีชื่อไทย	<i>Pters venusta</i> Kunze	Pteridaceae
๓๒	ปรงสวน	<i>Stenochlaena palustris</i> (Burm.f.) Bedd.	Pteridaceae
๓๓	หญ้ายายเภา	<i>Lygodium flexuosum</i> (L.) Sw.	Schizaeaceae
๓๔	ลิเกาป่า	<i>Lygodium polystachyum</i> Wall. ex Moore	Schizaeaceae
๓๕	ผักกูดช้าง	<i>Thelypteris interrupta</i> (Willd.) K.Iwats	Thelypteridaceae
๓๖	ไม่มีชื่อไทย	<i>Thelypteris parasitica</i> (L.) Fosberg	Thelypteridaceae
๓๗	ไม่มีชื่อไทย	<i>Vittaria ensiformis</i> Sw.	Vittariaceae
กล้วยไม้ (Orchids)			
๑	กะเรกะร่อน	<i>Cymbidium simulans</i> Rolfe	Orchidaceae
๒	เอื้องตาควาย	<i>Dendrobium pulchellum</i> Roxb.	Orchidaceae
๓	เข็มขาว	<i>Vanda lilacina</i> Teijsm. & Binn.	Orchidaceae

ตารางผนวกที่ ผ-๒ แสดงรายชื่อสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

CLASS MAMMALIA - MAMMALS สัตว์เลื้อยลูกด้วยนม

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พุดฉาย
O. SCANDENTIA						
Fam. Tupaiidae	<u>วงศ์กระแต</u>					
๑. <i>Tupaia belangeri</i>	กระแตเหิน	R	-	-	-	น
O. CHIROPTERA						
Fam. Pteropodidae	<u>วงศ์ค้างคาวกินผลไม้ ค้างคาวแม่ไก่</u>					
๒. <i>Rousettus leschenaulti</i>	ค้างคาวบัวพันรี	R	-	-	-	น
๓. <i>Cynopterus sphinx</i>	ค้างคาวขอบหูขาวกลาง	R	-	-	-	น
๔. <i>Pteropus lylei</i>	ค้างคาวแม่ไก่ภาคกลาง	R	ค	-	-	น
Fam. Vespertilionidae						
๕. <i>Tylonycteris pachypus</i>	ค้างคาวไฟหัวแบนเล็ก	R	ค	-	-	น
O. PRIMATES						
Fam. Lorisidae	<u>วงศ์ลิงลม</u>					
๖. <i>Nycticebus coucang</i>	ลิงลม, นางอาย	R	ค	-	-	น
Fam. Cercopithecidae	<u>วงศ์ลิงและค่าง</u>					
๗. <i>Macaca nemestrina</i>	ลิงกัง	R	ค	-	VUL	*
๘. <i>Macaca fascicularis</i>	ลิงแสม	R	ค	-	LR/nt	*
O. CARNIVORA						
Fam. Ursidae	<u>วงศ์หมี</u>					
๙. <i>Ursus thibetanus</i>	หมีควาย	R	ค	VUL	VUL	*
Fam. Viverridae	<u>วงศ์ชะมดและอีเห็น</u>					
๑๐. <i>Paradoxurus hermaphroditus</i>	อีเห็นข้างลาย	R	-	-	-	น
๑๑. <i>Viverra zibetha</i>	ชะมดแพลงหางปล้อง	R	ค	-	-	น
Fam. Herpestidae	<u>วงศ์พังพอน</u>					
๑๒. <i>Herpestes javanicus</i>	พังพอนเล็ก	R	ค	-	-	น

ตารางผนวกที่ ผ-๒ แสดงรายชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พืชร่าย
O. ARTIODACTYLA						
Fam. Suidae	<u>วงศ์หมู</u>					
๑๓. <i>Sus scrofa</i>	หมูป่า	R	-	-	-	น
Fam. Tragulidae	<u>วงศ์กระเจิง</u>					
๑๔. <i>Tragulus javanicus</i>	กระเจิงเล็ก	R	ค	-	-	น
Fam. Cervidae	<u>วงศ์กวางและเก้ง</u>					
๑๕. <i>Muntiacus muntjak</i>	เก้ง, อีเก้ง, ฟาน	R	ค	-	-	น
O. RODENTA						
Fam. Sciuridae	<u>วงศ์กระรอก</u>					
๑๖. <i>Callosciurus finlaysoni</i>	กระรอกหลากสี	R	-	-	-	น
๑๗. <i>Callosciurus caniceps</i>	กระรอกปลายหางดำ	R	-	-	-	ป
๑๘. <i>Menetes berdmorei</i>	กระจ๊วน	R	-	-	-	น
๑๙. <i>Rattus rattus</i>	หนูท้องขาว	R	-	-	-	น
๒๐. <i>Rattus exulans</i>	หนูจิ้ง	R	-	-	-	น
๒๑. <i>Leopoldamys sabanus</i>	หนูหวาย	R	-	-	-	น
๒๒. <i>Maxomys surifer</i>	หนูฟานเหลือง	R	-	-	-	น
O. LAGOMORPHA						
Fam. Leporidae	<u>วงศ์กระต่าย</u>					
๒๓. <i>Lepus peguensis</i>	กระต่ายป่า	R	ค	-	-	น

หมายเหตุ : สถานภาพตามฤดูกาล

R = สัตว์ประจำถิ่น

N = สัตว์ย้ายถิ่นช่วงนอกฤดูผสมพันธุ์

B = สัตว์ย้ายถิ่นช่วงฤดูผสมพันธุ์

สถานภาพตามกฎหมาย

ส = สัตว์ป่าสงวน

ค = สัตว์ป่าคุ้มครอง

มค = สัตว์ป่าที่ไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

สถานภาพตาม สผ.(๒๕๔๐)

และIUCN(๒๐๐๐)

EN = สัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

VUL = สัตว์ป่าที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์

LR/nt = สัตว์ป่าที่มีความเสี่ยงน้อยในกลุ่มใกล้สูญคุกคาม

ตารางผนวกที่ ผ-๓ แสดงรายชื่อรายนกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

CLASS AVES - BIRDS นก

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พืชร่าย
O. Podicipediformes						
<u>Fam.</u> Podicipedidae	<u>วงศ์นกเป็ดผี</u>					
๑. <i>Tachybaptus ruficollis</i>	นกเป็ดผีเล็ก	R	ค	-	-	น
O. Pelecaniformes						
<u>Fam.</u> Phalacrocoracidae	<u>วงศ์นกกระสา</u>					
๒. <i>Phalacrocorax niger</i>	นกกระสาเล็ก	R	ค	-	-	น
O. Ciconiiformes						
<u>Fam.</u> Ardeidae	<u>วงศ์นกยาง</u>					
๓. <i>Egretta garzetta</i>	นกนางเป็ย	R	ค	-	-	น
๔. <i>Bubulcus ibis</i>	นกยางควาย	R	ค	-	-	น
๕. <i>Ardeola bacchus</i>	นกยางกรอกพันธุ์จีน	N	ค	-	-	น
๖. <i>Butorides striatus</i>	นกยางเขียว	R	ค	-	-	น
๗. <i>Gorsachius melanolophus</i>	นกยางลายเสือ	R	ค	LR/nt	-	น
๘. <i>Ixobrychus sinensis</i>	นกยางไฟหัวดำ	R	ค	-	-	น
๙. <i>Ixobrychus cinnamomeus</i>	นกยางไฟหัวน้ำตาล	R	ค	-	-	น
๑๐. <i>Ixobrychus flavicollis</i>	นกยางดำ	B	ค	-	-	น
<u>Fam.</u> Ciconiidae	<u>วงศ์นกกระสา</u>					
๑๑. <i>Anastomus oscitans</i>	นกปากห่าง	R	ค	-	-	น
O. Anseriformes						
<u>Fam.</u> Anatidae	<u>วงศ์นกเป็ดน้ำ</u>					
๑๒. <i>Dendrocygna javanica</i>	เป็ดแดง	R	ค	-	-	น
๑๓. <i>Elanus caeruleus</i>	เหยี่ยวขาว	R	ค	-	-	น
๑๔. <i>Milvus migrans</i>	เหยี่ยวดำ	R	ค	EN	-	น
๑๕. <i>Spilomis cheela</i>	เหยี่ยวรุ้ง	R	ค	-	-	น

ตารางผนวกที่ ผ-๓ แสดงรายชื่อรายนกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พืชร่าย
๑๖. <i>Circus melanoleucos</i>	เหยี่ยวดำขาว	N	ค	-	-	น
๑๗. <i>Accipiter trivirgatus</i>	เหยี่ยวนกเขาหงอน	R	ค	-	-	น
๑๘. <i>Accipiter badius</i>	เหยี่ยวนกเขาชิดรา	R	ค	-	-	น
๑๙. <i>Accipiter virgatus</i>	เหยี่ยวนกกระจอกเล็ก	R	ค	-	-	น
๒๐. <i>Butastur indicus</i>	เหยี่ยวหน้าเทา	N	ค	-	-	น
O. Galliformes						
<u>Fam. Phasianidae</u>		<u>วงศ์ไก่ฟ้าและนกกระทา</u>				
๒๑. <i>Gallus gallus</i>	ไก่ป่า	R	ค	-	-	ป
O. Gruiformes						
<u>Fam. Tropicidae</u>		<u>วงศ์นกคุ้มแท้</u>				
๒๒. <i>Tumix suscitator</i>	นกคุ้มอกลาย	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Rallidae</u>		<u>วงศ์นกอัญชัน</u>				
๒๓. <i>Amauromis phoenicurus</i>	นกกวัก	R	ค	-	-	น
๒๔. <i>Gallinula chloropus</i>	นกอีล้ำ	R	ค	-	-	น
O. Charadriiformes						
<u>Fam. Glareolidae</u>		<u>วงศ์นกแอ่นทุ่ง</u>				
๒๕. <i>Glareola maldivarum</i>	นกแอ่นทุ่งใหญ่	B	ค	-	-	น
<u>Fam. Charadiidae</u>		<u>วงศ์นกกระแตและนกหัวโต</u>				
๒๖. <i>Charadrius dubius</i>	นกหัวโตขาเหลือง	R	ค	-	-	น
๒๗. <i>Vanellus indicus</i>	นกกระแตแต้แว๊ด	R	ค	-	-	ป
<u>Fam. Scolopacidae</u>		<u>วงศ์นกอีโก้ย นกชายเลน และ</u> <u>นกปากซ่อม</u>				
๒๘. <i>Gallinago stenura</i>	นกปากซ่อมหางเข็ม	N	ค	-	-	น
๒๙. <i>Tringa glareola</i>	นกชายเลนน้ำจืด	N	ค	-	-	น

ตารางผนวกที่ ผ-๓ แสดงรายชื่อรายงานนกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พืชร่าย
๓๐. <i>Tringa hypoleucos</i>	นกเด้าดิน	N	ค	-	-	น
O. COLUMBIFORMES						
<u>Fam.</u> Columbidae	<u>วงศ์นกเขาและนก حمام</u>					
๓๑. <i>columba livia</i>	นกพิราบป่า	R	-	-	-	ป
๓๒. <i>Streptopelia chinensis</i>	นกเขาใหญ่	R	-	-	-	ป
๓๓. <i>Streptopelia tranquebarica</i>	นกเขาไฟ	R	ค	-	-	ป
๓๔. <i>Chalcophaps indica</i>	นกเขาเขียว	R	ค	-	-	น
๓๕. <i>Geopelia striata</i>	นกเขาขาว	R	-	-	-	ป
๓๖. <i>Treron curvirostra</i>	นกเขาเปลา	R	ค	-	-	น
O. PSITTACIFORMES						
<u>Fam.</u> Psittacidae	<u>วงศ์นกแก้ว</u>					
๓๗. <i>Loriculus vernalis</i>	นกหูกเล็กปากแดง	R	ค	-	-	น
๓๘. <i>Psittacula alexandri</i>	นกแขกเต้า	R	ค	-	-	น
O. CUCULIFORMES						
<u>Fam.</u> Cuculidae	<u>วงศ์นกคัตคู</u>					
๓๙. <i>Clamator coromandus</i>	นกคัตคูหงอน	B	ค	-	-	น
๔๐. <i>Cuculus sparveroides</i>	นกคัตคูเหยี่ยวใหญ่	R	ค	-	-	น
๔๑. <i>Chrysococcyx maculatus</i>	นกคัตคูมรกต	R	ค	-	-	น
๔๒. <i>Cacomantis merulinus</i>	นกอีวาบตักแตน	R	ค	-	-	น
๔๓. <i>Eudynamys scolopacea</i>	นกกาเหว่า	R	ค	-	-	ป
๔๔. <i>Phaenicophaeus tristis</i>	นกบั้งรอกใหญ่	R	ค	-	-	น
๔๕. <i>centropus sinensis</i>	นกกระปูดใหญ่	R	ค	-	-	น
๔๖. <i>centropus bengalensis</i>	นกกระปูดเล็ก	R	ค	-	-	น
O. STRIGIFORMES						
<u>Fam.</u> Tytonidae	<u>วงศ์นกแสก</u>					
๔๗. <i>Tyto alba</i>	นกแสก	R	ค	-	-	น

ตารางผนวกที่ ผ-๓ แสดงรายชื่อรายนกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พุดธฉาย
<u>Fam. Triqid</u>	<u>วงศ์นกเค้า</u>					
๔๘. <i>Otus lempiji</i>	นกเค้ากู่, นกฮูก	R	ค	-	-	น
๔๙. <i>Glaucidium cuculoides</i>	นกเค้าโมง, นกเค้าแมว	R	ค	-	-	น
๕๐. <i>Athene brama</i>	นกเค้าจูด	R	ค	-	-	น
๕๑. <i>Ninox scutulata</i>	นกเค้าเหยี่ยว	R	ค	-	-	น
O. CAPRIMULGIFORMES						
<u>Fam. Caprimulgidae</u>	<u>วงศ์นกตบยุง</u>					
๕๒. <i>Caprimulgus macrurus</i>	นกตบยุงหางยาว	R	ค	-	-	น
O. APODIFORMES						
<u>Fam. Apodidae</u>	<u>วงศ์นกแอ่น</u>					
๕๓. <i>Hirundapus giganteus</i>	นกแอ่นใหญ่หัวตาขาว	R	ค	-	-	น
๕๔. <i>Cypsiurus balasienis</i>	นกแอ่นตาล	R	ค	-	-	น
๕๕. <i>Apus nipalensis</i>	นกแอ่นบ้าน	R	ค	-	-	น
O. CORACIIFORMES						
<u>Fam. Alcedinidae</u>	<u>วงศ์นกกระเต็น</u>					
๕๖. <i>Alcedo atthis</i>	นกกระเต็นน้อย	N	ค	-	-	น
๕๗. <i>Halcyon smymensis</i>	นกกระเต็นอกขาว	R	ค	-	-	น
๕๘. <i>Halcyon pileata</i>	นกกระเต็นหัวดำ	N	ค	-	-	น
<u>Fam. Meroopidae</u>	<u>วงศ์นกจวบคา</u>					
๕๙. <i>Merops orientalis</i>	นกจวบคาเล็ก	R	ค	-	-	ป
๖๐. <i>Merops philippinus</i>	นกจวบคาหัวเขียว	R	ค	-	-	น
๖๑. <i>Merops leschenaulti</i>	นกจวบคาหัวสีส้ม	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Coraciidae</u>	<u>วงศ์นกตะขาบ</u>					
๖๒. <i>Coracias benghalensis</i>	นกตะขาบทุ่ง	R	ค	-	-	น
๖๓. <i>Eurystomus orientalis</i>	นกตะขาบดง	R	ค	-	-	น

ตารางผนวกที่ ผ-๓ แสดงรายชื่อรายนกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พุดฉาย
O. PICIFORMES						
<u>Fam. Megalaimidae</u>	<u>วงศ์นกไพร่ดก</u>					
๖๔. <i>Megalaima lineata</i>	นกไพร่ดกสวน	R	ค	-	-	น
๖๕. <i>Megalaima faiostriata</i>	นกไพร่ดกหูเขียว	R	ค	-	-	น
๖๖. <i>Megalaima australis</i>	นกไพร่ดกหน้าผากดำ	R	ค	-	-	น
๖๗. <i>Megalaima haemacephata</i>	นกตีทอง	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Picidae</u>	<u>วงศ์นกหัวขวาน</u>					
๖๘. <i>Picus flavinucha</i>	นกหัวขวานใหญ่หงอนเหลือง	R	ค	-	-	น
๖๙. <i>Picus canus</i>	นกหัวขวานหัวเขียวดำ	R	ค	-	-	น
๗๐. <i>Dinopium javanense</i>	นกหัวขวานสามนิ้วหลังทอง	R	ค	-	-	น
O. PASSERIFORMES						
<u>Fam. Pittidae</u>	<u>วงศ์นกแต้วแล้ว</u>					
๗๑. <i>Pitta moluccensis</i>	นกแต้วแล้วป่า	B	ค	-	-	น
<u>Fam. Hirundinidae</u>	<u>วงศ์นกแอ่น</u>					
๗๒. <i>Hirundo rustica</i>	นกนางแอ่นบ้าน	N	ค	-	-	ป
๗๓. <i>Hirundo daurica</i>	นกนางแอ่นตะโพกแดง	N	ค	-	-	น
<u>Family. ALAUDIDAE Larks</u>	<u>วงศ์นกจาบฝน</u>					
๗๔. <i>Mirastra assamica</i>	นกจาบฝนปีกแดง	R	ค	-	-	ป
<u>Fam. Motacillidae</u>	<u>วงศ์นกเค้าดินและนกเค้าลม</u>					
๗๕. <i>Dendronanthus indicus</i>	นกเค้าลมดง	N	ค	-	-	น
๗๖. <i>Motacilla alba</i>	นกอุ้มบาตร	N	ค	-	-	น
๗๗. <i>Motacilla cinerea</i>	นกเค้าลมหลังเทา	N	ค	-	-	น
๗๘. <i>Anthus richardi</i>	นกเค้าดินทุ่ง	R	ค	-	-	ป
๗๙. <i>Anthus hodgsoni</i>	นกเค้าดินสวน	N	ค	-	-	น

ตารางผนวกที่ ฅ-๓ แสดงรายชื่อรายนกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พุดฉาย
<u>Fam. Campephragidae</u>	<u>วงศ์นกเงี้ยวและนกพญาไฟ</u>					
๘๐. <i>Pericrocotus roseus</i>	นกพญาไฟสีกุหลาบ	N	ค	-	-	น
๘๑. <i>Pericrocotus cantonensis</i>	นกพญาไฟตะโพกสีน้ำตาล	N	ค	-	-	น
๘๒. <i>Pericrocotus divaricatus</i>	นกพญาไฟสีเทา	N	ค	-	-	น
๘๓. <i>Hemipus picatus</i>	นกเขนน้อยปีกแถบขาว	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Chloropseidae</u>	<u>วงศ์นกขมิ้นน้อยและนกเขียวก้านทอง</u>					
๘๔. <i>Aegithina tiphia</i>	นกขมิ้นน้อยสวน	R	ค	-	-	น
๘๕. <i>Aegithina lafresnayei</i>	นกขมิ้นน้อยปีกสีเขียว	R	ค	-	-	น
๘๖. <i>Chloropsis cochinchinensis</i>	นกเขียวก้านทองปีกสีฟ้า	R	ค	-	-	น
๘๗. <i>Chloropsis aurifrons</i>	นกเขียวก้านทองหน้าผากสีทอง	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Pycnonotidae</u>	<u>วงศ์นกปรอด</u>					
๘๘. <i>Pycnonotus atriceps</i>	นกปรอดทอง	R	ค	-	-	น
๘๙. <i>Pycnonotus melanicterus</i>	นกปรอดเหลืองหัวจุก	R	ค	-	-	ป
๙๐. <i>Pycnonotus jocosus</i>	นกปรอดหัวโขน	R	ค	-	-	น
๙๑. <i>Pycnonotus aurigaster</i>	นกปรอดหัวสีเขม่า	R	ค	-	-	ป
๙๒. <i>Pycnonotus finlaysoni</i>	นกปรอดคอลาย	R	ค	-	-	น
๙๓. <i>Pycnonotus goiavier</i>	นกปรอดหน้าขาว	R	ค	-	-	น
๙๔. <i>Pycnonotus blanfordi</i>	นกปรอดสวน	R	ค	-	-	ป
๙๕. <i>Iole propinqua</i>	นกปรอดเล็กตาขาว	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Dicruridae</u>	<u>วงศ์นกแซงแซว</u>					
๙๖. <i>Dicrurus macrocercus</i>	นกแซงแซวหางปลา	R	ค	-	-	ป
๙๗. <i>Dicrurus leucophaeus</i>	นกแซงแซวสีเทา	R	ค	-	-	น
๙๘. <i>Dicrurus aeneus</i>	นกแซงแซวเล็กเหลือบ	R	ค	-	-	น
๙๙. <i>Dicrurus hottentottus</i>	นกแซงแซวหงอนขน	R	ค	-	-	น
๑๐๐. <i>Dicrurus paradiseus</i>	นกแซงแซวหางป๋วงใหญ่	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Oriolidae</u>	<u>วงศ์นกขมิ้น</u>					
๑๐๑. <i>Oriolus chinensis</i>	นกขมิ้นท้ายทอยดำ	N	ค	-	-	น

ตารางผนวกที่ ผ-๓ แสดงรายชื่อรายนกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พุดฉาย
<u>Fam. Corvidae</u>	<u>วงศ์กา</u>					
๑๐๒. <i>Dendrocitta vagabunda</i>	นกกะลิงเขียว	R	ค	-	-	น
๑๐๓. <i>Crypsirina temia</i>	นกกาแว่น	R	ค	-	-	ป
๑๐๔. <i>Corvus macrorhynchos</i>	อีกา	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Timaliidae</u>	<u>วงศ์นกกินแมลงโลกเก่า</u>					
๑๐๕. <i>Garrulax leucolophus</i>	นกกระรางหัวหงอก	R	ค	-	-	ป
๑๐๖. <i>Garrulax monileger</i>	นกกระรางสร้อยคอเล็ก	R	ค	-	-	น
๑๐๗. <i>Pellomeum ruficeps</i>	นกจาบดินนอกลาย	R	ค	-	-	น
๑๐๘. <i>Pomatorhinus schisticeps</i>	นกกระวังไพรปากเหลือง	R	ค	-	-	น
๑๐๙. <i>Macronous gularis</i>	นกกินแมลงอกเหลือง	R	ค	-	-	ม
๑๑๐. <i>Timalia pileata</i>	นกกินแมลงกระหม่อมแดง	R	ค	-	-	น
๑๑๑. <i>Yuhina zantholeuca</i>	นกภูหงอนทองขาว	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Sylviidae</u>	<u>วงศ์นกกระเจียวและนกกระจิด</u>					
๑๑๒. <i>Cisticola juncidis</i>	นกยอดข้าวหางแพนลาย	R	ค	-	-	น
๑๑๓. <i>Cisticola exilis</i>	นกยอดข้าวหางแพนหัวแดง	R	ค	-	-	น
๑๑๔. <i>Prinia rufescens</i>	นกกระเจิบหญ้าสีข้างแดง	R	ค	-	-	น
๑๑๕. <i>Prinia inomata</i>	นกกระเจิบหญ้าสีเขียว	R	ค	-	-	น
๑๑๖. <i>Acrocephalus orientalis</i>	นกพงใหญ่พันธุ์ญี่ปุ่น	N	ค	-	-	น
๑๑๗. <i>Orthotomus sutorius</i>	นกกระเจิบสวน	R	ค	-	-	น
๑๑๘. <i>Orthotomus atrogularis</i>	นกกระเจิบคอดำ	R	ค	-	-	น
๑๑๙. <i>Phylloscopus fuscatus</i>	นกกระจิดสีคล้ำ	N	ค	-	-	น
๑๒๐. <i>Phylloscopus inornatus</i>	นกกระจิดตะโพกเขียว	N	ค	-	-	น
๑๒๑. <i>Phylloscopus borealis</i>	นกกระจิดขั้วโลกเหนือ	N	ค	-	-	น
๑๒๒. <i>Phylloscopus tenellipes</i>	นกกระจิดขาสีเนื้อ	N	ค	-	-	น
๑๒๓. <i>Phylloscopus coronatus</i>	นกกระจิดหัวมงกุฏ	N	ค	-	-	น
<u>Fam. Turdidae</u>	<u>วงศ์นกเขน นกกางเขนและนกเดินดง</u>					
๑๒๔. <i>Monticola solitarius</i>	นกกระเบื้องผา	R	ค	-	-	น

ตารางผนวกที่ ผ-๓ แสดงรายชื่อรายงานนกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พุดฉาย
๑๒๕. <i>Luscinia cyane</i>	นกเขนน้อยไซบีเรีย	N	ค	-	-	น
๑๒๖. <i>Copsychus saularis</i>	นกกาขเขนบ้าน	R	ค	-	-	ป
๑๒๗. <i>Copsychus malabaricus</i>	นกกาขเขนดง	R	ค	-	-	ป
๑๒๘. <i>Saxicola maura</i>	นกยอดหญ้าหัวดำ	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Muscicapidae</u>	<u>วงศ์นกจับแมลง</u>					
๑๒๙. <i>Muscicapa dauurica</i>	นกจับแมลงสีน้ำตาล	N	ค	-	-	น
๑๓๐. <i>Ficedula parva</i>	นกจับแมลงคอแดง	N	ค	-	-	น
๑๓๑. <i>Cyornis hainanus</i>	นกจับแมลงอกสีฟ้า	R	ค	-	-	น
๑๓๒. <i>Cyornis banyumas</i>	นกจับแมลงคือน้ำตาลแดง	R	ค	-	-	น
๑๓๓. <i>Culicicapa ceylonensis</i>	นกจับแมลงหัวเทา	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Rhipiduridae</u>	<u>วงศ์นกอีแพรด</u>					
๑๓๔. <i>Rhipidura javanica</i>	นกอีแพรดแถบอกดำ	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Monarchidae</u>	<u>วงศ์นกเขาสวรรค์</u>					
๑๓๕. <i>Hypothymis azurea</i>	นกจับแมลงจุกดำ	R	ค	-	-	ป
๑๓๖. <i>Terpsiphone paradisi</i>	นกเขาสวรรค์	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Laniidae</u>	<u>วงศ์นกอีเสือ</u>					
๑๓๗. <i>Lanius cristatus</i>	นกอีเสือน้ำตาล	N	ค	-	-	น
๑๓๘. <i>Lanius schach</i>	นกอีเสือหัวดำ	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Artamidae</u>	<u>วงศ์นกแอ่นพง</u>					
๑๓๙. <i>Artamus fuscus</i>	นกแอ่นพง	R	ค	-	-	ม
<u>Fam. Sturidae</u>	<u>วงศ์นกเอี้ยงและนกกิ้งโครง</u>					
๑๔๐. <i>Sturus nigricollis</i>	นกกิ้งโครงคอดำ	R	ค	-	-	น
๑๔๑. <i>Sturus burmannicus</i>	นกกิ้งโครงหัวสีนวล	R	ค	-	-	น
๑๔๒. <i>Acridotheres tristis</i>	นกเอี้ยงสาธิตา	R	ค	-	-	ป

ตารางผนวกที่ ผ-๓ แสดงรายชื่อรายนกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พุดฉาย
๑๔๓. <i>Acridotheres grandis</i>	นกเอี้ยงหงอน	R	ค	-	-	ป
๑๔๔. <i>Stemus contra</i>	นกเอี้ยงดำ	R	ค	-	-	น
๑๔๕. <i>Stemus malabaricus</i>	นกกิ้งโครงเกลบหัวเทา	R	ค	-	-	น
๑๔๖. <i>Gracula religiosa</i>	นกขุนทอง	R	ค	-	-	น
Fam. Nectariniidae	<u>วงศ์นกกินป्लीและนกปลีกกล้วย</u>					
๑๔๗. <i>Anthreptes malacensis</i>	นกกินป्लीคอสีน้ำตาล	R	ค	-	-	น
๑๔๘. <i>Anthreptes singalensis</i>	นกกินป्लीแก้มสีทับทิม	R	ค	-	-	น
๑๔๙. <i>Nectarinia jugularis</i>	นกกินป्लीอกเหลือง	R	ค	-	-	ป
๑๕๐. <i>Arachnothera longirostra</i>	นกปลีกกล้วยเล็ก	R	ค	-	-	น
Fam. Dicaeidae	<u>วงศ์นกกาฝาก</u>					
๑๕๑. <i>Dicaeum agile</i>	นกกาฝากปากหนา	R	ค	-	-	น
๑๕๒. <i>Dicaeum concolor</i>	นกกาฝากสีเรียบ	R	ค	-	-	น
๑๕๓. <i>Dicaeum cruentatum</i>	นกสีชมพูสวน	R	ค	-	-	น
Fam. Passeridae	<u>วงศ์นกกระจอก</u>					
๑๕๔. <i>Passer flaveolus</i>	นกกระจอกตาล	R	ค	-	-	ป
๑๕๕. <i>Passer montanus</i>	นกกระจอกบ้าน	R	-	-	-	ป
Fam. Ploceidae	<u>วงศ์นกกระจา</u>					
๑๕๖. <i>Ploceus philippinus</i>	นกกระจาบอกเรียบ	R	ค	LR/nt	-	น
Fam. Estrildidae	<u>วงศ์นกกระตีด</u>					
๑๕๗. <i>Lonchura striata</i>	นกกระตีดตะโพกขาว	R	ค	-	-	น
๑๕๘. <i>Lonchura punctulata</i>	นกกระตีดขี้หมู	R	ค	-	-	น

หมายเหตุ สถานภาพตามฤดูกาล

R = สัตว์ประจำถิ่น

N = สัตว์ย้ายถิ่นช่วงนอกฤดูผสมพันธุ์

B = สัตว์ย้ายถิ่นช่วงฤดูผสมพันธุ์

สถานภาพตามกฎหมาย

ส = สัตว์ป่าสงวน

ค = สัตว์ป่าคุ้มครอง

มค = สัตว์ป่าที่ไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

สถานภาพตาม สผ.(๒๕๔๐)

และIUCN(๒๐๐๐)

EN = สัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

VUL = สัตว์ป่าที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์

LR/nt = สัตว์ป่าที่มีความเสี่ยงน้อยในกลุ่มใกล้สูญคุกคาม

ตารางผนวกที่ ผ-๔ แสดงรายชื่อสัตว์เลื้อยคลานในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

CLASS REPTILLIA-REPTILES สัตว์เลื้อยคลาน

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พืชร่าย
O. CHELONIA (TESTUDINES)						
Fam. Testudinidae	วงศ์เต่าบก					
๑. Indotestudo elongata	เต่าเหลือง	R	ค	-	EN	น
Fam. Trionychidae	วงศ์ตะพาบน้ำ					
๒. Amyda cartilaginea	ตะพาบน้ำ	R	ค	-	VUL	น
Fam. Bataguridae	วงศ์เต่าน้ำ					
๓. Malayemys subtrijuga	เต่าน้ำ	R	ค	-	VUL	น
O. SQUAMATA-SUBORDER SAURIA (LACERTILIA)						
Fam. Gekkonidae	วงศ์ตุ๊กแก					
๔. Phyllodactylus siamensis	จิ้งจกดินลายจุด	R	-	-	-	น
๕. Hemidactylus frenatus	จิ้งจกหางหนาม	R	-	-	-	ป
๖. Cosymbotus platyurus	จิ้งจกหางแบน	R	-	-	-	ป
๗. Gekko gecko	ตุ๊กแกบ้าน	R	-	-	-	น
Fam. Agamidae	วงศ์กิ้งก่า					
๘. Calotes emma	กิ้งก่าแก้ว	R	ค	-	-	น
๙. Calotes mystaceus	กิ้งก่าสวน	R	ค	-	-	น
๑๐. Calotes versicolor	กิ้งก่าหัวแดง	R	ค	-	-	น
Fam. Scincidae	วงศ์จิ้งเหลน					
๑๑. Mabuya macularia	จิ้งเหลนหลากลาย	R	-	-	-	น
๑๒. Mabuya multifasciata	จิ้งเหลนบ้าน	R	-	-	-	น
๑๓. Riopa bowringii	จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง	R	-	-	-	น
๑๔. Sphenomorphus maculatus	จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ	R	-	-	-	น
๑๕. Lipinia vittigera	จิ้งเหลนลาย	R	-	-	-	น
Fam. Lacertidae	วงศ์จิ้งเหลนน้อยหางยาว					
๑๖. Takydromus sexlineatus	จิ้งเหลนน้อยหางยาว, งูคา	R	-	-	-	น

ตารางผนวกที่ ผ-๕ แสดงรายชื่อสัตว์เลื้อยคลานในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลัก

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พืชร่าย
<u>Fam. Varanidae</u>	<u>วงศ์ตะกวด</u>					
๑๗. <i>Varanus nebulosus</i>	ตะกวด, แลน	R	ค	-	-	น
๑๘. <i>Varanus salvator</i>	เหี้ย	R	ค	-	-	น
O. SQUAMATA-SUBORDER						
SERPENTES (OPHIDIA)						
<u>Fam. Pythonidae</u>	<u>วงศ์งูเหลือม</u>					
๑๙. <i>Python reticulatus</i>	งูเหลือม	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Colubridae</u>	<u>วงศ์งูเขียวพิษหลัง</u>					
๒๐. <i>Xenochrophis piscatus</i>	งูลายสอใหญ่	R	-	-	-	น
๒๑. <i>Rhabdophis subminiatus</i>	งูลายสาคอแดง	R	-	-	-	น
๒๒. <i>Elaphe radiata</i>	งูทางมะพร้าวลายเขียว	R	ค	-	-	น
๒๓. <i>Ptyas korros</i>	งูสิงบ้าน, งูเห่าทะเล	R	ค	-	-	น
๒๔. <i>Boiga multomaculata</i>	งูแม่ตะงาว	R	-	-	-	น
๒๕. <i>Dendrelaphis pictus</i>	งูสาม่านพระอินทร์	R	-	-	-	น
๒๖. <i>Ahaetulla prasina</i>	งูเขียวหัวจิ้งจกป่า, งูวงกลางดง	R	-	-	-	น
๒๗. <i>Chrysopelea ornat</i>	งูเขียวดอกหมาก	R	-	-	-	น
<u>Fam. Elapidae</u>	<u>วงศ์งูเขียวพิษหน้า</u>					
๒๘. <i>Naja kaouthia</i>	งูเห่าหม้อ	R	-	-	-	น
๒๙. <i>Ophiophagus hannah</i>	งูจงอาง	R	ค	-	-	น
<u>Fam. Viperidae</u>	<u>วงศ์งูแมวเซา</u>					
๓๐. <i>Calloselasma rhodostoma</i>	งูกะปะ	R	-	-	-	น
๓๑. <i>Trimeresurus macrops</i>	งูเขียวหางไหม้ตาโต	R	-	-	-	น

หมายเหตุ สถานภาพตามฤดูกาล

R = สัตว์ประจำถิ่น

N = สัตว์ย้ายถิ่นช่วงนอกฤดูผสมพันธุ์

B = สัตว์ย้ายถิ่นช่วงฤดูผสมพันธุ์

สถานภาพตามกฎหมาย

ส = สัตว์ป่าสงวน

ค = สัตว์ป่าคุ้มครอง

มค = สัตว์ป่าที่ไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

สถานภาพตาม สผ.(๒๕๔๐)

และIUCN(๒๐๐๐)

EN = สัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

VUL = สัตว์ป่าที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์

LR/nt = สัตว์ป่าที่มีความเสี่ยงน้อยในกลุ่มใกล้สูญคุกคาม

ตารางผนวกที่ ผ-๕ แสดงรายชื่อสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในอุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

Class Amphibians - สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อสามัญ	สถานภาพ				ปรากฏ
		ฤดูกาล	พ.ร.บ.	สผ.	IUCN	พืชร่าย
O. ANURA (SALIENTIA)						
Fam. Bufonidae	วงศ์คางคก					
๑. Bufo melanostictus	คางคกบ้าน	R	-	-	-	ป
Fam. Ranidae	วงศ์กบ					
๒. Occidozyga lima	เขียดจะนา	R	-	-	-	น
๓. Phrynoglossus martensi	เขียดหลังป้อม	R	-	-	-	น
๔. Rana erythraea	กบบัว, เขียดจิก	R	-	-	-	น
๕. Rana nigrovittata	กบอ่อง	R	-	-	-	น
๖. Rana rugulosa	กบนา	R	-	-	-	น
๗. Rana limnocharis	กบหนอง	R	-	-	-	ป
๘. Rana macrodactyla	กบหลังขีด	R	-	-	-	น
Fam. Rhacophoridae	วงศ์ปาดโลกเก่า					
๙. Polypedates leucomystax	ปาดบ้าน, เขียดตะปาด	R	-	-	-	ป
Fam. Microhylidae	วงศ์อึ่ง					
๑๐. Kaloula pulchra	อึ่งอ่างบ้าน	R	-	-	-	น
๑๑. Microhyla heymonsi	อึ่งข้างดำ	R	-	-	-	น
๑๒. Microhyla butleri	อึ่งลายแต้ม	R	-	-	-	น
๑๓. Microhyla omata	อึ่งน้ำเต้า	R	-	-	-	น
๑๔. Calluella guttulata	อึ่งลาย	R	-	-	-	น
O. GYMNOPTIONA (APODA)						
Fam. Ichthyophiidae	วงศ์เขียดงู					
๑๕. Ichthyophis kohtaoensis	เขียดงูสวน	R	-	-	-	น

หมายเหตุ สถานภาพตามฤดูกาล

R = สัตว์ประจำถิ่น

N = สัตว์ย้ายถิ่นช่วงนอกฤดูผสมพันธุ์

B = สัตว์ย้ายถิ่นช่วงฤดูผสมพันธุ์

สถานภาพตามกฎหมาย

ส = สัตว์ป่าสงวน

ค = สัตว์ป่าคุ้มครอง

มค = สัตว์ป่าที่ไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

สถานภาพตาม สผ.(๒๕๕๐)

และIUCN(๒๐๐๐)

EN = สัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์

VUL = สัตว์ป่าที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์

LR/nt = สัตว์ป่าที่มีความเสี่ยงน้อยในกลุ่มใกล้สูญคุกคาม

บรรณานุกรม

เสรี เวชบุษกร. และคณะ. แผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น จังหวัดสระบุรี
พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๙. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็นริช คอนซัลแตนท์ จำกัด

บุญส่ง เลชะกุล.วารสาร “สารนิคมไพร” กรกฎาคม ๒๕๑๔. กรุงเทพฯ: น.พ. บุญส่ง เลชะกุล. ๒๕๔๑

ทรงธรรม สุขสว่าง และคณะ. แผนแม่บทอุทยานแห่งชาติ แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔. กรุงเทพฯ :
ส่วนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการอุทยานแห่งชาติ. ๒๕๖๐